

INVENTOINTIRAPORTTI

ISOKYRÖ

Skogens Kulturarv i Kvarkenregionen -projekt

Isonkyrön arkeologinen inventointi

2012

Botnia-Atlantica

Gränsoverskridande samarbete över fjäll och hav
Meret, vuoret ja rajat ylittävä yhteistyö
Grenseoverskridende samarbeid over fjell og hav
Cross-border cooperation over mountain and sea

www.botnia-atlantica.eu

Östergötlands län
Pohjanmaan liitto

metsäkeskus

MUSEOVIRASTO
MUSEIVERKET

Sisällys

Tiivistelmä

Arkistotiedot

1. Johdanto – hankkeen tausta	1
2. Inventoinnin tavoitteet ja menetelmät	2
3. Isonkyrön geologia ja topografia	2
4. Isonkyrön tutkimushistoria	3
5. Tavoitteiden toteutuminen ja muinaisjäännöskannan edustavuuden arviointi	4
5.1. Esihistoria	4
5.2. Historiallinen aika	5
5.3. Metsien elinkeinohistoria – pyynti, kaskeaminen, tervan- ja sydenpoltto	7
5.4. Riidat, rajat ja rajamerkit	8
6. Yhteenveto	9
7. Lähteet	11
8. Kuvaluettelo	13
9. Kohdeluettelo	15
10. Kohdekuvaukset	16-130

Liitekartta: Isonkyrön inventoidut kohteet 2012

Kannen kuva: Isokyrö Poikkisaranmäki-Laskiaissaaren vuonna 1939 tutkittu röykkiö. Kuvattu pohjoisesta. Kuvaaja Mikael Nyholm . (AKDG2674:1)

Tiivistelmä

Isossakyrössä inventoitiin yhteispohjoismaisen metsien kulttuuriperintöhankkeen *Skogens kulturarv i Kvarkenregionen*-projektin tiimoilta kesällä ja syksyllä 2012. Inventoinnissa tarkastettiin kunnan metsien tunnetut muinaisjäännökset (24 kpl) ja löydettiin lisäksi muutamia uusia ja uusvanhoja, jo kerran löydettyjä, mutta unohtuneita ja rekisteristä puuttuvia kohteita (8 kpl). Pääosa inventoiduista muinaisjäännöksistä on röykkiökohteita, joista pääosa ajoittuu pronssi- ja rautakaudelle. Inventoinnissa löydettiin myös joitain uusia kivikautisia ja historiallisen ajan kohteita. Kohteet löytyivät pääasiassa ilmalaserkeilausaineiston analyysin avulla.

Vaikuttaa selvältä, että kunnan alueella on vielä paljon potentiaalia löytää uusia muinaisjäännöksiä kivikaudelta, metallikausilta ja historialliselta ajalta. Erityisesti historiallisen ajan muinaisjäännökset ovat aliedustettuina Isonkyrön nykyaineistossa. Muinaisjäännosrekisterissä on toistaiseksi vähänlaisesti sekä asuinpaikkoja että elinkeinohistoriasta kertovia jäännöksiä, kuten tervahautoja ja miiluja, vaikka historiallisten lähteiden ja nimistön perusteella näitä on löydettävissä kunnan alueelta.

Projektiin liittyen Leväluhdan rautakautiselle ”uhrilähteelle”, Tuomaanmäen pronssikautisille röykkiöille ja Laurinlakson Isonvihan aikaiselle pakosaunalle pystytettiin opastaulut.

Arkistotiedot

Kunta: Isokyrö

Työn suorittaja: Skogens kulturarv i Kvarkenregionen-projekti, Museovirasto: Vesa Laulumaa, Satu Koivisto, Mikael Nyholm, Piritta Häkälä ja Esa Hertell

Hankkeen rahoittaja: EU Botnia Atlantica, Pohjanmaan liitto, Museovirasto, Metsäkeskus, Pohjanmaan Museo, Metsähallitus

Inventoinnin laji: Perusinventointi

Kenttätyöajankohta: Isonkyrön ja Vähänkyrön inventoinnit 2.5.–25.7., 8.–17.8. ja 15.–26.10.2012

Dokumentointi- ja löytöaineiston arkistointipaikka: Museovirasto

Valokuvat: AKDG2297, 2665-2688, 2963, 3040-3045, 3125, 3141

Löydöt: KM 39037

Aiemmat inventoinnit:

E. Chydenius 1883

Theodor Schvindt 1901

Ari Siiriäinen 1966

Jaana Itäpalo 2010

Jaana Itäpalo 2012

1. Johdanto - hankkeen tausta

Käsillä oleva raportti perustuu vuonna 2012 Isossakyrössä toteutettuihin arkeologisiin maastoinventointeihin. Inventoinnit olivat osa laajempaa metsien kulttuuriperintöä selvittävää ruotsalais-suomalaisista *Skogens kulturarv i Kvarkenregionen*-yhteistyöhanketta (SKAIK). Idea metsiin ja arkeologiseen kulttuuriperintöön liittyvästä pohjoismaisesta projektista syntyi kevättalvella 2007, jolloin Västerbottenin museo Uumajasta otti yhteyttä Museovirastoon ja ehdotti yhteistä hanketta. Pohjanmaan ja Västerbottenin pitkä yhteinen historia, ympäristöolosuhteet, metsien arkeologinen kulttuuriperintö sekä lisääntynyt tehometsätalous tarjoavat mielenkiintoisen ja haastavan perustan yhteiselle projektille. Projektin tärkeimpänä tavoitteena on vähentää metsätalouden aiheuttamia muinaisjäännösvahinkoja laaja-alaisella yhteistyöllä, koulutuksella, tiedotuksella ja uudenslaisia inventointimenetelmiä kehittämällä.

Hankkeen Suomen kohdealueena on ollut Kyrönmaa, joka on Laihian, Isonkyrön ja Vähänkyrön (nyk. osa Vaasan kaupunkia) kuntien muodostama seutukunta. Suuri osa Kyrönmaan tunnetuista muinaisjäännöksistä ja kulttuurikohteista sijaitsee nykyisissä talousmetsissä ja SKAIK-hankkeen tavoitteista johtuen suoritettujen maastoinventoinnit ovat myös painottuneet metsäalueille. SKAIK-hanke alkoi vuonna 2009 vuoden mittaisena innovaatioprojektina. Pilottiprojektin aikana arkeologisia kenttätöitä suoritettiin Laihialla (Koivisto & Seppälä 2009). Pilottivuoden hyvät kokemukset kannustivat hakemaan projektille jatkoa. Toteuttamishankkeessa 2011–2013 Suomen yhteistyökumppaneiden Museoviraston ja Metsäkeskuksen lisäksi mukana ovat olleet myös Metsänhoitoyhdistys Etelä-Pohjanmaa, UPM, Metsäliitto, Stora Enso, Metsähallitus, Pohjanmaan museo sekä alueen kunnat. Yhteistyökumppaneiden kanssa on toteutettu mm. muinaisjäännösten tunnistamiseen tähtäävää koulutusta metsäalan opiskelijoille ja Kyrönmaan metsänomistajille.

Tietoisuutta metsien kulttuuriperinnöstä alueen kunnissa on myös pyritty lisäämään valitsemalla ja kunnostamalla Kyrönmaalta yhdeksän käyntikohtetta. Käyntikohteiksi on valittu muinaisjäännöksiä, jotka ovat helposti saavutettavia, tai sijoittuvat jo valmiin kulttuuri- ja luontoreitin varaan. Opaskohteiden saavutettavuutta on parannettu hoitamalla ja raivaamalla kohteista puustoa sekä suunnittelemalla ja pystyttämällä kyltit, joissa kerrotaan sekä sanallisesti että visuaalisesti muinaisjäännöksistä. Tutkija Mikael Nyholm vastasi opastaulujen sisällöstä, visuaalisesta yleisilmeestä sekä painoteknisestä ulkoasusta ja taiteilija Tom Björklund kuvituksesta. Lisäksi muinaisjäännösten saavutettavuutta alueella on parannettu lisäämällä tienvarsiopastusta kohteille. Tietosisältöä kohteista on myös linkitetty valtakunnalliseen Muinaispolut.fi -palveluun (<http://www.muinaispolut.fi/>), joka avataan uudistettuna keväällä 2014, sekä Kyrönmaan kuntien ja matkailualan www-sivuille.

SKAIK-hankkeen opastaulujen suunnittelun ja niihin liittyvien tietoaineistojen laadinnan yhteydessä teetettiin lisäksi luuanalyyskejä ja radiohiiliajoituksia Kyrönmaan rautakautisten rökkiökohteiden palaneista luuaineistoista. Aineistot on saatu talteen 1930-luvun kaivauksilta ja ne ovat olleet varastojen kätköissä lähes 80 vuotta. Luuanalyysin ja AMS-ajoituksen tuloksista on tekeillä artikkeli Museoviraston Arkeologisten kenttäpalveluiden elektroniseen julkaisusarjaan, jonka on tarkoitus ilmestyä syksyllä 2014.

2. Inventoinnin tavoitteet ja menetelmät

Isonkyrön arkeologisen inventoinnin tavoitteet olivat seurausta SKAIK-hankkeen laajemmista yhteispohjoismaisista tavoitteista. Projektissa on pyritty vähentämään metsätalouden aiheuttamia vahinkoja ja kehittämään arkeologisia inventointimenetelmiä. Inventointimenetelmien kehittämistä on selvitetty tutkimalla ilmalaserkeilausaineistojen soveltuvuutta muinaisjäännösten paikantamiseen, digitaalisen kenttädokumentoinnin soveltuvuutta maasto-olosuhteisiin, mm. tietojen tallentamista Museoviraston muinaisjäännösrekisteriin suoraan kentällä, ja erilaisten dokumentointilaitteiden (kuten tarkkuus-GPS, laserkeilaus, tallennusvälineet) toimivuutta ja käytettävyyttä kenttäolosuhteissa, joissa maaperä, kasvillisuus, lämpötila, kosteus ja valoisuus voivat vaihdella merkittävästi.

Kotimaan osalta inventointitilanne ja hallinnolliset tarpeet määrittivät edelleen varsinaista arkeologista maastotyöskentelyä suuntaamalla inventointia tunnettujen kohteiden kunnon ja laajuuden selvittelyyn. Isonkyrön inventoinnissa on pyritty tarkastamaan kunnan tunnetut metsäalueilla sijaitsevat muinaisjäännöskohteet, jotta tieto niiden luonteesta, laajuudesta ja säilyneisyydestä on saatu dokumentoitua ja päivitettyä hallinnointi- ja suojelutarpeita varten.

Jokivarren peltoalueilla tilanne on ollut toisenlainen. Toisin kuin metsäalueilla, alueelta on tuoreita kaavainventointeja 2000-luvulta, joten tiedot ovat varsin hyvin ajan tasalla. Lähdeaineistona on käytetty alueella aiemmin tehtyjen tutkimusten arkistoraportteja ja muinaisjäännösrekisteriä. Tarkastusten lisäksi uusia muinaisjäännöksiä etsittiin mahdollisuuksien mukaan käyttämällä hyväksi mm laserkeilausaineistoja ja tarkastamalla alueita, jotka topografiansa perusteella vaikuttivat otolliselta esihistorialliselle ja historialliselle asutukselle ja ihmistoiminnalle. Vanhojen karttojen antamaa informaatiota on myös pyritty hyödyntämään selvitystyössä, vaikkakin, painopisteen ollessa alueen tunnettujen muinaisjäännösten nykytilanteen selvittämisessä, karttojen rooli on ollut inventoinnissa rajallinen.

3. Isonkyrön geologia ja topografia

Isonkyrön kunta sijaitsee Pohjanmaalla Vaasan ja Seinäjoen välissä. Metsää on kunnan kokonaispinta-alasta (357,9 km²) noin 11700 hehtaaria ja peltoja noin 12400 hehtaaria.¹ Isonkyrön maisemaa luonnehtii Kyröjoki ja sen ympärillä melko tasaisessa jokilaaksossa levittäytyvät peltoalueet sekä kauempana joesta nousevat matalat metsäiset mäet. Kyrönjokeen laskee Lehmäjoki pohjoisesta ja Tervajoki joen eteläpuolelta sekä runsaasti pienempiä laskuojia pelloilta ja ympäröiviltä soilta. Suot ovat yleisiä kunnassa. Toisin kuin soita, järviä kunnan alueella on nykyisellään vain muutama esim. Lamminjärvi ja Vähäjärvi kunnan eteläosassa. Suokairauksissa Isonkyrön soista on kuitenkin tavattu liejukerroksia melko usein ja ainakin osa soista lienee muodostunut järviältäiden umpeenkasvun seurauksena (Suomi 1989, Toivonen 1996).² Prosessi on nykyisinkin nähtävissä Tervajärven ja Vähäjärven kohdalla. Kunnan suurin nykyinen järvi Kotilampi on keinotekoisesti padottu allas Orisbergin ruukin tarpeisiin.

Isonkyrön kallioperä muodostuu pääasiassa kiillegneisseistä ja graniitista (Mäkitie 1992, Vuokko 1992). Kallioperä on pitkälti peitteistä ja paljaaksi huuhtoutuneita avokallioita esiintyy pääasiassa jokilaaksossa ja joen pohjoispuolella laajemminkin. Mäet ovat voimakkaasti huuhtoutuneita ja kivikkoisia erityisesti kunnan

¹ Isonkyrön kunnan internet-sivustojen mukaan, <http://www.isokyro.fi/>

² Vuoden 1989 tutkimuksessa noin puolet tutkituista pisteistä sisälsi liejua (Suomi 1989:62)

pohjoisosassa, kun taas kunnan eteläosat ovat moreenipeitteisempiä. Kunnan eteläosissa ja paikoin kaakkoisosassa korkeimpien mäkien korkeus on yli 60 m mpy. Matalimmat korkeustasot löytyvät kunnan länsilaidalta, jossa Kyröjoen pinta Hiirikosken yläpuolella on vain noin 11,8 m mpy ja ympäröivät peltoalueetkin ovat alle 20 m mpy.

Itämeren rantavaiheista Litorinavaiheen korkeimman rannan korkeus Kyrönmaalla on noin 100 metrin korkeudella, joten koko Isokyrö on noussut vedenpinnan yläpuolelle vasta Itämeren merivaiheessa (Ojala *et al.* 2013: fig.6). Jari Okkosen (2001:kuva 21) päivittämän Pohjois-Pohjanmaan rannansiirtymäkäyrän valossa tarkasteltuna korkeimmat mäet kunnan eteläosassa (60 m mpy) ovat nousseet vedenpinnan yläpuolelle kivikauden lopulla noin 3000 cal BC ja ensimmäiset luodot jo joitain satoja vuosia tätä ennen. Samaisen käyrän perusteella kivikauden ja pronssikauden taite noin 1500 cal BC puolestaan sijoittuu alueella 35 metrin korkeuteen. Samankaltaiseen tulokseen päästään myös Peter Holmbladin (2010:42-45) erityisesti eteläiselle Pohjanmaalle rekonstruoimien rantakorkeuksien kautta. Ajanlaskun vaihteen tienoilla merenpinta alueella on ollut noin 20 m mpy, Okkosen (2001:kuva 21) käyrän perusteella muutaman metrin korkeammalla ja Holmbladin (2010:44) perusteella metrin tai kaksi alempana. Holmbladin (2010:44) laskemien isobaasien pohjalta tarkasteltuna viisisataa vuotta ajanlaskun vaihteen jälkeen rantaviiva oli siirtynyt jo niukasti Vähänkyrön puolelle. Tällöin meri lainehti noin 14 m nykyistä korkeammalla ja Kyröjoen suu oli suurin piirtein Hiirikosken kohdalla. Tuhat vuotta sitten meri oli noin yhdeksän metriä nykyistä korkeammalla ja aallot löivät rantaan Vähänkyrön länsirajan tienoilla.

4. Isonkyrön tutkimushistoria

Varhaisin inventointi alueelta on E. Chydeniuksen Korsholman kihlakunnan alueelta koostettu hautaröykkiöiden luettelo 1800-luvun lopulta.³ Vuonna 1900 Schvindt ja Heikel suorittivat Kuivilan, Ulvilan, Napuen, Ventälän, Palon ja Palhojaisten kylien kiinteiden muinaisjäännösten inventoinnin isojaon tarpeisiin. Viimeksi Isonkyrön metsäalueilla olevia kohteita on inventoitu kokonaisuutena Ari Siiriäisen toimesta lähes puolivuosisataa sitten vuonna 1966, joten kokonaisvaltaiselle tilanpäivitykselle oli ehtinyt muodostua jo tarvetta. Jaana Itäpalo on tehnyt Isonkyrön jokivarren osayleiskaavainventoinnin vuonna 2010 ja myös jokivarressa sijaitsevan Tervajoen osayleiskaavan laajennusosien inventoinnin vuonna 2012. Näiden lisäksi Isosakyrössä on suoritettu yksittäisten kohteiden tarkastuksia ja kaivauksia 1800-lopulta alkaen. Tutkimushistoriallisesti merkittävimpänä yksittäisenä kohteena kunnasta voidaan mainita Leväluhta. Lisäksi useita röykkiöitä ja kalmistoja, mm. Palo Pukkila ja Ventälä Poikkisaranmäki, on kaivettu 1920- ja 1930-luvuilla (Nordman 1920, Sarasmo 1939).

Tuoreimmat painetut listaukset Isonkyrön tunnetuista kiinteistä muinaisjäännöksistä on julkaistu viimeksi vuosina 1998 ja 2006 Museoviraston, Etelä- ja Keski-Pohjanmaan liiton, sekä Pohjanmaan liiton yhteistyönä. Peter Holmblad ja Mikael Herrgård (2005, 2013) ovat käsitelleet ja dokumentoineet Kyrönmaan ja laajemmin Pohjanmaan menneisyyttä ja metsien arkeologista kulttuuriperintöä teoksissaan *Fornminnen i Osterbotten* ja *Luolamiehistä talonpojiksi*. Meinanderin (1950) Etelä-Pohjanmaan esihistoria käsittelee alueen muinaisjäännöksiä, niiden levintää ja löytöaineistoa. Lisäksi Kyrönmaan esihistoriaa on käsitelty kuntakohtaisissa paikallishistorioissa. Mirja Miettisen (1998) *Laihian esihistoria* valottaa Kyrönmaan muinaisjäännöskantaa Laihialla. Eero Ahtela (1981) on käsitellyt Vähänkyrön rautakautista

³ Mirja Miettisen vuonna 2012 laatiman selvennöksen mukaan J.R. Aspelin lienee laatinut sisällysluettelon vuonna 1899.

asutusta painetussa pro gradu-työssään ja Reijo Taittonen (1999) rautakautista asutusta Kyrönjokisuussa *Vähänkyrön esihistoriassa*.

5. Tavoitteiden toteutuminen ja muinaisjäännöskannan edustavuuden arviointi

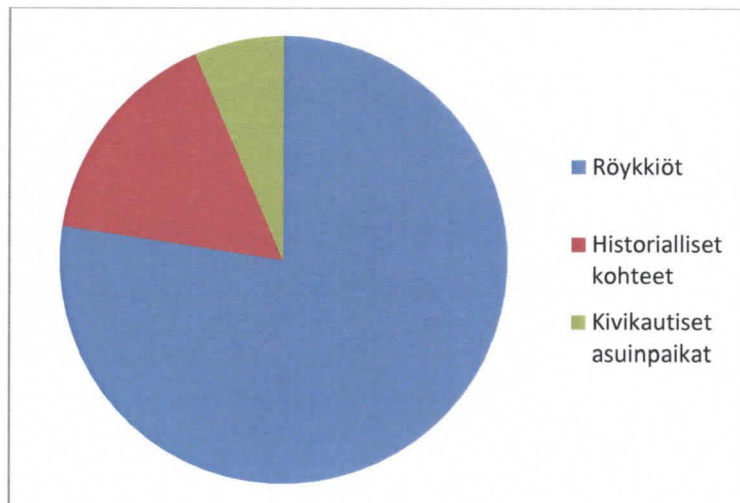
5.1 Esihistoria

Inventoinnille asetetut tavoitteet toteutuivat hyvin. Pääosa Isonkyrön metsäalueiden muinaisjäännöksistä saatiin läpikäytyä maastossa, näiden luonne ja laajuus saatiin tarkastettua ja tiedot vietyä muinaisjäännösrekisteriin. Lisäksi inventoinneissa löydettiin uusia ennestään tuntemattomia kohteita ja kerran löytyneitä, mutta uudestaan unholaan vaipuneita kohteita. Inventoinnin jälkeen Isostakyröstä on muinaisjäännösrekisterissä yhteensä 83 kohdetta, joista raportissa on käsitelty yhteensä 32 kpl. Näistä yksi on luonnonmuodostuma.

Kohteet Poikkisaransaaret 1 ja 2 onnistuttiin paikantamaan maastokartan muinaisjäännösmerkkien avulla. Kumpaakaan kohdetta muinaisjäännösrekisteri ei aiemmin tuntenut, mutta kohteessa Poikkisaransaaret 2 suosaarekkeen yksinäinen röykkiö oli saanut menneinä vuosikymmeninä seurakseen metallisen muinaisjäännöskyltin, joka sittemmin oli sekin jo maahan sortunut. Samanlainen unohtunut kyltillinen tapaus on myös Kinnarin röykkiö, joka on korkeusasemansa perusteella peräisin mahdollisesti jo kivikaudelta. Myös Kinnarin pronssikautiset röykkiöt löytyivät maastokartan muinaisjäännösmerkkien avulla.

Jo vuoden 2009 pilottiprojektin yhteydessä ilmalaserkeilausaineistojen käyttö osoittautui hyväksi ja tehokkaaksi tavaksi havaita ennalta tuntemattomia muinaisjäännöksiä ja Laihian kunnan alueella menetelmän avulla löydettiin useita uusia kohteita. Isonkyrön alueella LiDAR-aineistojen avulla löydettyjen uusien kohteiden määrä jäi tällä kertaa pienemmäksi. Laserkeilausaineistojen avulla löydettiin kuitenkin Välkinnevan historiallisen ajan tervahauta ja Lamminjärven yhdeksän asumuspainannetta käsittävä myöhäiskivikautinen asuinpaikka. Kivikautisia asumuspainanneasuinpaikkoja ei aiemmin tunnettu kunnan alueelta, joten tulosta voidaan pitää paikallishistorian näkökulmasta merkittävänä ja myös rohkaisevana tulevien inventointien kannalta.

Maastossa inventoitujen, ja raportissa jäljempänä kuvattujen, kohteiden jakautuminen historiallisen ajan muinaisjäännöksiin, kivikautisiin asuinpaikkoihin ja röykkiöihin, joista pääosa on peräisin pronssi- tai rautakaudelta, on esitetty oheisessa diagrammissa. Taulukosta havaitaan, että pääosa kohteista on röykkiöitä. Röykkiökohteiden määrä on yli 75 % kaikista raportin kohteista. Taulukon perusteella näyttää melko selvältä, että historiallisen aikakauden kohteiden määrä verrattuna esihistoriallisiin on selvästi aliedustettuna inventoidussa aineistossa. Tämä johtuu pitkälti tutkimushistoriasta, jossa muinaisjäännöksiksi on perinteisesti päätynyt metsäalueilta lähinnä röykkiöitä. Koko muinaisjäännösrekisterin Isonkyrön kunnan aineistoa tarkastelemalla kuva ei olisi yhtä esihistoriavoittainen.

Kivikauden osalta inventoinnissa löytyi Lamminjärven asumuspainanteiden lisäksi toinenkin asuinpaikka (Sahala). Ennen inventointia Isostakyröstä tunnettiin kolme kivikautista kohdetta, reikäkivi irtolöytönä Aittasenloukosta, kvartsi-iskoksia ja muutama kaavin kohteesta Kallio Seljänkangas ja Kiukaisten kulttuurin esineistöä Viitaluomasta. Alueen topografian ja kivikautisten kohteiden vähäisen määrän perusteella vaikuttaa melko selvältä, että kunnan alueella on potentiaalia löytää uusia kivikautisia asuinpaikkoja jatkossakin. Mahdollisuus näiden löytämiseen on hyvä erityisesti kunnan eteläosassa.

Pronssi- ja rautakaudelta peräisin olevat röykkiöt ovat parhaiten edustettuina Isonkyrön metsien muinaisjäännöskannassa. Kuinka suuri osa potentiaalisista metsistä löydettävissä olevista kohteista nykyisin tunnetaan, on mahdotonta sanoa. Sen sijaan on selvää, että alueen metallikautinen aineisto itsessään on voimakkaasti vääristynyt. Pääosa muinaisjäännöksistä on hautapaikkoja ja asumisesta ja toimeentulosta muodostuneita arkeologisia kohteita tunnetaan huonommin.

5.2 Historiallinen aika

Projektin painopisteen ollessa metsien muinaisjäännöksissä, historiallinen asutus Kyrökivarressa peltoaukeiden ja nykyisen asutuksen keskellä oli vähemmällä huomiolla. Isonkyrön keskiaikaisen kivikirkon ohella alueen historiallisesta kulttuuriperinnöstä merkittävimpana voitaneen mainita isonvihan aikainen Napuen taistelupaikka. Historiallisen ajan asuinpaikkojen suhteen tilanne Isossakyrössä ei ole suojelun kannalta paras mahdollinen. Raportissa kuvatun Laurinlakson metsäsaunan lisäksi muinaisjäännösrekisterissä on toistaiseksi kaksi historiallisen kohdetta, joiden muinaisjäännöstyyppi on asuinpaikka. Näistä Seljänkankaan Kankaanmäellä on kolme mahdollista tuvan kivijalkaa ja Yryselän Rekiniemenmäellä yksi kivijalka, jota on muisteltu riihen paikaksi. Kirjallisuudesta saatava kuva historiallisesta asutuksesta on varsin toisenlainen.

Vanhimmassa kiinnekohdassa historialliseen asutukseen, vuodelta 1413 peräisin olevassa Eerik Pommerilaisen verokirjassa, Kyrön suurpitäjän talojen määräksi on esitetty 160 kpl (Luukko 1949:83-84). Kokonaisuutena Luukko (1949:85) on laskeskellut, että Eerik Pommerilaisen verokirjassa mainituista pitäjän 160 talosta 100 olisi sijainnut Kyrökivarressa Ylistarosta Merikaartoon jatkuvassa yhtenäisessä asutusketjussa. Taloista kymmenkunta olisi sijainnut Ylistarossa (Luukko 1949:84) ja loput noin 90 kpl SKAIK-projektin tutkimusalueella Vähässäkyrössä ja Isossakyrössä sijaitsevilla kylillä. Keskiajan lopulla 1400-luvun kuluessa ja 1500-luvun alkupuolella talojen määrä pitäjässä kasvoi räjähdysmäisesti. Käyttämäänsä verokirjoja tarkemmin määrittelemättä, Luukko (1949:86) toteaa, että 1500-luvun puoliväliin

mennessä Kyrön pitäjässä oli jo 800 taloa eli viisinkertainen määrä 1400-luvun alkuun verrattuna. Samaan suuruusluokkaan päädytään tarkastelemalle 1500-luvun puolivälin asutuksesta kertovia kyläluettelaita, joissa Kyrön pitäjän kokonaistaloluvuksi vuosilta 1567-8 on annettu lähteestä riippuen 898-906 kpl (Jutikkala et al. 1973).

Etelä-Pohjanmaan ja Kyrönmaan 1500-luvun huippusuhdanne asutuksessa kääntyi laskuun 1500-luvun lopussa Nuijasodan myötä ja asutuksen väheneminen jatkui Vähässä- ja Isossakyrössä aina vuoteen 1680 asti. Luukon (1945) mukaan 1600-luvun alussa Vähänkyrön kylissä oli 166 taloa ja Isonkyrön kylissä yhteensä 145. Vuosisadan kuluessa veroja maksavien talojen määrä vähäni ja osa taloista hävisi lopulta kokonaan. Luukon mukaan seudun myöhemmistä kunnista Vähäkyrö ja Isokyrö kärsivät eniten. Ensin mainitusta autioitui tai hävisi 31 taloa ja jälkimmäisestä 27 taloa vuosisadan matalasuhdanteeseen eli vuoteen 1680 mennessä. Luukon antamien tilastojen perusteella talohävikki oli siis noin parinkymmenen prosentin luokkaa. (Luukko 1945: 20-21, 24-25, 26, 30-31).

1600-luvun lopun katovuodet ja 1700-luvun alun sota- ja hävitystoimet olivat Etelä-Pohjanmaalla raskasta aikaa, joiden historiallinen vaikutus tuntuu yhä Kyrönmaalla. Muinaisjäännösrekisterissä aikakauteen liittyvistä kohteista historiallisesti merkittävin on Napuen sodan taistelupaikka Napuen kylässä. Etelä-Pohjanmaalla on myös elänyt voimakkaana tarinaperinne, jossa on kerrottu metsissä olevista pakopaikoista, ns. pakosaunoista, joihin paikallinen asujaimisto pakeni vainoa, ja joiden muistona on säilynyt pako-nimistöä (Alanen 1948: 131, 145). Nykyinen maastokartta tuntee Isostakyröstä Pakouuni-nimisen paikan Kuivilan ja Ulvilan kylän pohjoispuolelta Vuouressalon kalliolta, samassa paikassa, jossa on myös mahdollisena muinaisjäännöksenä kivimuuri. Kalervo Mielty (2013) on kerännyt kirjaansa yhteen isoonvihaan Isossakyrössä liittyvää tarinaperinnettä ja tietoja maastosta löytyvistä rakennusjäännöksistä. Inventoinnissa dokumentoitiin Kalervo Mielty opastamana Laurinlaksen metsäsaunan jäännös. Paikkaan liittyy voimakas tarinaperinne ja sitä pidetään isonvihan aikaisena pakopaikkana (Alanen 1948:146, Mielty 2013). Historiallisen merkittävyytensä vuoksi Laurinlaksen pakosauna valittiin myös yhdeksi SKAIK-projektin käyntikohteeksi, johon pystytettiin informaatiokyltti.

PAKOSAUNA

Isoviha Pohjanmaalla
Ruotsi nousi suurvalloksi 1600-luvulla käytyään pitkät sotat naapurivaltioja vastaan. Suuri Pohjan sota alkoi vuonna 1700 vastoina Ruotsin suurvalloittajalle Venäjän mahtia Suomessa 1713–1721 tunnetaan nimellä isoviha. Napuen taistelun jälkeen Pietari Suuri määräsi kasaikkopakkia terrorisoimaan pakolaisten. Miehä summittin, kylä hävitettiin, naisia ja lapsia vietiin orjiksi Venäjälle.

Den stora ofreden i Österbotten
Ruotsi nousi suurvalloksi 1600-luvulla käytyään pitkät sotat naapurivaltioja vastaan. Suuri Pohjan sota alkoi vuonna 1700 vastoina Ruotsin suurvalloittajalle Venäjän mahtia Suomessa 1713–1721 tunnetaan nimellä isoviha. Napuen taistelun jälkeen Pietari Suuri määräsi kasaikkopakkia terrorisoimaan pakolaisten. Miehä summittin, kylä hävitettiin, naisia ja lapsia vietiin orjiksi Venäjälle.

Greater Wrath in Ostrobothnia
Ruotsi nousi suurvalloksi 1600-luvulla käytyään pitkät sotat naapurivaltioja vastaan. Suuri Pohjan sota alkoi vuonna 1700 vastoina Ruotsin suurvalloittajalle Venäjän mahtia Suomessa 1713–1721 tunnetaan nimellä isoviha. Napuen taistelun jälkeen Pietari Suuri määräsi kasaikkopakkia terrorisoimaan pakolaisten. Miehä summittin, kylä hävitettiin, naisia ja lapsia vietiin orjiksi Venäjälle.

Laurinlaksen pakosauna
Laurinlaxen pakosauna on metsäsauna, joka on ollut käytössä isonvihan aikana. Se on rakennettu kivestä ja on ollut käytössä vuosikymmeniä. Sauna on ollut tärkeä paikka pakolaisten suojelemaan itseään ja omaisuuttaan.

Laininlaksen kumpi
Laininlaksen kumpi on metsäsauna, joka on ollut käytössä isonvihan aikana. Se on rakennettu kivestä ja on ollut käytössä vuosikymmeniä. Sauna on ollut tärkeä paikka pakolaisten suojelemaan itseään ja omaisuuttaan.

Hidastaan saana in Laurinlaxen
Hidastaan saana in Laurinlaxen on metsäsauna, joka on ollut käytössä isonvihan aikana. Se on rakennettu kivestä ja on ollut käytössä vuosikymmeniä. Sauna on ollut tärkeä paikka pakolaisten suojelemaan itseään ja omaisuuttaan.

www.muinaispelut.fi

Kuva 1. Laurinlaksen pakosaunalle pystytetty informaatiokyltti. Tekijät: Tom Björklund ja Mikael Nyholm.

5.3 Metsien elinkeinohistoria - pyynti, viljely, tervanpoltto ja sydenpoltto

Asutuksen ohella monia muita erityisesti metsien käyttöhistoriaan liittyviä potentiaalisia arkeologisia jäännöksiä tunnetaan toistaiseksi huonosti Isostakyröstä. Esimerkiksi keskiajalla pyynti on ollut tärkeässä roolissa ja Luukko (1949:105) mainitsee paikannimistön viittaavan Etelä-Pohjanmaan keskiaikaisten nautinta-alueiden olleen pitkälti Kyrökilaaksossa Isonkyrön kirkolta Ylistaroon ulottuvalla vyöhykkeellä sijainneiden talojen hallussa. Näiden alueiden todentaminen on kuitenkin hankalaa arkeologisessa inventoinnissa. Eräsaunoista, joiden esiintymistä Luukko on pohtinut (Luukko 1949:112), saattaisi olla säilynyt hienovaraisia merkkejä pyyntialueilla, mutta toistaiseksi sellaisia ei ole kartoituksissa havaittu. Nämä saattaisivat näkyä maastossa matalina kodanpohjan kaltaisina painaumuksina, kuten toisinaan tavattavat tervanpolttajien majanjäännöksetkin.

Viljelyyn liittyvät jäännökset, kuten raivausröykkiöt, ovat helpommin havaittavissa. Historiallisessa tarkastelussa peltoviljely ja kydönpoltto muodostivat tärkeän osan viljelytoimintaa Kyrönmaalla. Kaskiviljely sen sijaan ei ollut Isosakyrössä ja Vähässäkyrössä erityisen laaja-alaista, sillä kaskenpolttoa harjoitettiin pääasiassa uudisasutusalueilla, joihin Kyrö ei kuulunut. Isokyröläisten yhteiskaskista on kyllä tietoja 1600-luvulta mm. Ilmajoelta. 1600-luvun alussa kaskenpoltto sivuutettiin jo verotuksellisesti merkityksettömänä tervanpoltton tieltä (Luukko 1945:92-95) ja Alasen mukaan 1700-luvulla kaskenpoltto oli jo täysin taakse jäänyttä aikaa Etelä-Pohjanmaalla muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta (Alanen 1949:53). Osa inventoiduista röykkiöistä vaikuttaisi muodostuneen viljelytoimintaan liittyvän raivauksen seurauksena (esim. Nyyssö). Historiallisten tietojen valossa raivausjäännökset voitaneen liittää Kyrössä pääosin peltoviljelyyn.

Kansainvälinen tervan kysynnän ja tuotannon kasvu 1500-luvulta 1600-luvulle aiheutti seuraamuksia myös Kyrönmaalla. Vähämetsäisenä alueena ristiriita tervanpoltton ja rakennus- ja polttopuun saannin turvaamisen kanssa aiheutti ristiriitoja eikä Kyrönmaasta muodostunut merkittävää terva-aluetta samalla tavoin kuin järvisuudusta. Vähässäkyrössä ristiriidat johtivat jo vuonna 1673 tervanpoltton kieltämiseen ja 1700-luvulla tervanpoltto hiipui Kyrönjoen ala- ja keskivaiheilla lähes kokonaan. (Alanen 1949:194-195, Luukko 1945:171.) Tervanpolttoon mahdollisesti suoraan liittyviä kohteita Isostakyröstä on muinaisjäännösrekisterissä vain kolme (Orismalan Katila, Ventälä Rintataipale, Välkinneva). Ensin mainitut ovat sijainneet asutuksen lähellä jokivarressa. Muinaisjäännösten iästä ei ole tietoa, eikä Katilan luonnekaan ole varmasti selvillä, kyseessä on saattanut olla myös hiilimiilu. Olisi houkuttelevaa ajatella, että tervahautojen vähäinen lukumäärä heijastelisi jossain määrin historiallisten lähteiden antamaa kuvaa tervanpoltton vähäisestä roolista Isosakyrössä. Luultavampaa kuitenkin on, että tervahautojen pieni määrä on seurausta systemaattisen tervahautoihin keskittyneen kartoituksen vähäisyydestä alueella. Maastokartan merkintöjen ja paikannimistön perusteella alueella on ollut runsaasti tervanpolttoon liittyvää toimintaa ainakin joen eteläpuolella kuten mm. paikannimet Tervaneva, Hautaneva, Hautasaari, Tervajärvi ja sieltä laskeva Tervajoki osoittavat. Maastokarttaan on myös merkitty tervahautoja ainakin Kattilajärvennevan itäpuolelle, Talasjärven pohjoispuolelle ja Jäkälänevan pohjoispuolelle. Nimistön perusteella joen pohjoispuolella tilanne on ollut toisenlainen, sillä alueen nimistössä on vähemmän merkkejä tervanpoltosta.

Kuva 2. Isonkyrön Välkinnevalilla sijaitseva tervahauta näkyy selvänä "rinkelinä" ilmalaserkeilausaineistosta muodostetussa kuvassa.

Tietomme Isonkyrön metsissä sijaitsevista hiilentuotantoon liittyvistä jäännöksistä ovat vaatimattomia em. Katilan mahdollista miilua lukuun ottamatta. Vaikuttaa selvältä, että yksi mahdollinen miilu kokonaisesta kunnasta kertoo aineiston vääristymästä pikemminkin kuin todellisesta tilanteesta. Kirjallisuuden pohjalta on perusteltua olettaa, että kunnan metsistä on löydettävissä runsaasti hiilenpolttoa varten tehtyjä miiluja. Näitä esiintyy ainakin Orismalan alueella Isonkyrön itäreunalla, johon valmistui vuonna 1688 Orisbergin rautaruukki (Luukko 1945: 216), ja jonka hiilentarve lienee ollut varsin merkittävä. Esimerkiksi vuonna 1699 Orisbergissä asui ruukin hiilensaannin turvaamiseksi kolme sydenpolttajaa (Luukko 1945: 21-6217). Ruukin omistajilla oli myös riitoja talonpoikien kanssa, jotka vastustivat sysimetsien käyttöä ruukin tarpeisiin. Metsistä mahdollisesti löydettävissä olevista hiilimiiluista on myös suoria todisteita kirjallisuudessa. Luukko (1945:216) mainitsee, että 1600-luvun lopulla suuri metsäpalo tuhosi suuren määrän ruukin tarpeisiin valmiiksi kaadettuja sysipuita ja sysihautoja. Edelleen, Suomen metalliruukkeja inventoineen Erkki Härön mukaan 1700-luvun alkupuolella ruukin toiminta oli vaatimatonta, koska toimintaa haittasi mm hiilen puute. (Härö 1980-1994). Tämä kertonee ainakin osittain metsien hupenemisesta ruukin ympärillä ja siten sydenpolton aktiivisuudesta alueella.

5.4 Riidat, rajat ja rajamerkit

Tervan valmistukseen suoraan liittyvien muinaisjäännösten lisäksi tervanpoltto lisäsi Luukon (1945:163) mukaan rajariitoja ja rajankäyntiä kylien välillä. Isonkyrön Napuen ja Valtaalan kylien välinen raja oli merkitty maastoon puihin loveamalla jo vuonna 1592 (Luukko 1945:163-165). 1700-luvulta osalta

kirjallisuudessa mainitaan vuonna 1737 Isonkyrön Ristikalliolle Heikkolan ja Kuivilan kylän rajalle pystytetty viisikivinen rajamerkki (Alanen 1949:17). Nykyinen Isonkyrön karttanimistö tuntee Ristikallion joen eteläpuolelta, mutta tämä ei voi olla em. joen pohjoispuolen kylien välinen rajakallio. Nimi saattaa kuitenkin olla samaa perua ristinmuotoisesta rajamerkistä, mutta 1840-luvun kartan perusteella kyseinen ristikallio ei sijoitu kylärajalta vaan Valtaalan (Wantarla) kylän maalta.⁴ Inventoinnissa tarkastettiin myös mielenkiintoinen kohde Isokyrö Saarenkallio, jossa on metallikautisia röykkiöitä. Näiden lisäksi paikalla on kallion päälle ristinmuotoon tehty pieni kiviladelma (valokuva AKDG2684:5). Kyseessä on ilmeisesti Tuuralan ja Palhojaisen kylän välisen rajan rajamerkki. Näin näyttää olleen ainakin vuosina 1845-47 piirretyn kartan perusteella, jossa kylien raja kulkee kallion yli (kuva alla). Ristikallio ja Merkkikallio tunnetaan myös Vähänkyrön puolelta kohdasta, jossa kulkee Vähänkyrön ja Vöyrin välinen nykyinen raja. Tässä yhteydessä voidaan mainita myös rajapyykki, jonka laamanni Yrjö Juhonpoika pystytti vuonna 1620 Isonkyrön, Laihian ja Ilmajoen pitäjien rajalle Tipulinmaalle (Luukko 1949:104). Tipulinmaata ei näy enää nykymaailmassa, mutta nimi on säilynyt Tipulinkalliolla sekä viereisessä Tipulinnevassa. Nämä sijaitsevat kolmen kunnan nykyrajalta pari kilometriä Ilmajoen puolelle. Muinaisjäännösrekisteri tuntee Tipulinmaalta isohkon kivistä rakennetun rajamerkin kohdenimellä *Tipulinlammi*, mutta juuri tämän liittyminen 1600-luvun historialliseen tietoon on epävarmaa, sillä Tipulinkalliolla on mahdollisesti ollut muitakin rajamerkkejä (Torvinen 1972).

Kuva 3. Palhojaisen ja Tuuralan kylän välinen raja vuonna 1758 (vasen) ja vuonna 1847 (oikea) on pysynyt kutakuinkin paikallaan 1700-luvulta 1800-luvulle. Palhojaisen länsiraja Yriselän kanssa on sen sijaan siirtynyt lännemmäs. Saarenkallio sijaitsee punaisen nuolen kärjessä. Vuoden 1758 kartassa kohdalle on piirretty rajamerkki. Karttalähde: Heikki Rantatupa, Historialliset kartat: Isokyrö: Zakarias Branderin kartta vuodelta 1758 ja nimetön kartta vuodelta 1847 sivustolla <http://www.vanhakartta.fi/historialliset-kartat/search-results>

⁴ <http://www.vanhakartta.fi/historialliset-kartat/search-results?page=2&query=isokyr%C3%B6&scope=123456789/24994>

6. Yhteenveto

Isossakyrössä inventoitiin yhteispohjoismaisen metsien kulttuuriperintöhankkeen *Skogens kulturarv i Kvarkenregionen*-projektin tiimoilta kesällä ja syksyllä 2012. Inventoinnissa tarkastettiin kunnan metsien tunnetut muinaisjäännökset ja löydettiin lisäksi muutamia uusia ja uusvanhoja, jo kerran löydettyjä, mutta unohtuneita ja rekisteristä puuttuvia kohteita. Pääosa inventoiduista muinaisjäännöksistä on röykkiökohteita, joista edelleen pääosa ajoittuu pronssi- ja rautakaudelle. Inventoinnissa löydettiin ja päästiin dokumentoimaan myös joitain uusia kivikautisia ja historiallisen ajan kohteita. Raportissa on myös lyhyesti arvioitu nyt tunnetun muinaisjäännöskannan edustavuutta ja samalla kartoitettu jatkomahdollisuuksia ja potentiaalisia alueita tulevien inventoijien mahdolliseksi avuksi. Vaikuttaa selvältä, että kunnan alueella on vielä paljon potentiaalia löytää uusia muinaisjäännöksiä kivikaudelta, metallikausilta ja historialliselta ajalta. Erityisesti historiallisen ajan muinaisjäännökset ovat aliedustettuina Isonkyrön nykyaineistossa. Muinaisjäännosrekisterissä on toistaiseksi vähänlaisesti sekä asuinpaikkoja että elinkeinohistoriasta kertovia jäännöksiä, kuten tervahautoja ja miiluja, vaikka historiallisten lähteiden ja nimistön perusteella näitä on löydettävissä kunnan alueelta.

Helsingissä 31.3.2014

Vesa Laulumaa

7. Lähteet

Painetut lähteet

Ahtela, Eero 1981: *Piirteitä Vähänkyrön rautakautisesta asutuksesta*. Helsingin yliopiston arkeologian laitos. Moniste n:o 25. Helsinki.

Alanen, Aulis, J. 1949: *Etelä-Pohjanmaa historia IV:2. Etelä-Pohjanmaan talouselämää 1721-1809*. Etelä-Pohjanmaan historiatoimikunta, Vaasa

Esihistorialliset kiinteät muinaisjäännökset Etelä-Pohjanmaalla, Keski-Pohjanmaalla ja Pohjanmaalla 1998: Museovirasto, Etelä-Pohjanmaan liitto, Keski-Pohjanmaan liitto, Pohjanmaan liitto, Vaasa.

Holmblad, Peter 2010: *Coastal Communities on the Move. House and Polity Interaction in Southern Ostrobothnia 1500 BC- AD 1*. Archaeology and Environment 26, Umeå University, Umeå.

Holmblad, Peter & Herrgård, Mikael 2005: *Fornminnen i Österbotten - från neanderthaler till sockenbor*. Acta Antiqua Ostrobotniensia, Studier i Österbottens förhistoria nr VI, Skriftserie för Österbottniska Fornforskningssektionen r.f., Vaasa.

Holmblad, Peter & Herrgård, Mikael 2013: *Luolamiehistä talonpojiksi. Pohjanmaan muinaisuus sanoin ja kuvin*. Acta Antiqua Ostrobotniensia, Pohjanmaan esihistorian tutkimuksia, Österbottniska Fornforskningssektionen r.f., Vaasa.

Jutikkala, E., Jokipii, M., Luukko, A., Soininen, A.M., Orrman, E., Mäkelä, A., & Nordström-Salminen, E. 1973: *Suomen asutus 1560-luvulla. Kyläluettelot*. Helsingin yliopiston historian laitoksen julkaisuja n:o 4. Helsinki.

Luukko, Armas 1945: *Etelä-Pohjanmaan historia III. Nuijasodasta Isoonvihaan*. Etelä-Pohjanmaan historiatoimikunta, Vaasa.

Luukko, Armas 1949: *Etelä-Pohjanmaan keskiaika*. Helsinki.

Meinander, C.F. 1950: *Etelä-Pohjanmaan historia I. Esihistoria*. Etelä-Pohjanmaan historiatoimikunta. Helsinki.

Miely, Kalervo. 2013: *Kovien kokemusten kansaa. Elämää Kyrönmaalla isonvihan aikaan*. ISBN 978-952-93-2455-2

Miettinen, M. 1998: *Laihian historia I. Esihistoria*. Laihian kunta. Jyväskylä.

Mäkitie, Hannu 1992: Kiviainestutkimukset Isokyrössä ja Ylistarossa 1991. Kiviainekseltaan arvokkaiden kallioalueiden inventointiprojekti. Kiviainestutkimukset. KA 11/92/3. Geologian tutkimuskeskus.

Ojala, A.E.K., Palmu, J.-P., Åberg, A., Åberg, S. & Virkki, H. 2013: Development of an ancient shoreline database to reconstruct the Litorina Sea maximum extension and the highest shoreline of the Baltic Sea basin in Finland. *Bulletin of the Geological Society of Finland* 85 (127-144).

Okkonen, Jari 2003: *Jättiläisen hautoja ja hirveitä kiviroykkiöitä – Pohjanmaan muinaisten kivirakennelmien arkeologiaa*. Oulun yliopisto, Oulu.

Suomi, Timo 1989: *Isokyrössä tutkitut suot ja niiden turvevarat, osa I*. Turveraportti 228. Geologian tutkimuskeskus. Kuopio.

Taittonen, R. 1999: *Vähäkyrön esihistoria. Rautakautinen Kyrönjokisuisto*. Vähäkyrö-Seuran julkaisu no. 5. Vaasa.

Toivonen, Tapio 1996: *Isossakyrössä tutkitut suot ja niiden turvevarat, osa 2*. Turvetutkimusraportti 297. Geologian tutkimuskeskus. Espoo.

Vuokko, Jouko 1992: Kiviainestutkimukset Laihialla ja Vähäkyrössä 1991. Kiviainekseltaan arvokkaiden kallioalueiden inventointiprojekti. Kiviainestutkimukset. KA 11/92/12. Geologian tutkimuskeskus.

Arkistolähteet (kaikki lähteet Museoviraston arkistossa, Sturenkatu 2, Helsinki)

Chydenius, E 1883: *Korsholman kihlakunnan hautaröykkiöiden luettelo*, muistiinpanot arkistossa.

Itäpalo, Jaana 2010: *Isonkyrön jokivarren osayleiskaavan arkeologinen inventointi 2010*. Keski-Pohjanmaan ArkeologiaPalvelu.

Itäpalo, Jaana 2012: *Tervajoen osayleiskaavan laajennusosien arkeologinen inventointi*. Keski-Pohjanmaan ArkeologiaPalvelu.

Koivisto, Satu & Seppälä, Sirkka-Liisa 2009: *Laihian inventointi. Skogens kulturarv i Kvarkenregionen – projekti*. Museovirasto, arkeologian osasto.

Härö, Erkki 1980-1994: *Suomen metalliruukkien inventointi*. Kohteet Mankilankoski-Saaresjoki. Orisbergin Orismalan Ruukki. Museovirasto.

Nordman, C.A. 1920: *Utgrävning på ett brandgravfält från den äldre järnåldern*. Muinaistieteellinen toimikunta (nykyisin Museovirasto).

Sarasmö, Esko 1939: *Kertomus hautarauniokaivauksesta Isonkyrön pitäjän Ventälän kylän Poikkisaran mäellä I. Korvenmäellä Homeskorven tilan maalla*. Muinaistieteellinen toimikunta.

Schvindt, Theodor 1901: *Luettelo Kuivilan, Ulvilan, Napuen, Ventälän, Palon ja Palhojaisten kylien kiinteistä muinaisjäännöksistä*. Muinaistieteellinen toimisto (nykyisin Museovirasto).

Siiriäinen, Ari 1966: *Isonkyrön kiinteät muinaisjäännökset*. Muinaistieteellinen toimikunta (nykyisin Museovirasto).

Siiriäinen, Ari 1966: *Vähäkyrö, inventointi*. Keskeneräinen inventointiraportti Museoviraston arkistossa.

Torvinen, Markku 1972: *Ilmajoki, inventointi*. Museovirasto.

8. Kuvaluettelo

Kuvat AKDG2681, 3040–3045 kuvaaja Vesa Laulumaa

Kuvat AKDG3141–3142 kuvaaja Satu Koivisto

Muut kuvat kuvaaja Mikael Nyholm

Kuvanro	Kohde	Aihe
AKDG2668:1	Isokyrö, Marjamäki	Kalliokielekkeen tyvessä oleva röykkiö. Koillisesta.
AKDG2669:1	Isokyrö, Rapakkojenkallio	Yleiskuva röykkiöstä. Länestä.
AKDG2669:2	Isokyrö, Rapakkojenkallio	Röykkiö. Kaakosta.
AKDG2670:1	Isokyrö, Niemenmaanmäki	Röykkiö 1. Lounaasta.
AKDG2670:2	Isokyrö, Niemenmaanmäki	Röykkiö 2. Luoteesta.
AKDG2670:3	Isokyrö, Niemenmaanmäki	Röykkiö 3. Etelästä.
AKDG2670:4	Isokyrö, Niemenmaanmäki	Röykkiö 4. Lounaasta.
AKDG2670:5	Isokyrö, Niemenmaanmäki	Röykkiö 5. Luoteesta.
AKDG2671:1	Isokyrö, Kaaminmäki/Hiisimäki	Röykkiö. Luoteesta.
AKDG2671:2	Isokyrö, Kaaminmäki/Hiisimäki	Röykkiö. Lounaasta.
AKDG2672:1	Isokyrö, Seljänkangas e	Röykkiö. Länestä.
AKDG2672:2	Isokyrö, Seljänkangas e	Röykkiö. Kaakosta.
AKDG2673:1	Isokyrö, Kivisaari/Purtilo	Röykkiö. Lounaasta.
AKDG2673:2	Isokyrö, Kivisaari/Purtilo	Röykkiö. Idästä.
AKDG2673:3	Isokyrö, Kivisaari/Purtilo	Röykkiö. Kaakosta.
AKDG2674:1	Isokyrö, Poikkisaranmäki/Laskiaissaari	Röykkiö. Pohjoisesta.
AKDG2674:2	Isokyrö, Poikkisaranmäki/Laskiaissaari	Röykkiö. Koillisesta.
AKDG2675:1	Isokyrö, Pitkäkorpi	Röykkiö A. Lounaasta.
AKDG2675:2	Isokyrö, Pitkäkorpi	Röykkiö A. Luoteesta.
AKDG2676:1	Isokyrö, Ojoonmäki	Röykkiö. Etelästä.
AKDG2676:2	Isokyrö, Ojoonmäki	Röykkiö. Länestä.
AKDG2677:1	Isokyrö, Palojenmäki	Pohjoisin röykkiö. Lounaasta.
AKDG2677:2	Isokyrö, Palojenmäki	Pohjoisin röykkiö. Luoteesta.
AKDG2677:3	Isokyrö, Palojenmäki	Keskimmäinen röykkiö. Etelästä.
AKDG2677:4	Isokyrö, Palojenmäki	Keskimmäinen röykkiö. Pohjoisesta.
AKDG2677:5	Isokyrö, Palojenmäki	Eteläisin röykkiö. Luoteesta.
AKDG2677:6	Isokyrö, Palojenmäki	Eteläisin röykkiö. Lounaasta.
AKDG2678:1	Isokyrö, Knaapi/Tuomaanmäki	Röykkiö 2. Länestä.
AKDG2678:10	Isokyrö, Knaapi/Tuomaanmäki	Röykkiö 6. Pohjoisesta.
AKDG2678:11	Isokyrö, Knaapi/Tuomaanmäki	Röykkiö 6. Idästä.
AKDG2678:12	Isokyrö, Knaapi/Tuomaanmäki	Röykkiö 6. Etelästä.
AKDG2678:13	Isokyrö, Knaapi/Tuomaanmäki	Röykkiö 7. Koillisesta.
AKDG2678:14	Isokyrö, Knaapi/Tuomaanmäki	Röykkiö 7. Länestä.
AKDG2678:2	Isokyrö, Knaapi/Tuomaanmäki	Röykkiö 1. Idästä.
AKDG2678:3	Isokyrö, Knaapi/Tuomaanmäki	Röykkiö 1. Vesa Laulumaa paasiarkkurakennelman sisällä.
AKDG2678:4	Isokyrö, Knaapi/Tuomaanmäki	Röykkiö 1. Luoteesta.
AKDG2678:5	Isokyrö, Knaapi/Tuomaanmäki	Röykkiö 1. Lounaasta.
AKDG2678:6	Isokyrö, Knaapi/Tuomaanmäki	Röykkiö 3. Idästä.
AKDG2678:7	Isokyrö, Knaapi/Tuomaanmäki	Röykkiö 3. Lounaasta.
AKDG2678:8	Isokyrö, Knaapi/Tuomaanmäki	Röykkiön 4 pohjakivet, joita on myös pidetty ns. kärjäkivinä. Lounaasta.
AKDG2678:9	Isokyrö, Knaapi/Tuomaanmäki	Röykkiö 5. Kaakosta.
AKDG2679:1	Isokyrö, Jouppila/Kylmäkorpi	Röykkiö. Koillisesta.

AKDG2680:1	Isokyrö, Peltokoski	Röykkiö. Luoteesta.
AKDG2680:2	Isokyrö, Peltokoski	Röykkiö. Lounaasta.
AKDG2680:3	Isokyrö, Peltokoski	Röykkiö. Pohjoisesta.
AKDG2681:1	Isokyrö, Röökinmäki	Pirunpeltoa. Koillisesta.
AKDG2682:1	Isokyrö, Kapustakannanmäki	Röykkiö. Luoteesta.
AKDG2682:2	Isokyrö, Kapustakannanmäki	Röykkiö. Etelästä.
AKDG2683:1	Isokyrö, Iisakinkorpi	Röykkiö. Luoteesta.
AKDG2683:2	Isokyrö, Iisakinkorpi	Kivikäytävä. Koillisesta.
AKDG2683:3	Isokyrö, Iisakinkorpi	Kivikäytävä. Luoteesta.
AKDG2683:4	Isokyrö, Iisakinkorpi	Kivikäytävä. Lounaasta.
AKDG2684:1	Isokyrö, Saarenkallio	Röykkiö. Kaakosta.
AKDG2684:2	Isokyrö, Saarenkallio	Röykkiö. Idästä.
AKDG2684:3	Isokyrö, Saarenkallio	Röykkiö. Lännestä.
AKDG2684:4	Isokyrö, Saarenkallio	Röykkiö. Lounaasta.
AKDG2684:5	Isokyrö, Saarenkallio	Yleisnäkymä Saarenkallion laelta. Pohjoisesta.
AKDG2685:1	Isokyrö, Sikosalo	Röykkiö. Idästä.
AKDG2685:2	Isokyrö, Sikosalo	Röykkiö. Pohjoisesta.
AKDG2685:3	Isokyrö, Sikosalo	Röykkiö. Idästä.
AKDG2686:1	Isokyrö, Nyyssö	Röykkiö 1. Luoteesta.
AKDG2686:2	Isokyrö, Nyyssö	Röykkiö 4. Kaakosta.
AKDG2686:3	Isokyrö, Nyyssö	Röykkiö 5. Lännestä.
AKDG2686:4	Isokyrö, Nyyssö	Röykkiö 6. Koillisesta.
AKDG2686:5	Isokyrö, Nyyssö	Röykkiö 9. Luoteesta.
AKDG2686:6	Isokyrö, Nyyssö	Röykkiö 10. Etelästä.
AKDG2687:1	Isokyrö, Vainio-Praski	Röykkiö 1. Pohjoisesta.
AKDG2687:2	Isokyrö, Vainio-Praski	Röykkiö 2. Pohjoisesta.
AKDG2687:3	Isokyrö, Vainio-Praski	Röykkiö 3. Lännestä.
AKDG2687:4	Isokyrö, Vainio-Praski	Rakennuksen mahdollinen pohjakiveys. Luoteesta.
AKDG2688:1	Isokyrö, Rinta/Allistenmäki	Kivirakenne 1. Lännestä.
AKDG2688:2	Isokyrö, Rinta/Allistenmäki	Kivirakenne 1. Kaakosta.
AKDG2688:3	Isokyrö, Rinta/Allistenmäki	Kivirakenne 2. Lännestä.
AKDG3040:	Isokyrö, Laurinlakson metsäsauna	Pakosaunan keskellä seisovat Kalervo Mielty ja Vesa Laulumaa. Kuvattu koillisesta
AKDG3041:1	Isokyrö, Poikkisaransaaret 2	Röykkiö kuvattu lännestä.
AKDG3042:1	Isokyrö, Poikkisaransaaret 1	Yksi alueen pienistä röykkiöistä, jonka vieressä Vesa Laulumaa tekee muistiinpanoja.
AKDG3042:2	Isokyrö, Poikkisaransaaret 1	Kohteen läntisin röykkiö, kuvattu lounaasta.
AKDG3043:1	Isokyrö, Kärjenpää	Kivirakennelma, kuvattu koillisesta.
AKDG3043:2	Isokyrö, Kärjenpää	Röykkiö kuvattu pohjoisesta. Vesa Laulumaa tekee muistiinpanoja.
AKDG3044:1	Isokyrö, Kärjenpää	Röykkiö kuvattu luoteesta.
AKDG3045:1	Isokyrö, Korvenkangas	Yksi alueen röykkiöistä. Kuvassa Piritta Häkälä. Kuvattu etelästä.
AKDG3045:2	Isokyrö, Korvenkangas	Kohteen itäisin ja suurin röykkiö. Piritta Häkälä mittaa sijaintia. Kuvattu etelästä.
AKDG3125:	Isokyrö, Varpula	Ryssänuuni kuvattuna lounaasta.
AKDG3141:1	Isokyrö, Lamminjärvi	Painanne 7. Eteläkaakkoon.
AKDG3141:2	Isokyrö, Lamminjärvi	Painanne 8. Kuvattu etelään.
AKDG3141:3	Isokyrö, Lamminjärvi	Painanteet 2, 3 ja 4. Lounaaseen.
AKDG3142:1	Isokyrö, Välkinneva	Tervahauta mäntytaimikossa. Luoteeseen.

9. KOHDELUETTELO

POIKKISARANMÄKI/LASKIAISSAARI, 152010002.....	16
PITKÄKORPI, 152010003	19
KNAAPI/TUOMANMÄKI, 152010004	22
JOUPPILA/KYLMÄKORPI, 152010005	30
PELTOKOSKI, 152010006	33
VARPULA, 152010007	36
NIEMENMAANMÄKI, 152010008	39
PALOJENMÄKI, 152010009.....	44
KAAMINMÄKI/HIISIMÄKI, 152010012	49
KIVISAARI/PURTILO, 152010015.....	52
IISAKINKORPI, 152010016	55
RÖÖKINMÄKI, 152010017	58
SELJÄNKANGAS E, 152010019	61
LEVÄLUHTA, 152010020	64
NYYSSÖ, 152010022	67
VAINIO-PRASKI, 152010023.....	73
RINTA/ALLISTENMÄKI, 152010024	76
KAPUSTAKANNANMÄKI, 152010026.....	79
MARJAMÄKI, 152010027	82
OJOONMÄKI, 152010031.....	85
SIKOSALO, 152010033.....	88
RAPAKKOJENKALLIO, 152010035	91
SAARENKALLIO, 1000011040	94
SAHALA, 1000019431	99
KORVENKANGAS, 1000019564	101
VÄLKINNEVA, 1000020303	107
LAMMINJÄRVI, 1000020319	109
LAURINLAKSON METSÄSAUNA, 1000020521	114
KINNARI, 1000021818.....	118
POIKKISARANSAARET 1, 1000021819.....	121
POIKKISARANSAARET 2, 1000021820.....	125
KÄRJENPÄÄ, 1000021821	128

10. KOHDEKUVAUKSET

POIKKISARANMÄKI/LASKIAISSAARI, 152010002

Muinaisjäänöstyyppi: kivrakenteet
 Muinaisjäänösalatyyppi: röykkiöt
 Laji: kiinteä muinaisjäänös
 Ajoitus: pronssikautinen
 Lukumäärä: 1
 Rauhoitusluokka 1
 Peruskartta: 133307 Isokyrö
 ETRS-TM35FIN P: 6988967 I: 260308 Z: 30
 Koordinaattiselite: Röykkiön gps-koordinaatit
 Etäisyystieto Isonkyrön kirkosta 7,3 km etelälounaaseen

Kuvaus:

Kohde sijaitsee kallioperäisen mälikumpareen itäpäässä, maantien itäpuolella, noin 18 metriä tiestä. Röykkiö on tutkittu vuonna 1939. Löytöjä kaivauksissa ei tullut esiin, mutta sen sisältä paljastui reunakiveystä, kaksi "silmäkiveä" ja mahdollinen paasiarkku. Ennen tutkimusta röykkiö oli noin 1 metriä korkea, pitkulainen ja sen pinnassa oli siellä täällä kuopanteita. Kaivausten jälkeen röykkiö on noin 20 x 8 metriä laaja.

Kohde tarkastettiin vuoden 2012 inventoinnissa ja sen todettiin säilyneen ennallistetussa muodossaan kauniisti sammaloituneena. Röykkiö on vain 15 metriä tien itäpuolella.

Digikuvat: AKDG2674:1–2
 Karttaote: s.
 Tutkimukset:

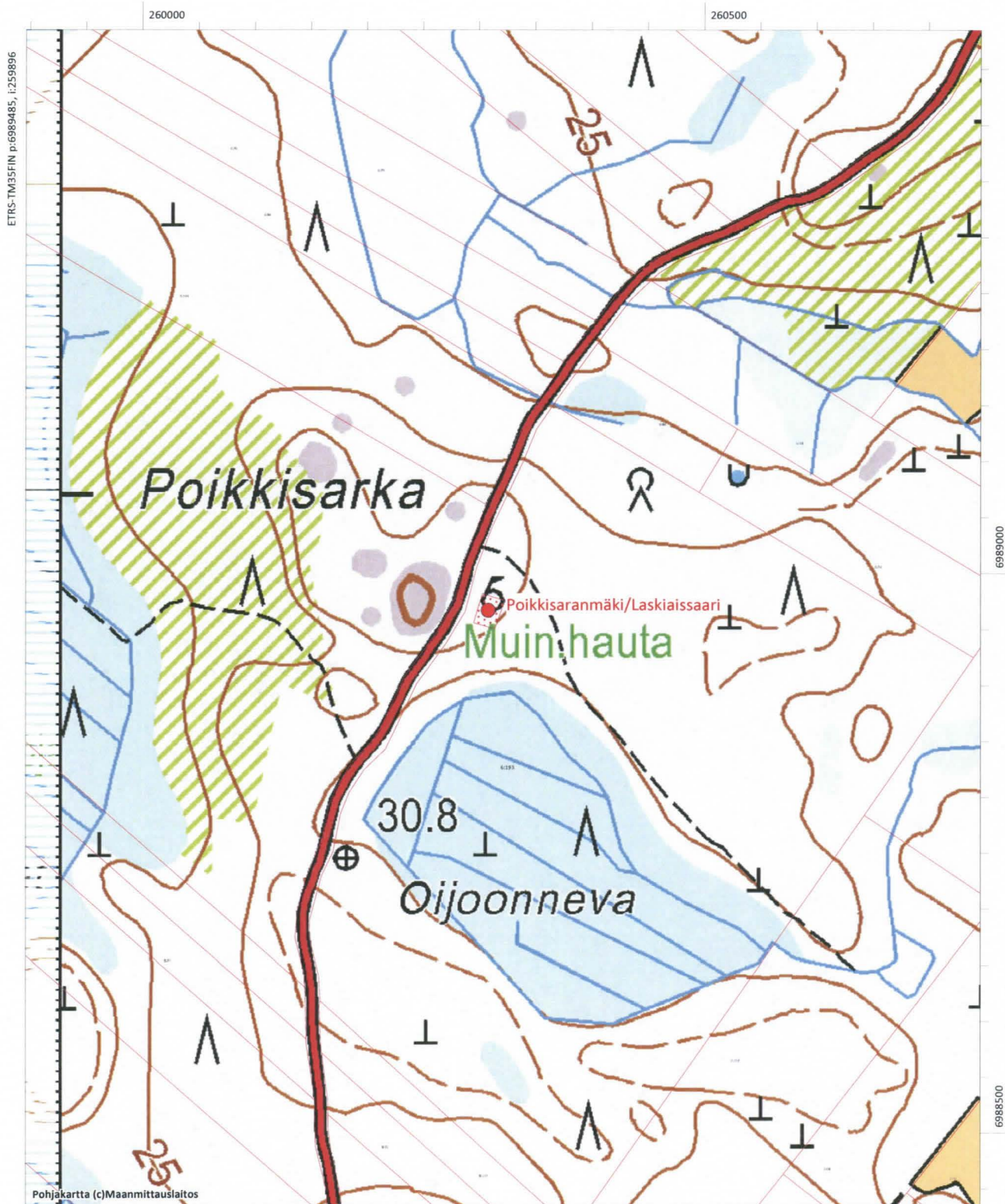
Ari Siiriäinen 1966 inventointi
 Inventointikertomus 1966, peruskartta 1333 07 A,
 kohde Tuomaanmäki 2, Poikkisaranmäki
 (=Korvenmäki)
Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012 inventointi
 Skogens kulturarv i Kvarkenregionen –projektin
 inventointi

Alakohteet: -

Röykkiö pohjoisesta. (AKDG2674:1, kuvaaja Mikael Nyholm)

Poikkisaranmäki/Laskiaissaari (152010002)

PITKÄKORPI, 152010003

Muinaisjäännöstyyppi: hautapaikat
 Muinaisjäännösalatyyppi: hautaröykkiöt
 Laji: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: pronssikautinen
 Lukumäärä: 2
 Rauhoitusluokka 2
 Peruskartta: 133307 Isokyrö
 ETRS-TM35FIN P: 6987917 I: 260429 Z: 30
 Koordinaattiselite: Röykkiön gps-koordinaatit
 Etäisyystieto Isonkyrön kirkosta 8,2 km etelälounaaseen

Kuvaus:

Kohde sijaitsee Isokyrön Luomasessa, Laurinlaxson eteläpuolella olevalla Kalkkikalliolla. Pitkäkorven talo on noin 250 metriä koilliseen ja lähin tie kulkee talon eteläpuolitse. Alue, jolla röykkiö sijaitsee on kumpuilevaa maastoa, Maaperä on moreenia ja sitä täplittävät kalliopaljastumat, jollaisella röykkiö on. Vuoden 2012 inventoinnin aikana paikalla kasvoi varttunut männikkö.

Röykkiö (aiemmissa tiedoissa röykkiö A) on kooltaan noin 9 x 5 metriä, sammaloitunut ja sitä on kaiveltu keskeltä. Se erottuu maastossa selvästi. Tästä röykkiöstä noin 60 metriä koilliseen on aiempien tietojen mukaan hajoitettun röykkiön pohja (röykkiö B). Vuoden 2012 inventoinnissa pohjakiveystä ei voitu varmuudella erottaa, sillä hajanaisia kiviä oli siellä täällä maastossa.

Digikuvat: AKDG2675:1–2

Karttaote:

Tutkimukset:

Th. Schvindt 1900 tarkastus

Ari Siiriäinen 1966 inventointi

Inventointikertomus 1966, peruskartta 1333 07 A,
kohde Tuomaanmäki 1, Kalkkikallio

Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012 inventointi

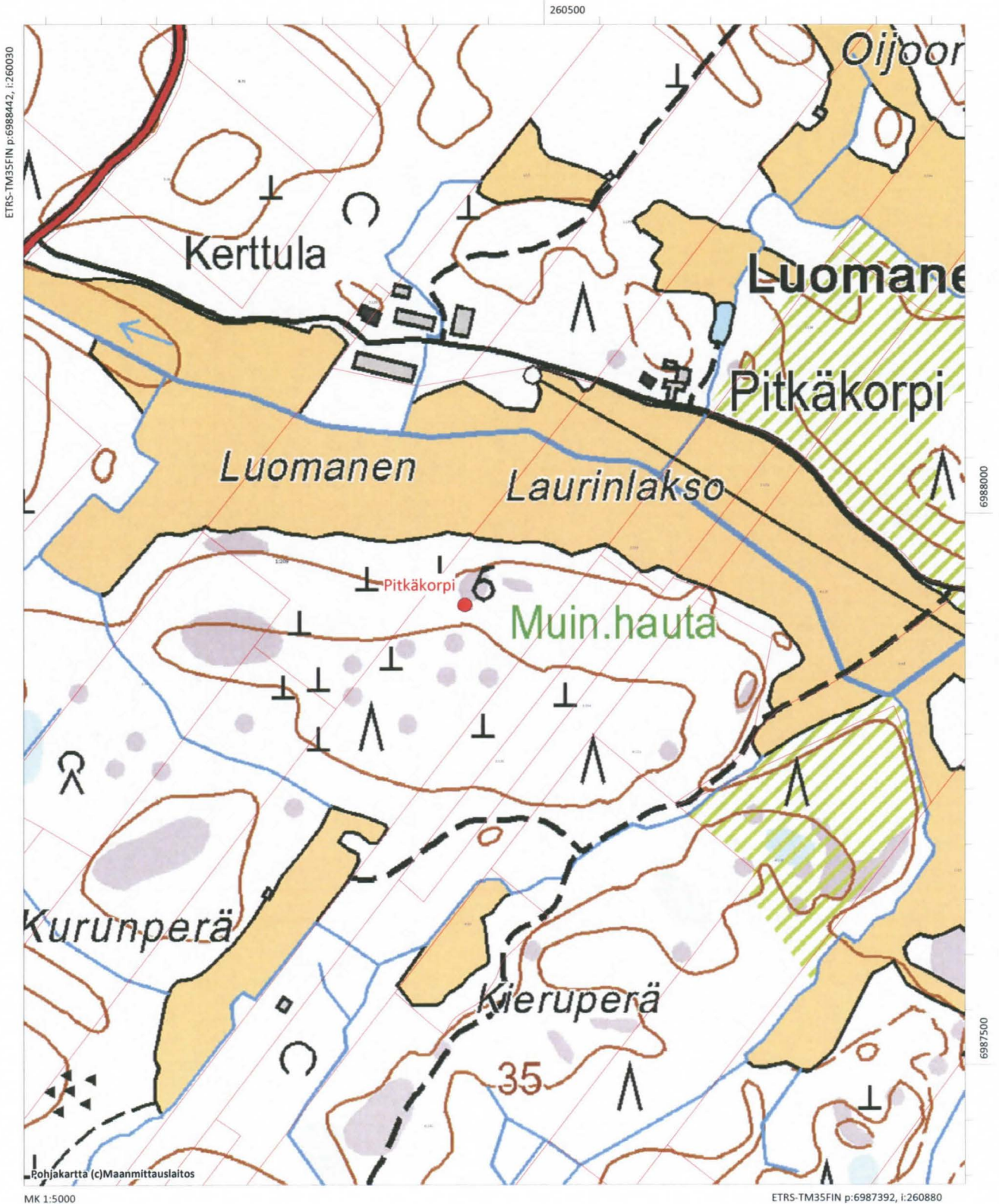
Skogens kulturarv i Kvarkenregionen –projektin
inventointi

Alakohteet: -

Röykkiö A lounaasta. (AKDG2675:1, kuvaaja Mikael Nyholm)

Pitkäkorpi (152010003)

KNAAPI/TUOMANMÄKI, 152010004

Muinaisjäännöstyyppi: hautapaikat
 Muinaisjäännösalatyyppi: hautaröykkiöt
 Laji: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: pronssikautinen
 Lukumäärä: 7
 Rauhoitusluokka 1
 Peruskartta: 133307 Isokyrö
 ETRS-TM35FIN P: 6988586 I: 258713 Z: 35
 Koordinaattiselite: Röykkiön gps-koordinaatit
 Etäisyystieto Isonkyrön kirkosta (uusi kirkko) 8,5 km lounaaseen

Kuvaus:

Tervanevan eteläpuolella on metsäinen, kallioinen mäki-alue, jonka länsireunalla on noin 200 metrin matkalla 6 röykkiötä, läpimitaltaan 10-5 metriä. Näistä noin 200 metriä kaakkoon on vielä yksi erillinen röykkiö, kooltaan 7 x 5 metriä. Pääkoordinaatin osoittamassa röykkiössä on näkyvissä paasiarkkurakennelman jäännökset.

Röykkiöitä on kaiveltu ja kiviä on viety pois, yhdestä on ilmeisesti viety kaikki kivet ja jäljellä on vain muutama röykkiön peruskivistä, näitä on myös pidetty kärkeäkinä. Tuomaanmäki on ympäristöltään ja sijainniltaan hieno pronssikautinen hautarauniokohde. Röykkiöitä ei ole tutkittu.

Digikuvat: AKDG2678:1-14

Karttaote: s.

Tutkimukset:

Ari Siiriäinen 1966 inventointi

Inventointikertomus 1966, peruskarttalehti 1333
 07 A, kohteet Tuomaanmäki 3 ja 4

Chydenius 1883 tarkastus

Korsholman kihlakunnan hautaröykkiöiden
 luettelo, muistiinpanot topografisessa arkistossa

I. Alftan 1673 tarkastus

Isonkyrön kirkkoherra I. Alftan ilmoitti röykkiöistä
 Ruotsin Kuninkaalliselle Antikvitettikolleegiolle.
 Hän kertoi käyneensä paikalla muutaman miehen
 kanssa 5.6.1673 ja nähneensä kaksi röykkiötä.

Th. Schvindt 1900 tarkastus

Aarne Äyräpää 1932 tarkastus

Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012 inventointi
 Skogens Kulturarv i Kvarkenregionen –projektin
 inventointi

Alakohteet:

Alakohteen nimi:	Röykkiö 2	Alakohteen tunnus:	17176
Ajoitus:	ei määritelty	P:	6988582
Tyyppi:	hautapaikat	I:	258754
Kuvaus:		Alatyyppi:	hautaröykkiöt

Alakohteen nimi: Röykkiö 3
Ajoitus: ei määritelty
Tyyppi: hautapaikat
Kuvaus: Siirisen röykkiö C

Alakohteen tunnus: 17177
P: 6988560 I: 258661
Alatyyppi: hautaröykkiöt

Alakohteen nimi: Röykkiö 4
Ajoitus: ei määritelty
Tyyppi: hautapaikat
Kuvaus: Siiriäinen röykkiö D

Alakohteen tunnus: 17178
P: 6988534 I: 258611
Alatyyppi: hautaröykkiöt

Alakohteen nimi: Röykkiö 5
Ajoitus: ei määritelty
Tyyppi: hautapaikat
Kuvaus: Siiriäinen röykkiö E

Alakohteen tunnus: 17179
P: 6988532 I: 258583
Alatyyppi: hautaröykkiöt

Alakohteen nimi: Röykkiö 6
Ajoitus: ei määritelty
Tyyppi: hautapaikat
Kuvaus: Siiriäinen röykkiö F

Alakohteen tunnus: 17180
P: 6988509 I: 258558
Alatyyppi: hautaröykkiöt

Alakohteen nimi: Röykkiö 7
Ajoitus: ei määritelty
Tyyppi: hautapaikat
Kuvaus: Siiriäinen Tuomaamäki 4

Alakohteen tunnus: 17181
P: 6988487 I: 258847
Alatyyppi: hautaröykkiöt

Röykkiö 2 lännestä (AKDG2678:1, kuvaaja Mikael Nyholm)

Röykkiö 1 idästä. (AKDG2678:2, kuvaaja Mikael Nyholm)

Röykkiö 1. Vesa Laulumaa paasiarkkurakennelman sisällä. (AKDG2678:3, kuvaaja Mikael Nyholm)

Röykkiö 1 luoteesta. (AKDG2678:4, kuvaaja Mikael Nyholm)

Röykkiö 3 lounaasta. (AKDG2678:7, kuvaaja Mikael Nyholm)

Röykkiön 4 pohjakivet, joita on myös pidetty ns. kärjäkivinä. Lounaasta. (AKDG2678:8, kuvaaja Mikael Nyholm)

Röykkiö 5 kaakosta. (AKDG2678:9, kuvaaja Mikael Nyholm)

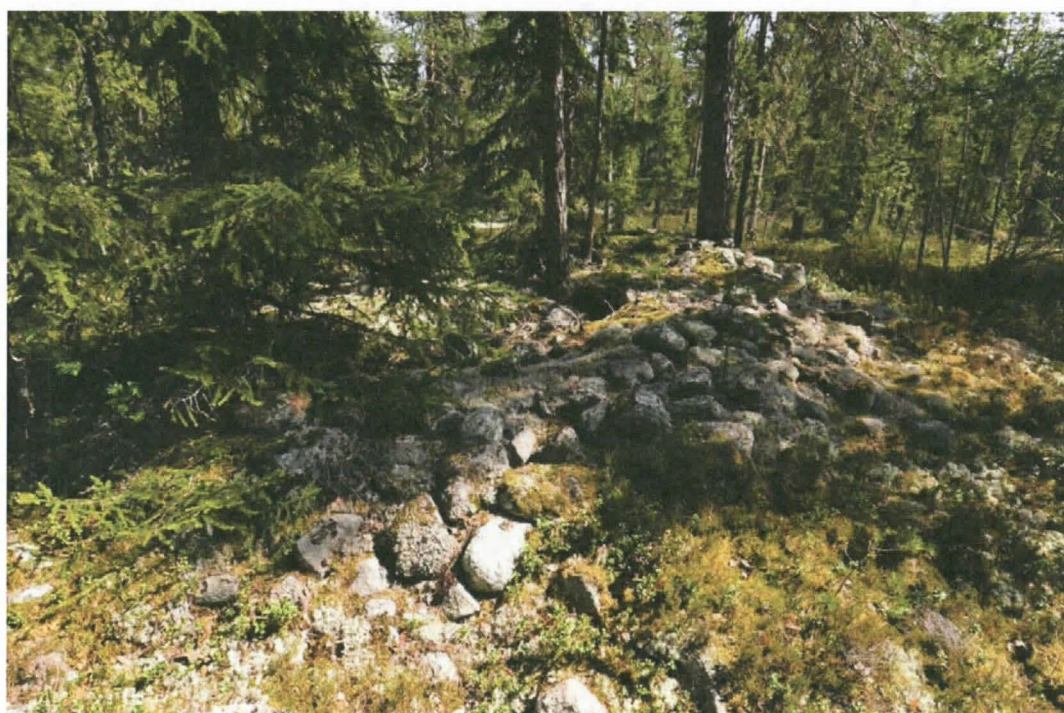
Röykkiö 6 pohjoisesta. (AKDG2678:10, kuvaaja Mikael Nyholm)

Röykkiö 6 idästä. (AKDG2678:11, kuvaaja Mikael Nyholm)

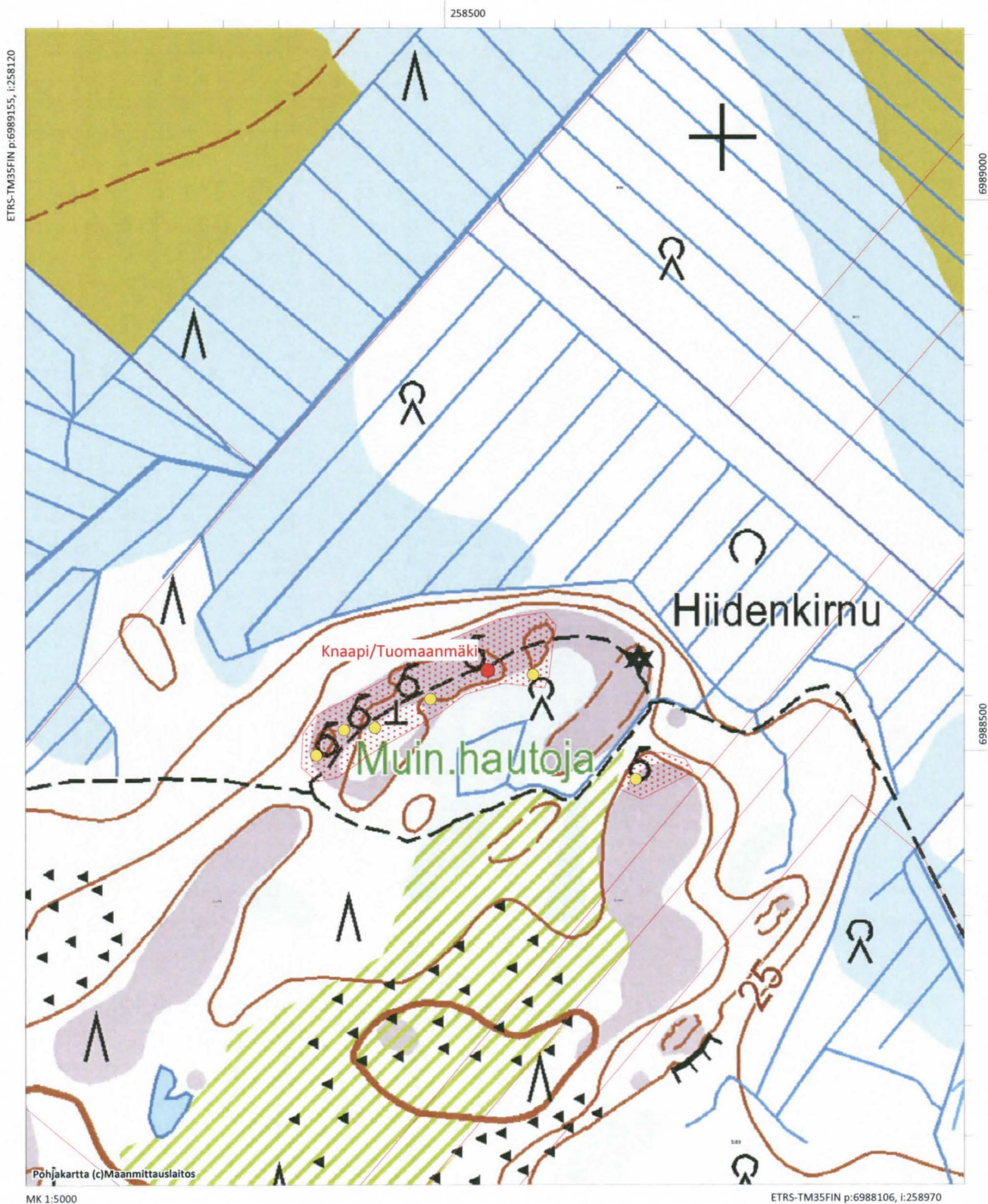

Röykkiö 6 etelästä. (AKDG2678:12, kuvaaja Mikael Nyholm)

Röykkiö 7 lännestä. (AKDG2678:14, kuvaaja Mikael Nyholm)

Knaapi/Tuomaanmäki (152010004)

Jouppila/Kylmäkorpi, 152010005

Muinaisjäännöstyyppi: hautapaikat
 Muinaisjäännösalatyyppi: hautaröykkiöt
 Laji: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: pronssikautinen
 Lukumäärä: 1
 Rauhoitusluokka 2
 Peruskartta: 133307 Isokyrö
 ETRS-TM35FIN P: 6988522 I: 257973 Z: 27
 Koordinaattiselite: Röykkiön gps-koordinaatit
 Etäisyystieto Isonkyrön kirkosta (uusi kirkko) noin 9 km lounaaseen

Kuvaus:

Kohde sijaitsee Tervanevan eteläreunalla, matalan louhikkomäen korkeimmalla kohdalla, noin 200 metriä Kylmäkorven tilasta pohjoiseen. Röykkiö on läpimitaltaan 7-8 metriä ja keskeltä pengottu. Siiriäisen vuoden 1966 inventoinnissa kohde on nimellä Tuomaamäki 5, Kylmäkorpi.

Vuoden 2012 inventoinnissa todettiin, että röykkiö sijaitsee hakkuuaukiolla ja erottuu hyvin maastossa. Vaikutti, että kohde on säilynyt koskemattomana vuoden 1966 jälkeen.

Digikuvat: AKDG2679:1
 Karttaote: s.
 Tutkimukset:

Ari Siiriäinen 1966 inventointi

Inventointikertomus 1966, peruskarttalehti 1333
 07 A, kohde Tuomaanmäki 5, Kylmäkorpi

Chydenius 1883 tarkastus

Korsholman kihlakunnan hautaröykkiöiden
 luettelo, muistiinpanot topografisessa arkistossa

Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012 inventointi

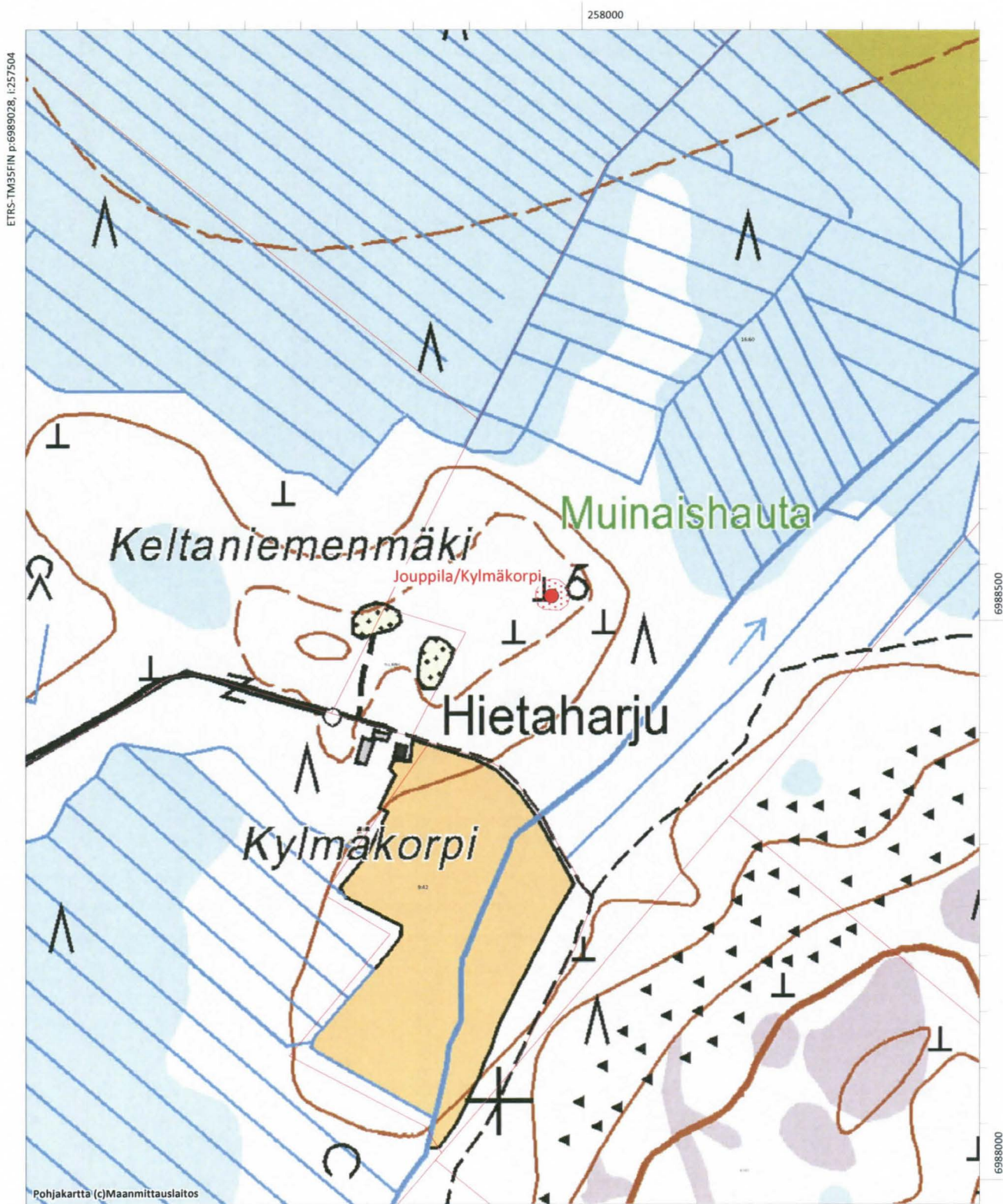
Skogens Kulturarv i Kvarkenregionen –projektin
 inventointi

Alakohteet: -

Röykkiö koillisesta. (AKDG2679:1, kuvaaja Mikael Nyholm)

Jouppila/Kylmäkorpi (152010005)

PELTOKOSKI, 152010006

Muinaisjäänöstyyppi: hautapaikat
 Muinaisjäänösalatyyppi: hautaröykkiöt
 Laji: kiinteä muinaisjäänös
 Ajoitus: pronssi- ja/tai rautakautinen
 Lukumäärä: 2
 Rauhoitusluokka 2
 Peruskartta: 133307 Isokyrö
 ETRS-TM35FIN P: 6987750 I: 256538 Z: 30
 Koordinaattiselite: Röykkiön gps-koordinaatitö
 Etäisyystieto Isonkyrön kirkosta (uusi kirkko) 10,5 km lounaaseen

Kuvaus:

Kohde tunnettiin aiemmin nimellä Tuomaanmäki 6 Kalliosaari. Sen nimi on muutettu lähellä sijaitsevan tilan mukaiseksi. Röykkiö on louhikkoisella mäellä Ikolan kylän Peltokosken talon koillispuolella Tervanevasta lounaaseen.

Kohde tarkastettiin vuoden 2012 inventoinnissa. Paikalla on aiempien tietojen mukaan ollut kaksi röykkiötä, joista röykkiö A sijaitsee Peltokosken talosta noin 120 metriä koilliseen. Se on kohtalaisen ehjä, läpimitaltaan noin 10 metriä. Röykkiö B on sijainnut Chydeniuksen vuoden 1883 tietojen mukaan A:sta noin 180-200 metriä pohjoisluoteeseen, röykkiötä etsittiin vuonna 2012, mutta sitä ei löydetty. Maanomistajalta saadun tiedon mukaan röykkiö on kuitenkin olemassa ja se käydään tarkastamassa keväällä 2013.

Röykkiötä A on hieman pengottu Ari Siiriäisen vuonna 1966 tekemän tarkastuksen jälkeen ja sen keskellä kasvaa kuusi. Röykkiö on varttuneessa metsässä, mutta välittömästi sen eteläpuolella on nuori mäntytaimikko.

Digikuvat: AKDG2680:1-3

Karttaote: s.

Tutkimukset:

Ari Siiriäinen 1966 inventointi

Inventointikertomus 1966, peruskarttalehti 1333

07 A, kohde Tuomaanmäki 6, Kalliosaari

Chydenius 1883 tarkastus

Korsholman kihlakunnan hautaröykkiöiden luettelo, muistiinpanot topografisessa arkistossa

Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012 inventointi

Skogens Kulturarv i Kvarkenregionen –projektin inventointi

Alakohteet: -

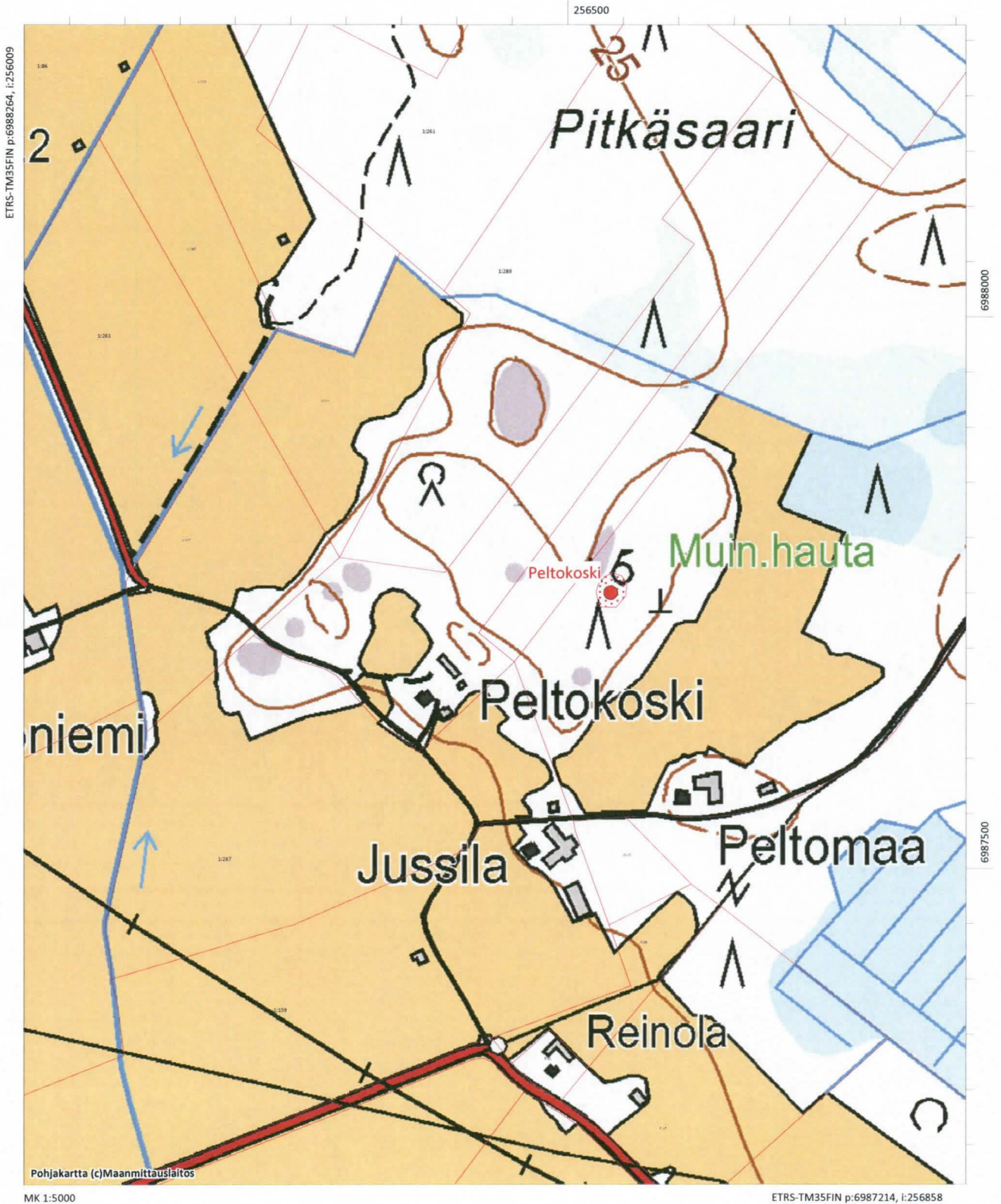

Röykkiö luoteesta. (AKDG2680:1, kuvaaja Mikael Nyholm)

Röykkiö pohjoisesta. (AKDG2680:3, kuvaaja Mikael Nyholm)

Peltokoski (152010006)

VARPULA, 152010007

Muinaisjäännöstyyppi: kivrakenteet
 Muinaisjäännösalatyyppi: ryssänuunit
 Laji: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: ajoittamaton
 Lukumäärä: 1
 Rauhoitusluokka 2
 Peruskartta: 133307 Isokyrö
 ETRS-TM35FIN P: 6991018 I: 255700 Z: 25
 Koordinaattiselite: Ryssänuunin gps-koordinaatit
 Etäisyystieto Isonkyrön kirkosta (uusi kirkko) 9 km lounaaseen

Kuvaus:

Kohde tarkastettiin vuoden 2012 inventoinnissa. Se sijaitsee Harvakylän eteläpuolella, Jussilantiestä noin 200 metriä länteen. Jussilantien ja Ritaalantien risteyksessä noin 350 metriä kohteesta pohjoiskoilliseen on metsästysmaja. Ryssänuuni sijaitsee louhikkoisen moreenimäen lounaisrinteellä. Se on koottu kahden ison lohkearen väliin ladotuista kivistä. Kattokivi on muita isompi. Uunin koko on noin 70 x 70 cm ja korkeus 1 metri. Suu on noin 30 x 30 cm laaja ja se aukeaa etelään. Uuni on paksun sammaleen ja heinikon peitossa ja maastossa vaikeasti havaittavissa. Uuni on merkitty kivisellä laatalla, jossa on metallinen muinaisjäännöskylytti

Vuonna 2012 alue oli hakattu ja kasvoi heinikkoa ja vesakkoa. Alue on vaikeakulkuinen hakkuujätteiden ja heinikon peittämien kuoppien ja kivikon vuoksi. Helpoiten kohteeseen pääsee metsästysmajan kautta.

Digikuvat: AKDG3125:1

Karttaote:

Tutkimukset:

Ari Siiriäinen 1966 inventointi
 Inventointikertomus 1966, peruskarttalehti 1333
 07 B, Karjanenva 1, Varpula

Alakohteet: -

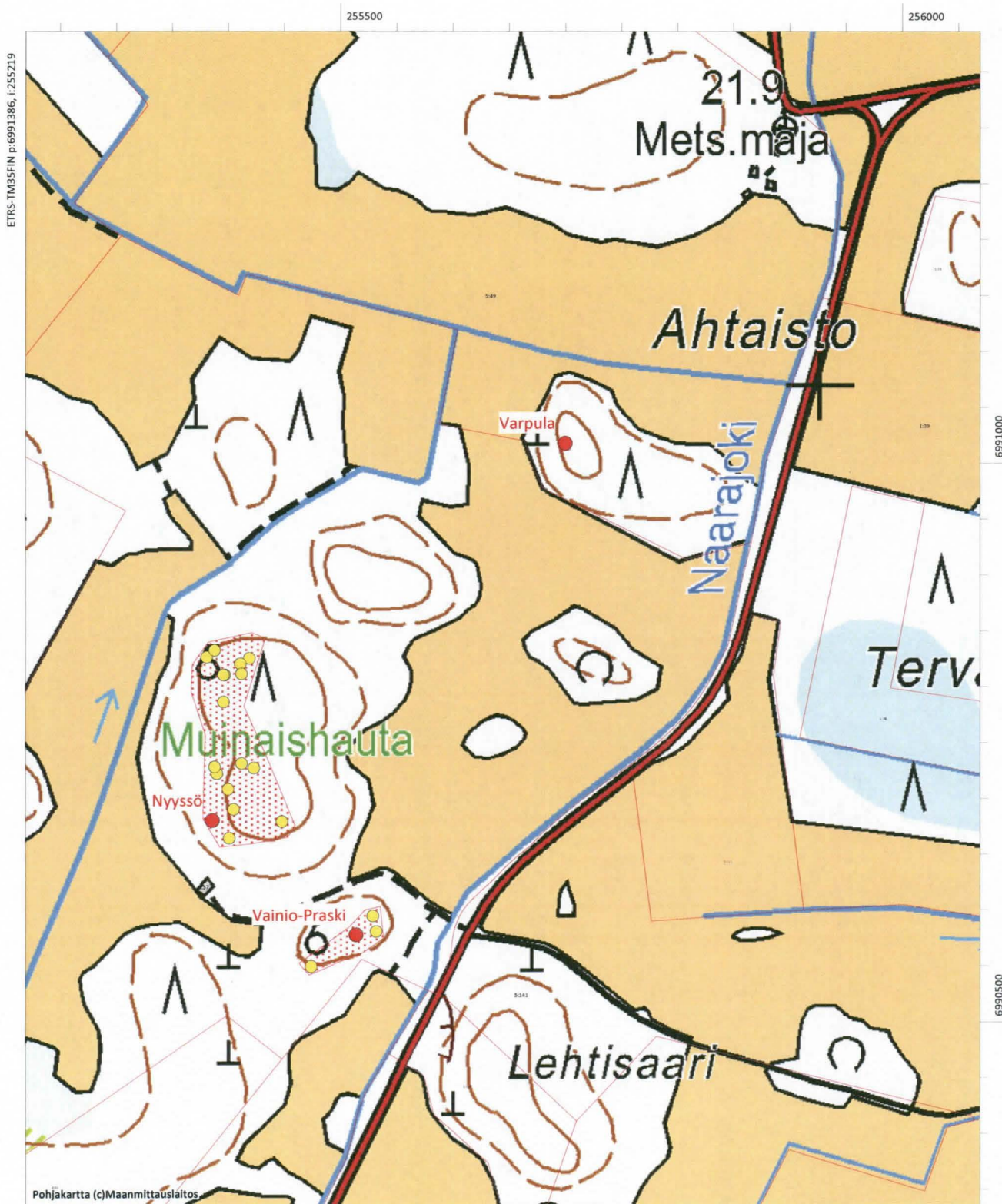

Ryssänuuni kuvattuna lounaasta. (AKAKDG3125:1, kuvaaja Vesa Laulumaa)

Varpula (152010007)

Nyysö (152010022)

Vainio-Praski (152010023)

NIEMENMAANMÄKI, 152010008

Muinaisjäännöstyyppi: hautapaikat
 Muinaisjäännösalatyyppi: hautaröykkiöt
 Laji: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: pronssi- ja/tai rautakautinen
 Lukumäärä: 5
 Rauhoitusluokka 1
 Peruskartta: 133307 Isokyrö
 ETRS-TM35FIN P: 6989943 I: 263108 Z: 25
 Koordinaattiselite: Pohjoisimman röykkiön (röykkiö 5) koordinaatit
 Etäisyystieto Isonkyrön kirkosta (uusi kirkko) 5,5 km etelään

Kuvaus:

Paikka on lounais-koillisuuntainen, metsäinen kallioharjanneryhmä, Vaasa-Seinäjoki rautatien eteläpuolella. Paikalla on viisi hautaröykkiötä, jotka sijaitsevat paikallistien molemmin puolin metsässä. Röykkiöistä neljä on tutkittu vuosina 1937-38. Yhdestä röykkiöstä löytyi mm. polttamattoman ihmisruumiin jäännöksiä (pääkallo), pronssinen lintuneula, 22 lasihelmeä, pronssihelmi, 3 pientä kierukkaa ja kaksi hopealevytorvea. Tämä haudaus ajoittuu kansainvaellusajan jälkipuolelle. Muista haudoista löytöinä mm. poltettuja luita ja rautapuukko.

Kohde tarkastettiin vuoden 2012 inventoinnissa. Röykkiöt ovat sammaloituneet ja säilyneet ilmeisesti koskemattomina 1930-luvun tutkimusten jälkeen. Röykkiöt paikannettiin gps-laitteella ja niiden numerointi on sama kuin Vuorelan kartassa vuodelta 1937.

Digikuvat: AKDG2670:1-5

Karttaote: s.

Tutkimukset:

Esko Sarasmo 1938 kaivaus

Löydöt: KM 10851:1-17

Ari Siiriäinen 1966 inventointi

Löydöt: KM 10679, 10851

Inventointikertomus 1996, peruskarttalehti 1333
 07 C, kohde Roukkio 1, Niemenmaanmäki

Toivo Vuorela 1937 kaivaus

Löydöt: KM 10679

Röykkiö 4. Luoteesta. 2012 inventointi

Skogens Kulturarv i Kvarkenregionen –projektin inventointi

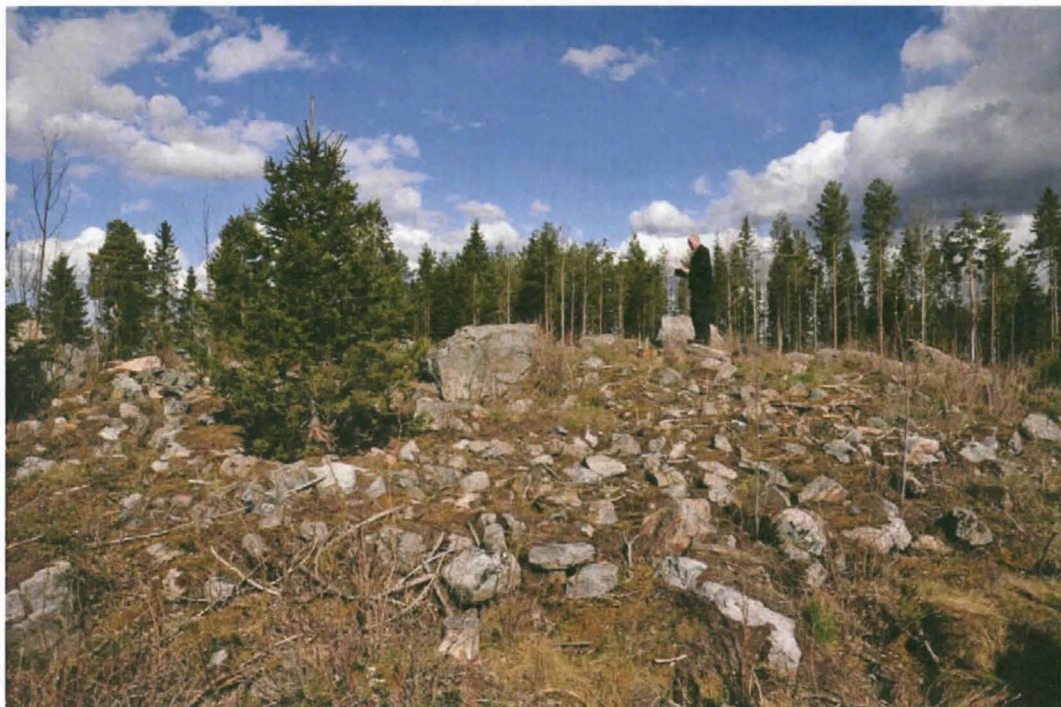
Alakohteet:

Alakohteen nimi:	Röykkiö 1	Alakohteen tunnus:	18043
Ajoitus:	ei määriteltä	P:	6989712
Tyyppi:	hautapaikat	I:	263436
Kuvaus:	Ainoa tutkimaton röykkiö	Alatyyppi:	hautaröykkiöt

Alakohteen nimi:	Röykkiö 4	Alakohteen tunnus:	18044
Ajoitus:	ei määriteltä	P:	6989727
Tyyppi:	hautapaikat	I:	263339
Kuvaus:	Tutkittu vuonna 1938.	Alatyyppi:	hautaröykkiöt

Alakohteen nimi: Röykkiö 3 Alakohteen tunnus: 18045
Ajoitus: ei määritelty P: 6989573 I: 263163
Tyyppi: hautapaikat Alatyypit: hautaröykkiöt
Kuvaus: Tutkittu vuonna 1937.

Alakohteen nimi: Röykkiö 2 Alakohteen tunnus: 18046
Ajoitus: ei määritelty P: 6989604 I: 263146
Tyyppi: hautapaikat Alatyypit: hautaröykkiöt
Kuvaus: Tutkittu vuonna 1937.

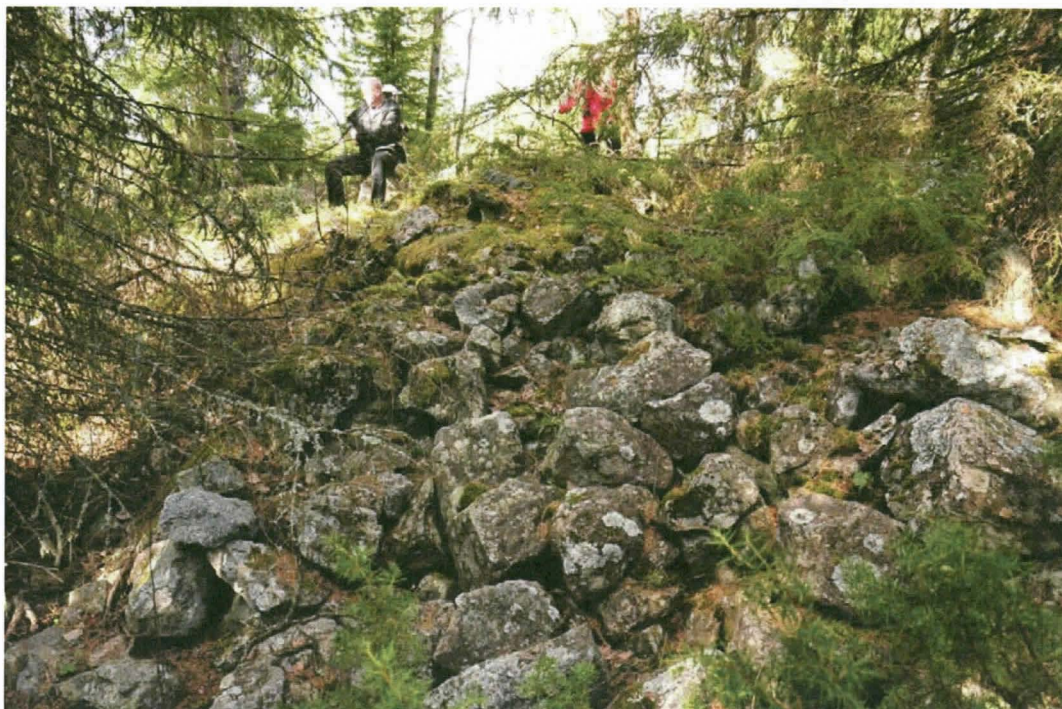
Röykkiö 5. Lounaasta. (AKDG2670:1, kuvaaja Mikael Nyholm)

Röykkiö 2 luoteesta. (AKDG2670:2, kuvaaja Mikael Nyholm)

Röykkiö 3. Etelästä. (AKDG2670:3, kuvaaja Mikael Nyholm)

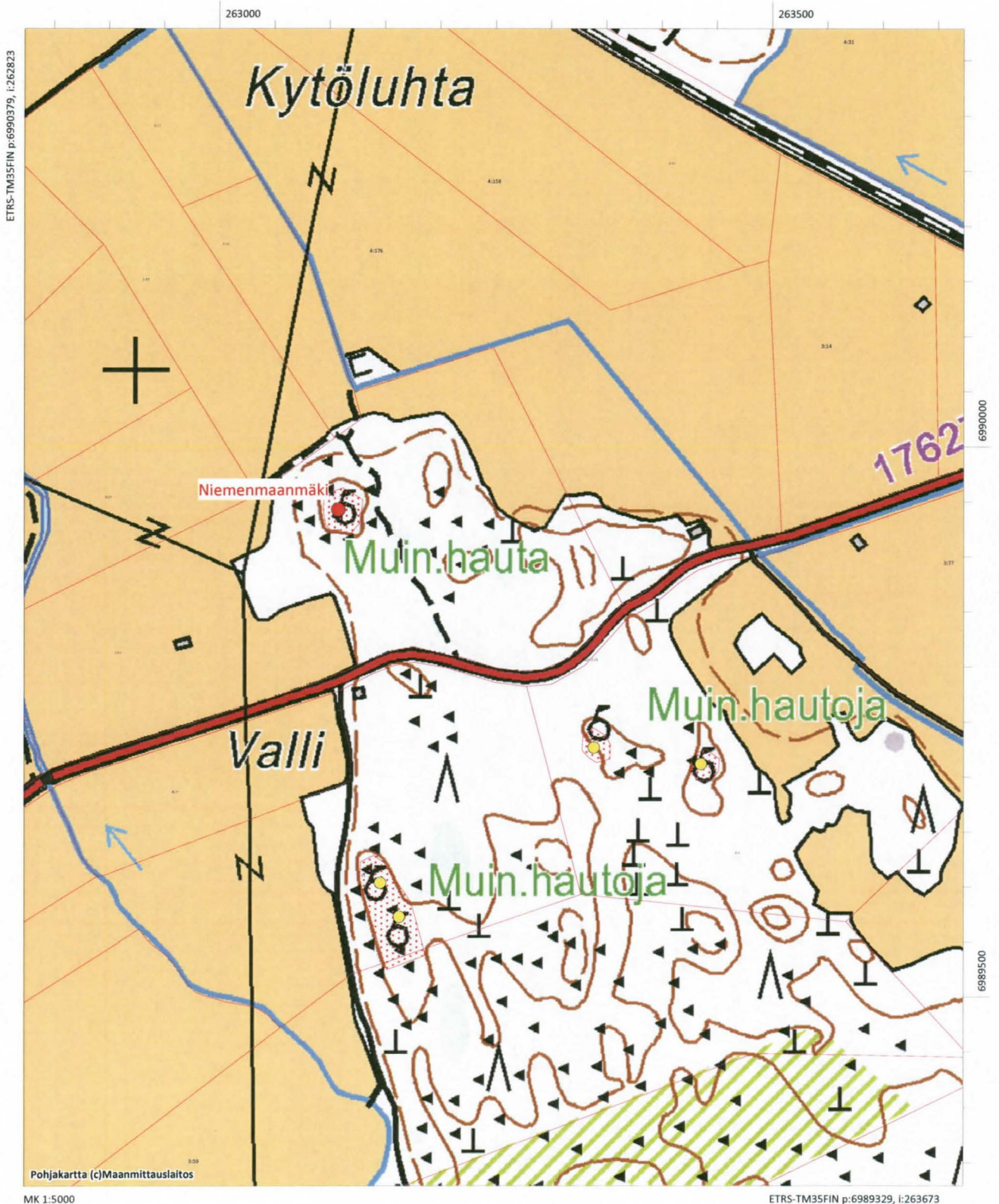

Röykkiö 1. Lounaasta. (AKDG2670:4, kuvaaja Mikael Nyholm)

Röykkiö 4. Luoteesta. (AKDG2670:5, kuvaaja Mikael Nyholm)

Niemenmaanmäki (152010008)

PALOJENMÄKI, 152010009

Muinaisjäännöstyyppi: hautapaikat
 Muinaisjäännösalatyyppi: hautaröykkiöt
 Laji: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: pronssikautinen
 Lukumäärä: 3
 Rauhoitusluokka 1
 Peruskartta: 133307 Isokyrö
 ETRS-TM35FIN P: 6988917 I: 265007 Z: 30 - 40
 Koordinaattiselite: Röykkiön 2 gps-koordinaatit
 Etäisyystieto Isonkyrön kirkosta (uusi kirkko) 6,7 km eteläkaakkoon

Kuvaus:

Kohde sijaitsee Valtaalan kylätien varrella, sen itäpuolella, tiestä noin 50 metriä, Seinäjoki-Vaasa rautatien eteläpuolella, kalliomäellä. Paikalla on pohjois-eteläsuunnassa kolme erillistä kohoumaa, joissa kunkin huipun länsireunalla on röykkiö. Pohjoisimman ja eteläisimmän röykkiön etäisyys toisistaan on yli 200 metriä. Röykkiöt ovat halkaisijaltaan noin 13-10 metriä ja kaikkia on kaiveltu. Röykkiöitä ei ole tutkittu.

Syyskuussa 2010 pohjoisimman röykkiön koillis-itäpuolella noin 10 metrin etäisyydellä oli tehty maansiirtotöitä liittyen rakennuspaikan valmisteluihin. Maastotarkastuksessa todettiin, että maansiirrossa ei ollut loukattu kahden metrin suojaetäisyyttä muinaisjäännöksen näkyvistä reunoista. Samassa yhteydessä havaittiin, että alueen kahden lounaisimman tai eteläisimmän röykkiön välillä on tasaista kivetöntä aluetta, jossa on huomioitava asuinpaikan mahdollisuus. Tulevat suojelutoimet on syytä painottaa erityisesti näiden kahden röykkiön välimaastoon.

Kohde tarkastettiin myös vuoden 2012 inventoinnissa. Röykkiö 1 on uuden omakotitalon eteläpuoleisella kumpareella, talon pihapiirin tuntumassa, mutta eri palstalla. Röykkiö on halkaisijaltaan noin 10 metriä ja siinä kasvaa harvennettavaa nuorta männikköä. Röykkiö 2 on tästä lounaaseen 60 metriä, halkaisija on noin 13 metriä ja sitä on kaiveltu. Röykkiön ympäristö kasvaa tiheähköä nuorta männikköä. Röykkiö 3 on edellisestä 250 metriä lounaaseen ja aikalailla vastaavan kokoinen. Tämänkin röykkiön ympäristö kasvaa noin 30-vuotiasta männikköä.

Digikuvat: AKDG2677:1-6
 Karttaote: s.
 Tutkimukset:

Ari Siiriäinen 1966 inventointi
 Inventointikertomus 1966, peruskarttalehti 1333
 07 C, kohde Roukkio 2, Erkkilä-Ulvinen
Pentti Rislä 2010 tarkastus
 Tarkastuskertomus PMA 1001

Tarkastus tehtiin 6.9.2010, koska paikalla oli tehty maansiirtotöitä, jotka liittyivät rakennuspaikan valmisteluihin. Asiasta ilmoitti Isonkyrön kunnan rakennustarkastaja Antti Lammi maakunta-arkeologi Pentti Rislalle 3.9.2010. Röykkiö sijaitsee rakennuspaikan länsi-lounaispuolella. Rakennuspaikan maanpinta oli tasattu ja kivet oli pääosin siirretty rakennuspaikan

luoteisreunalle loivaan Korttesluomantielle rajautuvaan rinteeseen.

Tarkastuksessa todettiin, että maansiirrossa ei loukattu muinaismuistolain 1 luvun 5§ määrittämää kahden metrin suojaetäisyyttä

Jaana Itäpalo 2010 inventointi

Isonkyrön jokivarren osayleiskaavan arkeologinen inventointi 2010, K-P:n ArkeologiaPalvelu

Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012 inventointi

Skogens kulturarv i Kvarkenregionen –projektin inventointi

Alakohteet:

Alakohteen nimi:	Röykkiö 1	Alakohteen tunnus:	18095
Ajoitus:	ei määritelty	P:	6988968
Tyyppi:	hautapaikat	I:	265062
Kuvaus:		Alatyyppi:	hautaröykkiöt

Alakohteen nimi:	Röykkiö 3	Alakohteen tunnus:	18097
Ajoitus:	ei määritelty	P:	6988761
Tyyppi:	hautapaikat	I:	264900
Kuvaus:		Alatyyppi:	hautaröykkiöt

Pohjoisin röykkiö lounaasta. (AKDG2677:1, kuvaaja Mikael Nyholm)

Keskimmäinen röykkiö. Etelästä. (AKDG2677:3, kuvaaja Mikael Nyholm)

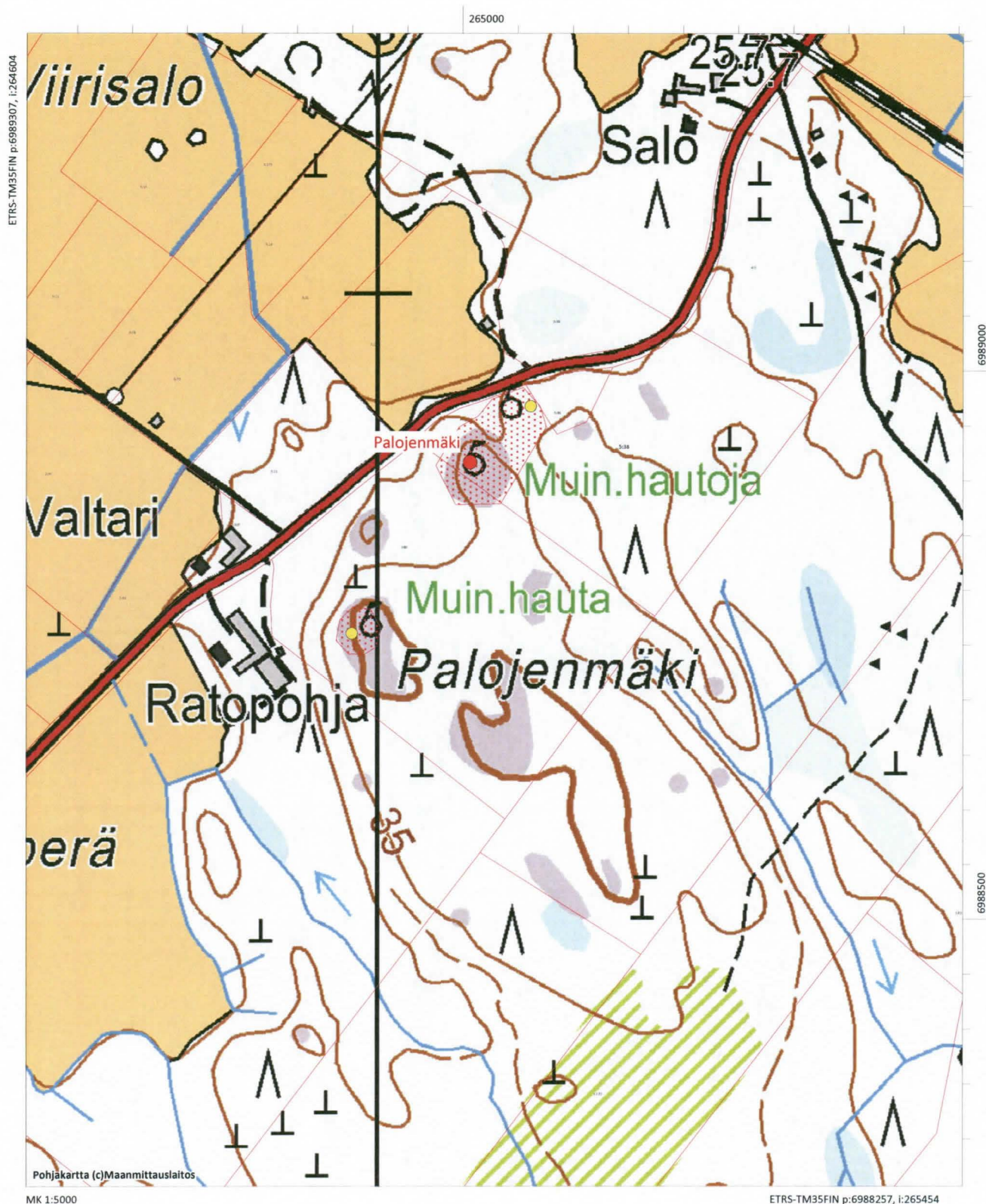

Eteläisin röykkiö. Luoteesta. (AKDG2677:5, kuvaaja Mikael Nyholm)

Eteläisin röykkiö. Lounaasta. (AKDG2677:6, kuvaaja Mikael Nyholm).

Palojenmäki (152010009)

KAAMINMÄKI/HIISIMÄKI, 152010012

Muinaisjäännöstyyppi: hautapaikat
 Muinaisjäännösalatyyppi: hautaröykkiöt
 Laji: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: rautakautinen
 Lukumäärä: 1
 Rauhoitusluokka 1
 Peruskartta: 133307 Isokyrö
 ETRS-TM35FIN P: 6992057 I: 264650 Z: 25
 Koordinaattiselite: Röykkiön gps-koordinaatit
 Etäisyystieto Isonkyrön kirkosta (uusi kirkko) 3,5 km eteläkaakkoon

Kuvaus:

Kohde sijaitsee Kyrönjoen länsipuolella, Pohjankyröntien varrella, Napuen taistelun muistomerkistä noin 20 m itään, muistomerkin itäpuolitse kulkevan polun varrella metsikössä tasaisella maaston kohdalla. Paikka on pieni kohouma, mistä maasto laskee etelään entisille peltosaroille. Puusto on varttunutta kuusimetsää, aluskasvillisuutena on mm. nokkosta ja vattua. Maalaji on hiekkaa/hietaa. Lounaispuolella on aikaisemmin virrannut Kyrönjoen vanha uoma ennen Perttilän riippusillan kohdalla olleen kosken perkausta.

Röykkiön tutkimuksissa vuonna 1937 löytyi runsaasti esineistöä. Jäljellä oleva haudan pohja on yli 10 m halkaisijaltaan. Hautaraunion silmäkivistä 26 metriä hieman eteläkaakkoon on löytynyt rautakautinen putkikirves (KM 9954). Äyräpää suoritti vuonna 1934 putkikirveen löytöalueella koekaivauksen, jossa löytyi kuonaksi palanutta maata jäännöksenä läheisestä vanhasta tervahaudasta. Tervahaudasta olisi tuolloin ollut vielä osa jäljellä Rinta-Taipaleen talon piha-aitauksen sisäpuolella (ks. kohde 33 Ventälä-Rintataipale). Kuonankappaleita esiintyi Äyräpään mukaan runsaasti Napuen muistomerkin ympäristössä.

Ehdotus suoja-alueeksi: 2 m röykkiön reunoista.

Vuoden 2012 inventoinnissa kohde tarkastettiin ja todettiin sen olevan yllä mainitun mukaisessa kunnossa. Kohteeseen asennetaan opastaulu vuoden 2012 aikana SKAIK-projektin toimesta ja samalla tehdään hoitotoimenpiteitä

Digikuvat: AKDG2671:1–2

Karttaote: s.

Tutkimukset:

Ari Siiriäinen 1966 inventointi

Inventointikertomus 1966, peruskarttalehti 1333
 07 D, kohde Taipale 5, Kaaminmäki I

ei tiedossa 1994 tarkastus

Toivo Vuorela 1937 kaivaus

Löydöt: KM 10678:1-69

Jaana Itäpalo 2010 inventointi

Isonkyrön jokivarren osayleiskaavan arkeologinen inventointi 2010, K-P:n
 ArkeologiaPalvelu

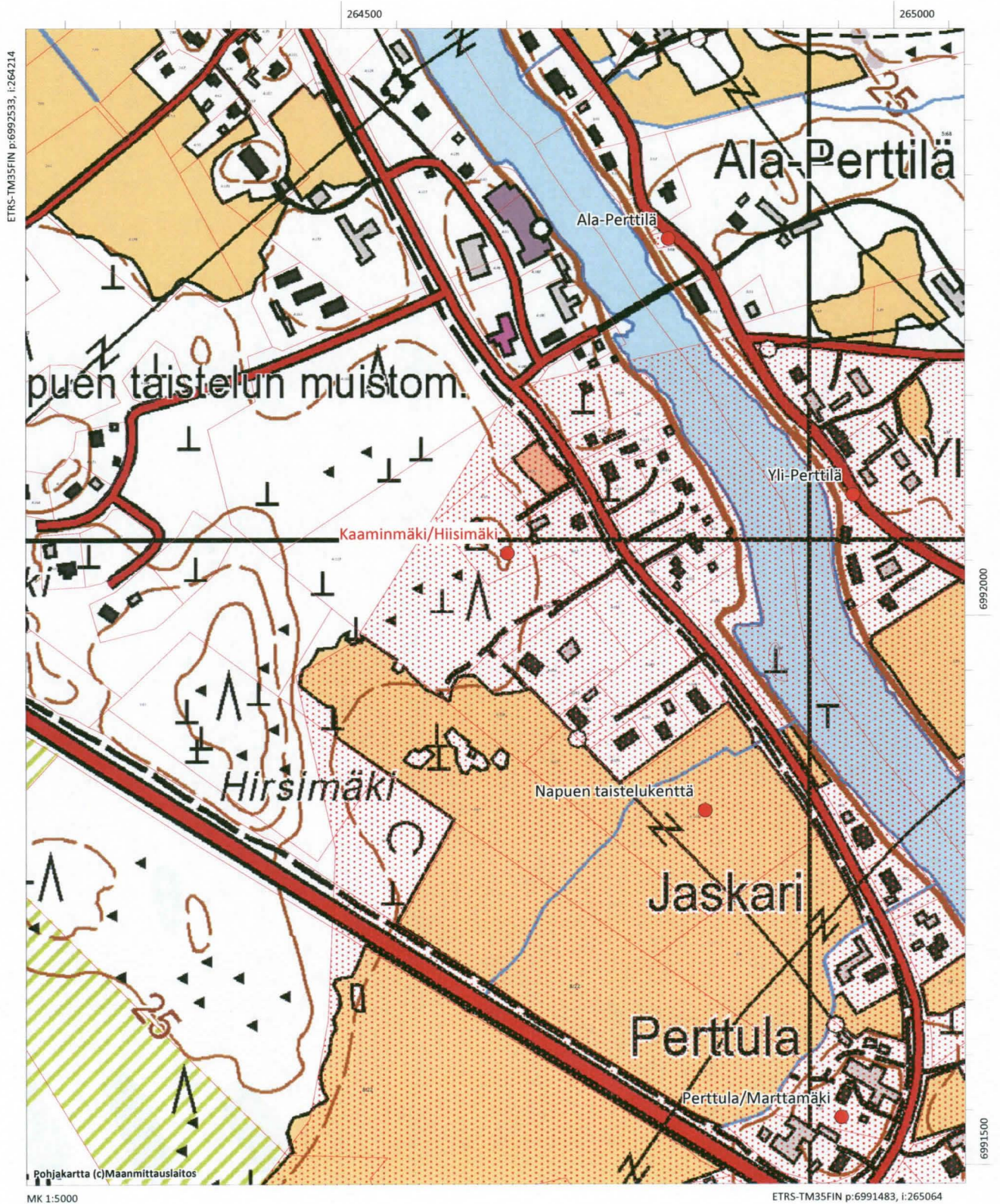
Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012 inventointi
Skogens Kulturarv i Kvarkenregionen –projektin inventointi

Alakohteet: -

Röykiö, kuvattu lounaasta. (AKDG2671:1, kuvaaja Mikael Nyholm)

Kaaminmäki/Hiisimäki (152010012)

KIVISAARI/PURTILO, 152010015

Muinaisjäännöstyyppi: kivrakenteet
 Muinaisjäännösalatyyppi: röykkiöt
 Laji: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: pronssikautinen
 Lukumäärä: 1
 Rauhoitusluokka 2
 Peruskartta: 133307 Isokyrö
 ETRS-TM35FIN P: 6985519 I: 260282 Z: 35
 Koordinaattiselite: Röykkiön gps-koordinaatit
 Etäisyystieto Isonkyrön kirkosta (uusi kirkko) 10,5 km etelälounaaseen

Kuvaus:

Röykkiö sijaitsee Napuen kylätiestä noin 150 itään, pellon eteläpuolella olevan kivisen kumpareen korkeimmalla kohdalla. Kohde tarkastettiin vuoden 2012 inventoinnissa ja röykkiön todettiin olevan samassa kunnossa kuin vuonna 1966 Siiriäisen inventoinnissa.

Röykkiö on halkaisijaltaan noin viisi metriä, se on matala, mutta erottuu selvästi. Puusto röykkiön tuntumassa on harvaa koivikkoa. Röykkiön sijainti poikkeaa noin 50 metriä peruskartan merkinnästä.

Digikuvat: AKDG2673:1–3

Karttaote: s.

Tutkimukset:

Ari Siiriäinen 1966 inventointi

Inventointikertomus 1966, peruskarttalehti 1333

07 C, kohde Roukkio 3, Purtilo

Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012 inventointi

Skogens Kulturarv i Kvarkenregionen –projektin

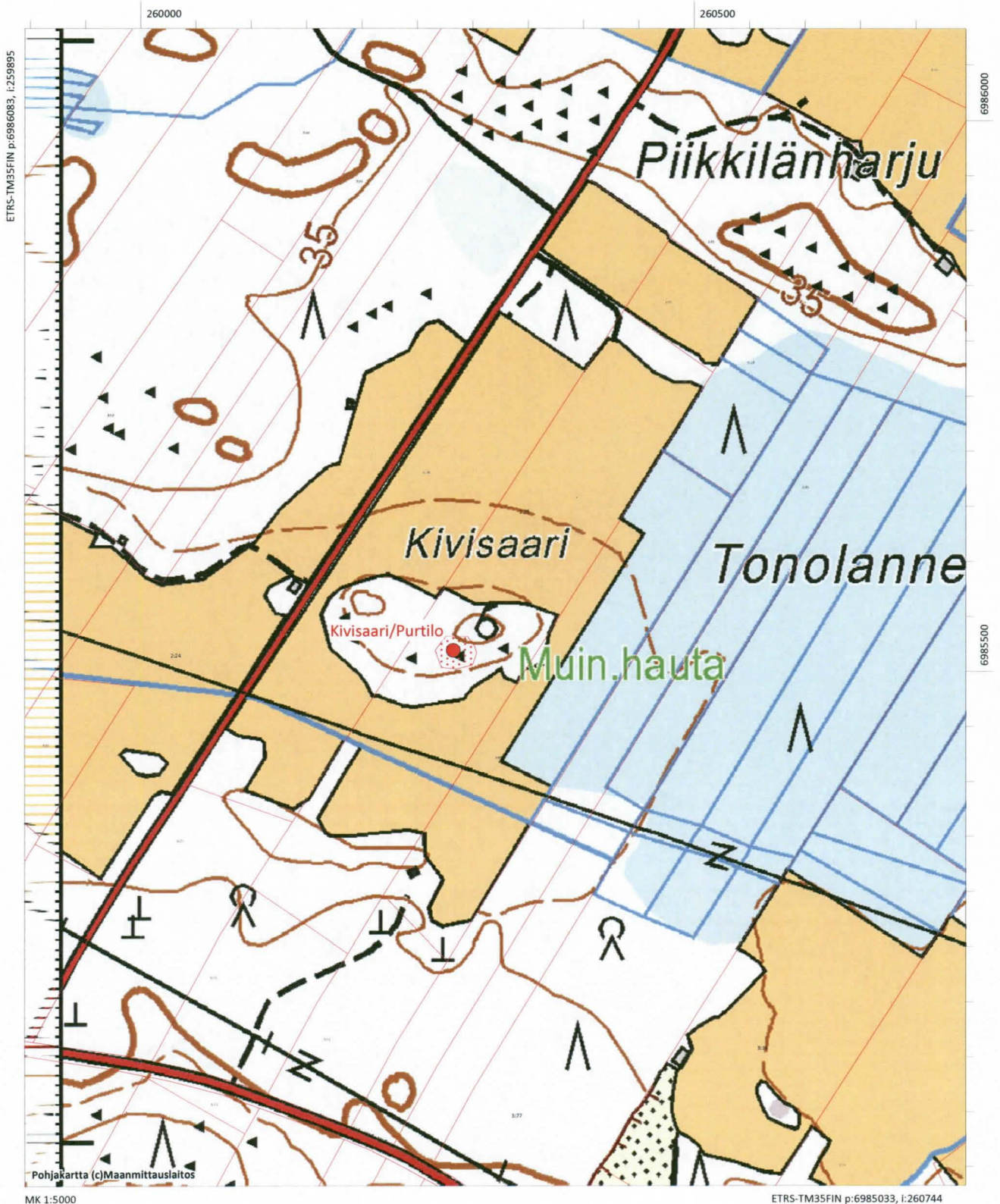
inventointi

Alakohteet: -

Röykkiö. Idästä. Kuvassa Vesa Laulumaa. (AKDG2673:2, kuvaaja Mikael Nyholm)

Kivisaari/Purtilo (152010015)

IISAKINKORPI, 152010016

Muinaisjäännöstyyppi: kivirakenteet
 Muinaisjäännösalatyyppi: rajamerkit
 Laji: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: historiallinen
 Lukumäärä: 1
 Rauhoitusluokka 2
 Peruskartta: 133308 Palhojainen
 ETRS-TM35FIN P: 7000662 I: 266130 Z: 30
 Koordinaattiselite: Röykkiön gps-koordinaatit
 Etäisyystieto Isonkyrön kirkosta (uusi kirkko) 5,7 km pohjoiseen

Kuvaus:

Kallioharjanne metsässä. Röykkiö on suurehkoista kivistä tehty, sammaloitunut, hyväkuntoinen (1966).

Tarkastus 2005: Aikaisemmin pronssi- tai rautakautisena hautaröykkiönä pidetty rakennelma vaikuttaa enemmän rajamerkiltä kuin haudalta.

Kohde tarkastettiin vuoden 2012 inventoinissa. Röykkiön halkaisija on noin viisi metriä. Se on matala, mutta erottuu maastossa selvästi. Röykkiö on sammaloitunut ja sitä on hieman kaiveskeltu. Kyseessä voi olla Pentti Rislan vuoden 2005 tarkastuksen mukaan rajamerkki, mutta koon, muodon ja sijaintipaikan perusteella kyseessä voi olla myös hautaröykkiö.

Alue kasvaa harvaa nuorta sekametsää, maapohja on lohkarista moreenia.

Edellisestä noin 80 metriä etelään havaittiin vuoden 2012 inventoinnissa paljaalla kalliolla oleva "kivikäytävä". Kyseessä on pystyynnostetuista kivistä, suurimmat kooltaan noin puoli metriä ja pääosin muodoltaan laattamaisia, tehty puolisen metriä leveä käytävä. Kivet ovat jäkälän ja sammaleen peittämiä. Rakenteen tarkoitus jäi epäselväksi, mutta se on selvästi ihmisen tekemä.

Digikuvat: AKDG2683:1-5

Karttaote:

Tutkimukset:

Ari Siiriäinen 1966 inventointi

Inventointikertomus 1966, peruskarttalehti 1333
08 D, kohde Stordiket 1, lisakinkorpi

Pentti Risla 2005 tarkastus

Alueen metsänhoitohankkeen vuoksi tehty
tarkastus 18.8. ja puhelinsoitto sekä
sähköpostiviesti Museovirastoon

Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012 inventointi

Skogens kulturarv i kvarkenregionen -inventointi.

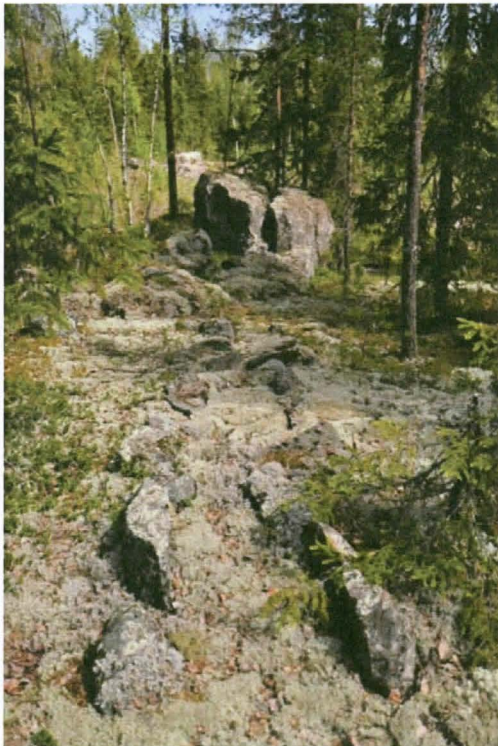
Alakohteet:

Alakohteen nimi:	Kivikäytävä	Alakohteen tunnus:	18023
Ajoitus:	ei määritelty	P: 7000585	I: 266116
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi:	ei määritelty

Kuvaus:

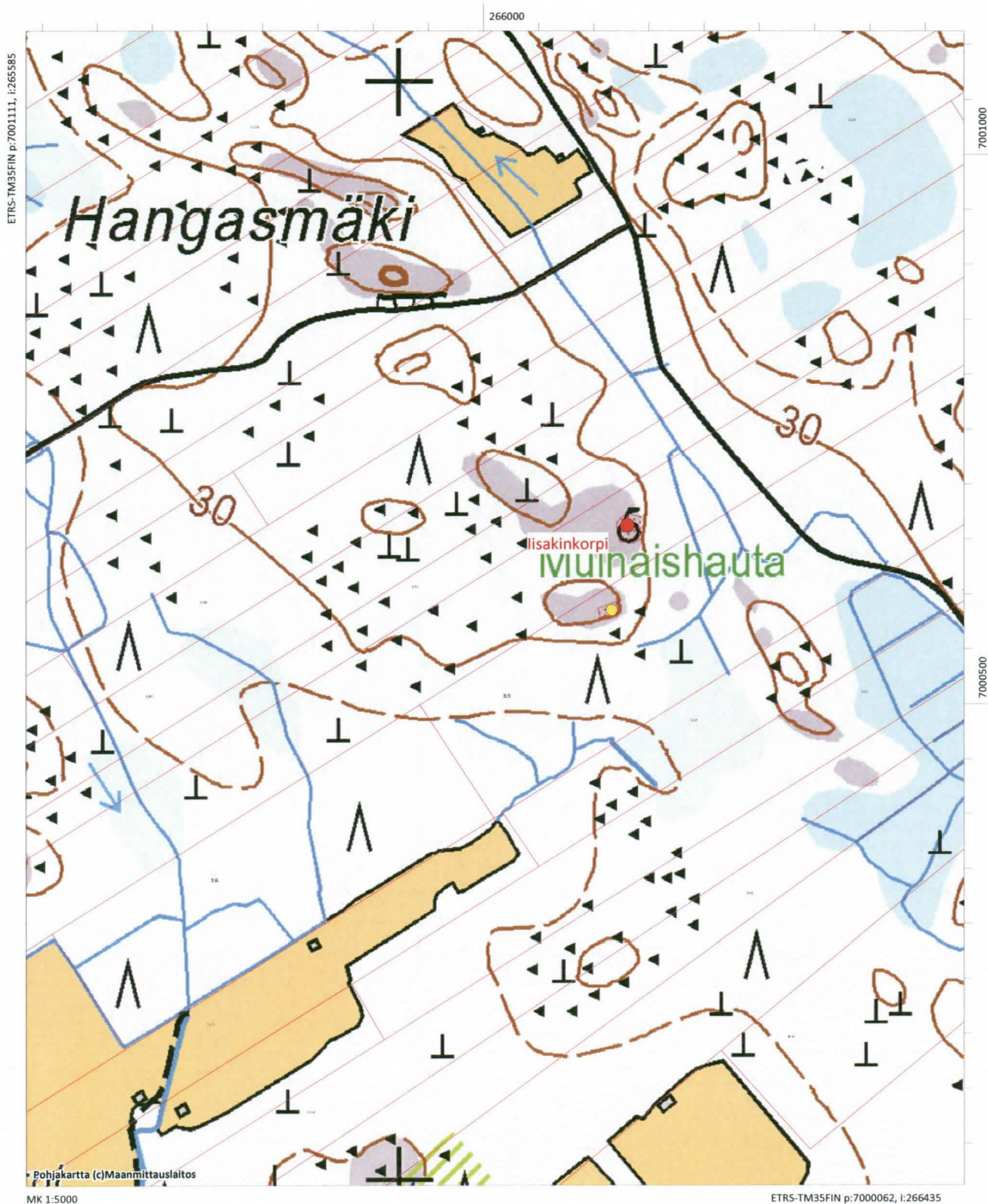

Röykkiö. Luoteesta. (AKDG2683:1, kuvaaja Mikael Nyholm)

Kivikäytävä. Lounaasta. (AKDG2683:4, kuvaaja Mikael Nyholm)

lisäkinkorpi (152010016)

RÖÖKINMÄKI, 152010017

Muinaisjäänöstyyppi: luonnonmuodostumat
 Muinaisjäänösalatyyppi: pirunpellot
 Laji: kiinteä muinaisjäänös
 Ajoitus: pronssikautinen
 Lukumäärä: 1
 Rauhoitusluokka: 3
 Peruskartta: 133311 Lehmäjoki
 ETRS-TM35FIN P: 7000390,5 I: 269175,829 Z: 45 - 50
 Koordinaattiselite:
 Etäisyystieto Isonkyrön kirkosta (uusi kirkko) 7,1 km koilliseen

Kuvaus:

Aimpien tietojen mukaa: "Röökinmäki on Lehmäjoesta noin 400 metriä etelään sijaitseva louhikkoinen kalliomäki, jonka laella on kaksi röykkiötä. Röykkiö a on pyöreä, läpimitaltaan noin 8 metriä, sammaloitunut ja keskeltä hieman kaiveltu. Röykkiö b on a:sta noin 15 metriä etelään. Se on kokonaan hajoitettu."

Kohde tarkastettiin vuoden 2012 inventoinnissa, jolloin todettiin, että aiemmin röykkiöiksi tulkitut kiveykset ovat osa laajahkoa pirunpeltoa, jossa on siellä täällä kaivelun merkkejä. Kohteessa on vanha muinaisjäänösmerkki.

Digikuvat: AKDG2681:1
 Karttaote: s.
 Tutkimukset:

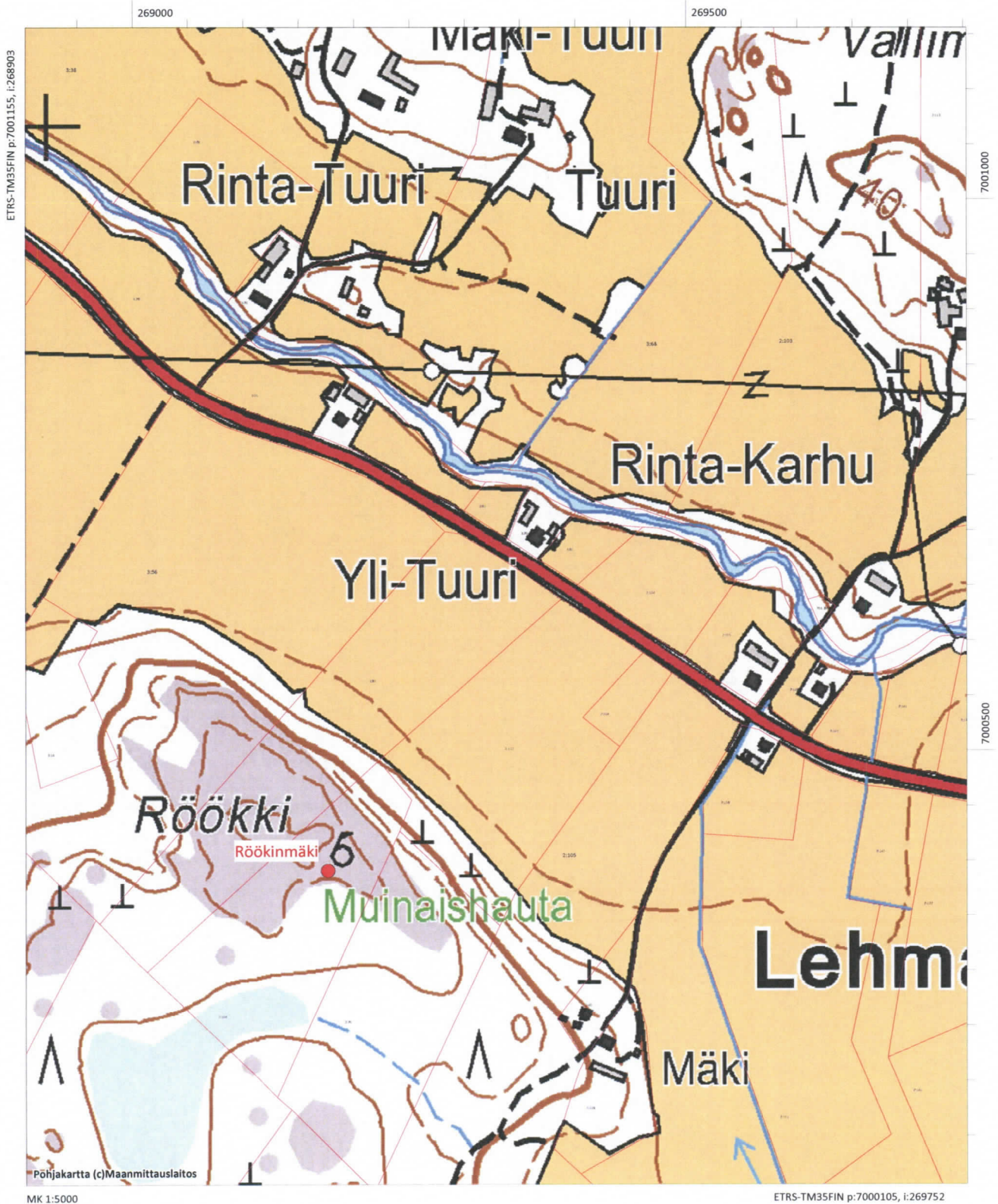
Ari Siiriäinen 1966 inventointi
 Inventointikertomus 1966, peruskarttalehti 1333
 11 B, kohde Röökinmäki 1, Röökinmäki
Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012 inventointi
 Skogens kulturarv i Kvarkenregionen –projektin
 inventointi

Alakohteet: -

Pirunpeltoa, kuvattu koillisesta. Kuvassa Mikael Nyholm. (AKDG2681:1, kuvaaja Vesa Laulumaa)

Röökinmäki (152010017)

SELJÄNKANGAS E, 152010019

Muinaisjäänöstyyppi: kivrakenteet
 Muinaisjäänösalatyyppi: röykkiöt
 Laji: kiinteä muinaisjäänös
 Ajoitus: pronssikautinen
 Lukumäärä: 1
 Rauhoitusluokka 2
 Peruskartta: 124409 Kasinkylä
 ETRS-TM35FIN P: 6982919,5 I: 263502,181 Z: 45
 Koordinaattiselite: Peruskartan muinaisjäänösmerkin karttakoordinaatit
 Etäisyystieto Isonkyrön kirkosta (uusi kirkko) noin 12,5 km etelään

Kuvaus:

Kohde tarkastettiin vuoden 2012 inventoinnissa. Aiempien tietojen mukaan (Siiriäinen 1966) kohteessa on röykkiö, jonka halkaisija on 8 metriä ja korkeus 1 metri ja röykkiö koostuu pienistä kivistä ja sitä on pengottu. Siiriäisen mukaan röykkiö on vaikeasti havaittavissa. Vuonna 2012 lohkaraisella kumpareella havaittiin epämääräistä kivikkoa, mutta ei selkeää röykkiötä. Alue oli äskettäin harvennettu ja kaadetut rangat peittivät maata ja vaikeuttivat havainnointia. Alue kasvoi noin 30-vuotiasta havupuustoa.

Digikuvat: AKDG2672:1–2

Karttaote: s.

Tutkimukset:

Ari Siiriäinen 1966 inventointi

Inventointikertomus 1966, peruskarttalehti 1244
09 D, kohde Seljäknkangas 3

Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012 inventointi

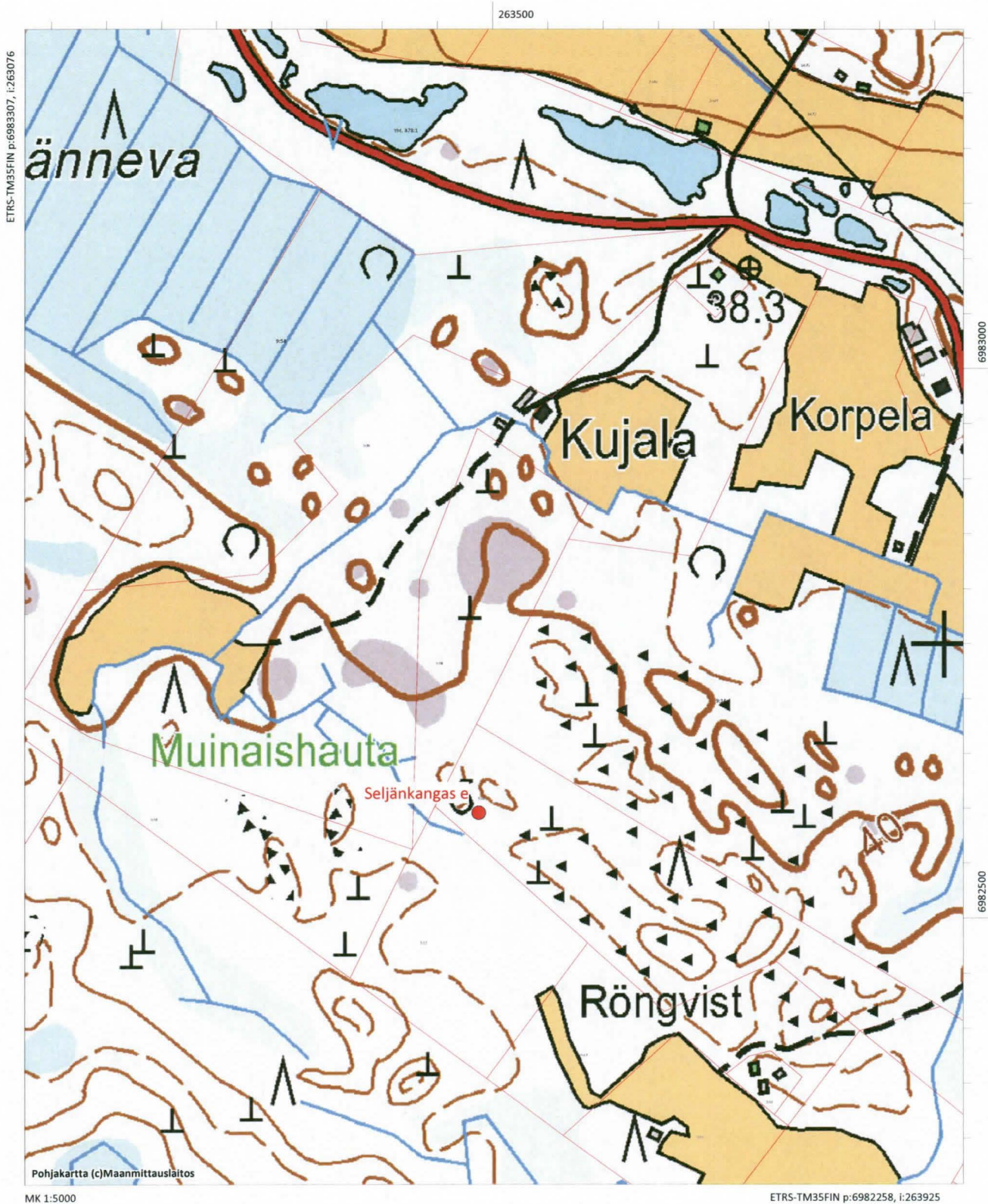
Skogens kulturarv i Kvarckenregionen –projektin
inventointi

Alakohteet: -

Röykkiö. Lounaasta. (AKDG2672:1, kuvaaja Mikael Nyholm))

Seljänkangas E (152010019)

ETRS-TM35FIN p:6983307, i:263076

6983000

6982500

Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos

MK 1:5000

ETRS-TM35FIN p:6982258, i:263925

LEVÄLUHTA, 152010020

Muinaisjäännöstyyppi: kultti- ja tarinapaikat
 Muinaisjäännösalatyyppi: lähteet
 Laji: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: rautakautinen
 Lukumäärä: 0
 Rauhoitusluokka 1
 Peruskartta: 133310 Ylistaro
 ETRS-TM35FIN P: 6988147,4 I: 267547,537 Z: 25
 Koordinaattiselite:
 Etäisyystieto Isonkyrön kirkosta (uusi kirkko) 8,3 km kaakkoon

Kuvaus:

Kohde sijaitsee Orismalassa, Kyrönjoen eteläpuolella, joesta noin 1,5 km lounaaseen, Vaasa-Seinäjoki -rautatien pohjoispuolella, Isonkyrön ja Ylistaron rajalla. Paikalla on tasaisten viljelysmaiden keskellä, kallioisen pienehkön Momminmäen eteläpuolella vetinen lähteensilmä, joka on ympäristöineen aidattu. Alue on ostettu vuonna 1936 valtiolle. Paikallinen toimija hoitaa kohdetta.

Paikalla on todettu rautakautinen uhrilähde tai suokalmisto; löytöaineistossa on noin 90 ihmisyksilön luita sekä kansainvaellus- ja merovinkiajan esineitä (mm. koruja, pronssikattila). Aseita löytöaineistossa ei ole. Ihmisten jäännökset ovat säilyneet poikkeuksellisen hyvin savessa ja pohjaliejussa. Ehdotus suoja-alueeksi: Vähintään nykyinen aidattu alue lähteensilmän ympärillä.

Digikuvat: AKDG2665:1-2

Karttaote: s.

Tutkimukset:

Alfred Hackman 1913 kaivaus

Löydöt: KM 6373:1-20

Alfred Hackman 1894 kaivaus

Löydöt: KM 2996

O. Rancken 1886 kaivaus

Löydöt: KM 2440, 2441

Isonkyrön kirkkoherra I. Alftanus ilmoitti

Tukholman antikiviteettikollegiolle lähteestä

Ari Siiriäinen 1966 inventointi

Löydöt: KM 2440, 2441, 2996, 6110, 6373, ym.

Inventointikertomus 1966, peruskarttalehti 1333

10 A, kohde Leväluhta

Aarni Erä-Esko 1982 kaivaus

Aarni Erä-Esko 1983 kaivaus

A. M. Tallgren 1912 kaivaus

Löydöt: KM 6110:4-11

Jaana Itäpalo 2010 inventointi Isonkyrön jokivarren osayleiskaavan arkeologinen inventointi 2010, K-P:n ArkeologiaPalvelu

Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012 inventointi

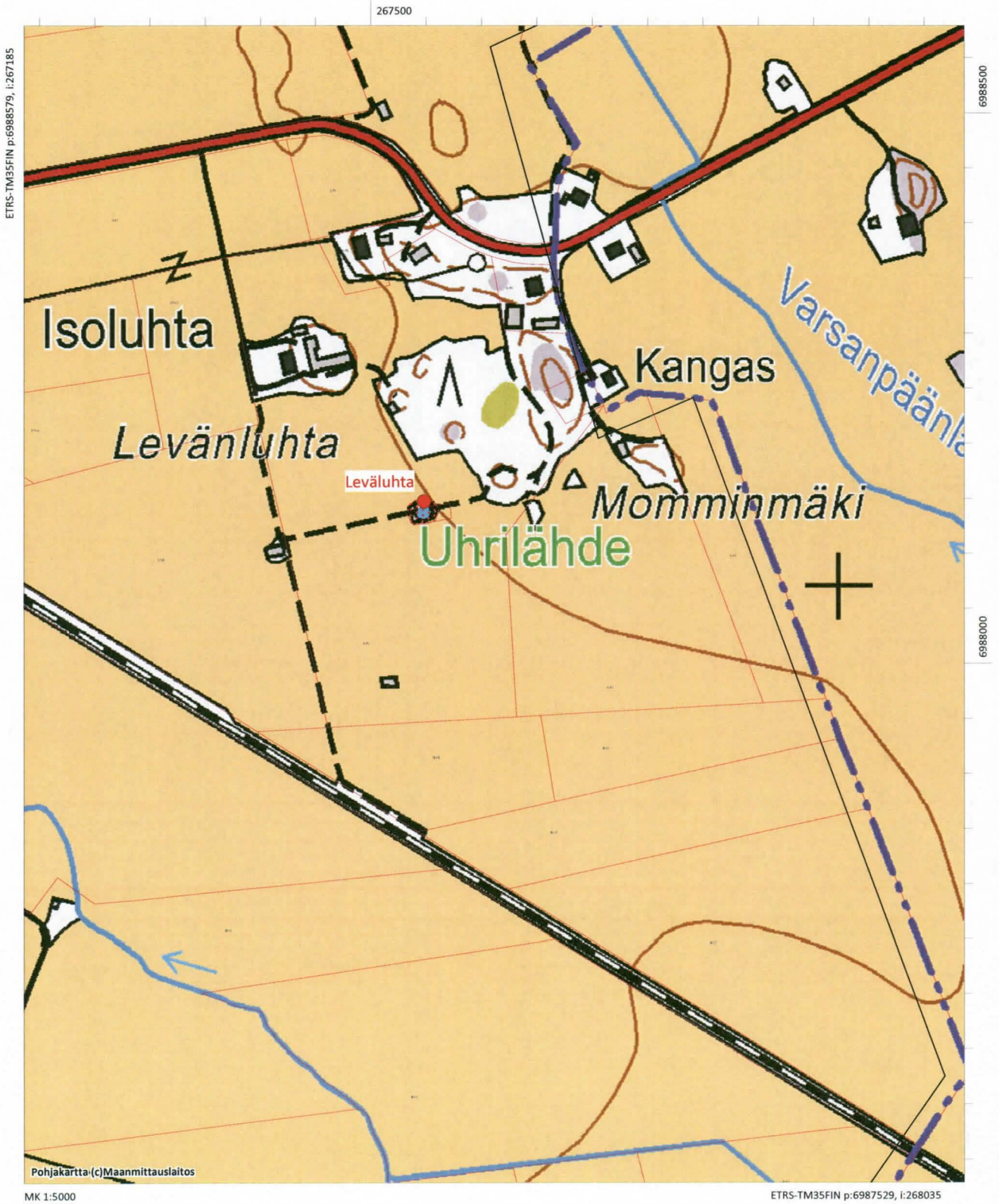
Skogens kulturarv i Kvarkenregionen –projektin
inventointi

Alakohteet: -

Matkalla Leväluhtaan. (AKDG2665:1, kuvaaja Mikael Nyholm))

Leväluhta (152010020)

Nyyssö, 152010022

Muinaisjäännöstyyppi: kivrakenteet
 Muinaisjäännösalatyyppi: rökkiöt
 Laji: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: rautakautinen
 Lukumäärä:
 Rauhoitusluokka 2
 Peruskartta: 133304 Laihia
 ETRS-TM35FIN P: 6990681 I: 255386 Z: 25
 Koordinaattiselite: Rökkiön gps-koordinaatit
 Etäisyystieto Isonkyrön kirkosta (uusi kirkko) 9,5 km lounaaseen

Kuvaus:

Mäellä, Ritaalan kylätien länsipuolella on 17 matalaa rökkiötä. Rökkiöiden halkaisija on noin 3-5 metriä ja ne on usein kasattu ison kiven viereen. Vuoden 2012 inventoinnin aikana alueella kasvoi pääasiassa melko tiheää, noin 10-vuotiasta vesakkoa, joka vaikeutti havaintojen tekoa. Rökkiöitä voi olla muutamia enemmänkin kuin mitä silloin löydettiin.

Rökkiöt sijaitsevat noin 25 metrin korkeuskäyrän tuntumassa ja vastaavanlaisia kohteita tunnetaan erityisesti Laihialta useita kymmeniä. 25 metrin korkeus edustaa rautakauden alun rantaviivaa, mutta rökkiöiden ajoittaminen yksinomaan sen perusteella ei ole luotettavaa. Todennäköisimmin kyse on raivausrökkiöistä, jotka voivat olla rautakautisiakin, mutta luultavimmin historialliselta ajalta.

Digikuvat: AKDG2686:1–6

Karttaote: s.

Tutkimukset:

Ari Siiriäinen 1966 inventointi

Inventointikertomus 1966, peruskarttalehti, 1333
 04 D, kohde Tervajoki 1, Nyyssö

Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012 inventointi

Skogens kulturarv i Kvarkenregionen –projektin
 inventointi

Alakohteet:

Alakohteen nimi:	Rökkiö 2	Alakohteen tunnus:	18048
Ajoitus:	ei määritelty	P:	6990723 I: 255390
Tyyppi:	kivrakenteet	Alatyyppi:	rökkiöt
Kuvaus:			

Alakohteen nimi:	Rökkiö 3	Alakohteen tunnus:	18049
Ajoitus:	ei määritelty	P:	6990729 I: 255388
Tyyppi:	kivrakenteet	Alatyyppi:	rökkiöt
Kuvaus:			

Alakohteen nimi:	Rökkiö 4	Alakohteen tunnus:	18050
Ajoitus:	ei määritelty	P:	6990811 I: 255397
Tyyppi:	kivrakenteet	Alatyyppi:	rökkiöt
Kuvaus:			

Alakohteen nimi:	Rökkiö 5	Alakohteen tunnus:	18051
Ajoitus:	ei määritelty	P:	6990811 I: 255396
Tyyppi:	kivrakenteet	Alatyyppi:	rökkiöt
Kuvaus:			

Alakohteen nimi:	Röykkiö 6	Alakohteen tunnus:	18052
Ajoitus:	ei määritelty	P:	6990827 I: 255381
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi:	röykkiöt
Kuvaus:			
Alakohteen nimi:	Röykkiö 7	Alakohteen tunnus:	18053
Ajoitus:	ei määritelty	P:	6990833 I: 255388
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi:	röykkiöt
Kuvaus:			
Alakohteen nimi:	Röykkiö 8	Alakohteen tunnus:	18054
Ajoitus:	ei määritelty	P:	6990826 I: 255419
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi:	röykkiöt
Kuvaus:			
Alakohteen nimi:	Röykkiö 9	Alakohteen tunnus:	18055
Ajoitus:	ei määritelty	P:	6990821 I: 255411
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi:	röykkiöt
Kuvaus:			
Alakohteen nimi:	Röykkiö 10	Alakohteen tunnus:	18056
Ajoitus:	ei määritelty	P:	6990812 I: 255412
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi:	röykkiöt
Kuvaus:			
Alakohteen nimi:	Röykkiö 11	Alakohteen tunnus:	18057
Ajoitus:	ei määritelty	P:	6990787 I: 255396
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi:	röykkiöt
Kuvaus:			
Alakohteen nimi:	Röykkiö 12	Alakohteen tunnus:	18058
Ajoitus:	ei määritelty	P:	6990732 I: 255412
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi:	röykkiöt
Kuvaus:			
Alakohteen nimi:	Röykkiö 13	Alakohteen tunnus:	18059
Ajoitus:	ei määritelty	P:	6990728 I: 255423
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi:	röykkiöt
Kuvaus:			
Alakohteen nimi:	Röykkiö 14	Alakohteen tunnus:	18060
Ajoitus:	ei määritelty	P:	6990709 I: 255400
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi:	röykkiöt
Kuvaus:			
Alakohteen nimi:	Röykkiö 15	Alakohteen tunnus:	18061
Ajoitus:	ei määritelty	P:	6990691 I: 255405
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi:	röykkiöt
Kuvaus:			
Alakohteen nimi:	Röykkiö 16	Alakohteen tunnus:	18062
Ajoitus:	ei määritelty	P:	6990665 I: 255401
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi:	röykkiöt
Kuvaus:			
Alakohteen nimi:	Röykkiö 17	Alakohteen tunnus:	18063
Ajoitus:	ei määritelty	P:	6990680 I: 255448
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi:	röykkiöt
Kuvaus:			

Röykkiö 1 on kasattu ison kiven viereen. Louteesta. (AKDG2686:1, kuvaaja Mikael Nyholm)

Röykkiö 4 vesakossa. Kaakosta. (AKDG2686:2, kuvaaja Mikael Nyholm)

Röykkiö 5. Lännestä. (AKDG2686:3, kuvaaja Mikael Nyholm)9

Röykkiö 6. Koillisesta. (AKDG2686:4, kuvaaja Mikael Nyholm)

Röykö 9. Luoteesta. (AKDG2686:5, kuvaaja Mikael Nyholm)

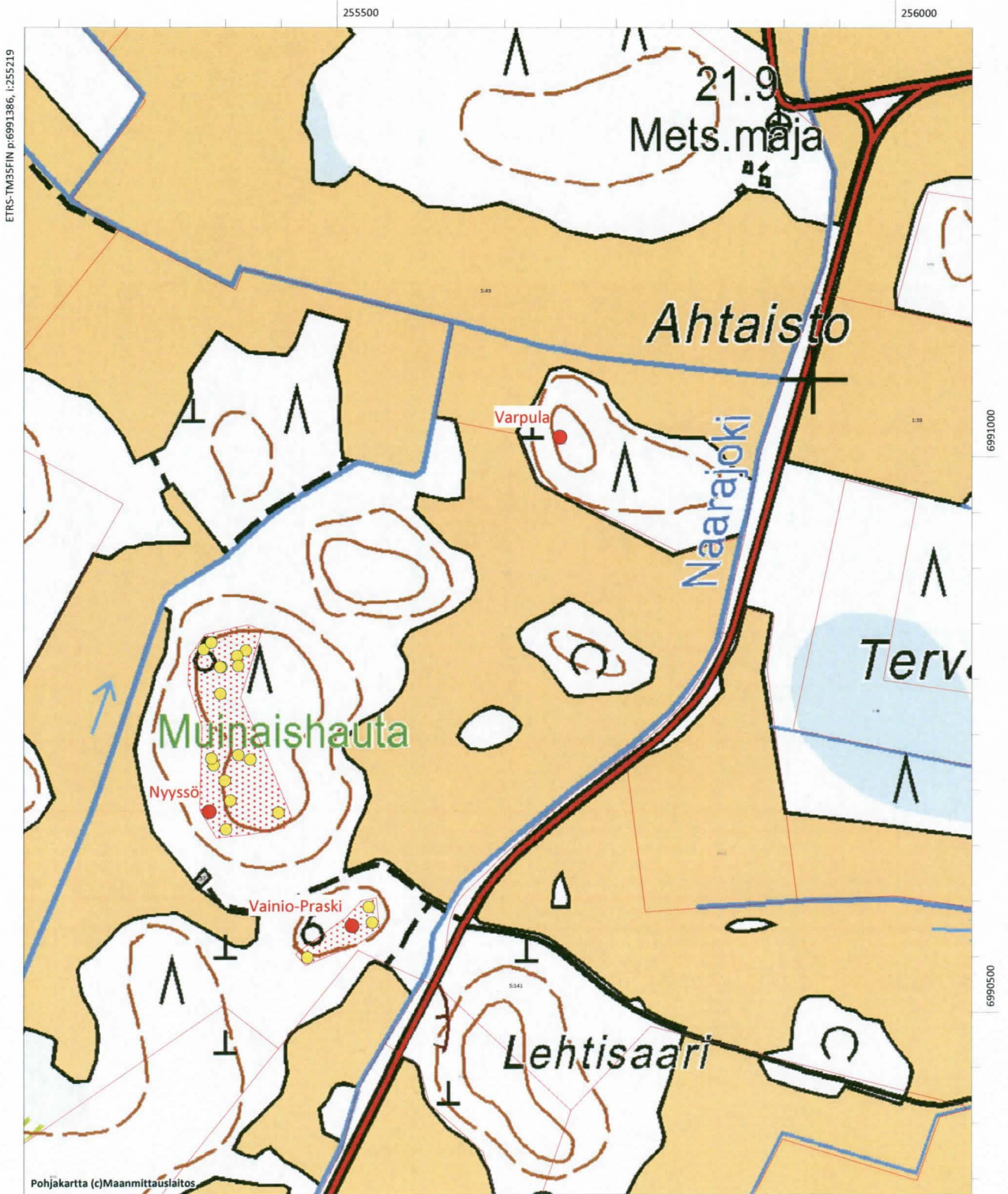

Röykö 10. Etelästä. (AKDG2686:6, kuvaaja Mikael Nyholm))

Varpula (152010007)

Nyysö (152010022)

Vainio-Praski (152010023)

VAINIO-PRASKI, 152010023

Muinaisjäänöstyyppi: kivrakenteet
 Muinaisjäänösalatyyppi: röykkiöt
 Laji: kiinteä muinaisjäänös
 Ajoitus: rautakautinen
 Lukumäärä: 4
 Rauhoitusluokka: 2
 Peruskartta: 133304 Laihia
 ETRS-TM35FIN P: 6990578 I: 255514 Z: 22,5
 Koordinaattiselite: Röykkiön gps-koordinaatit
 Etäisyystieto Isonkyrön kirkosta (uusi kirkko) 9,5 km lounaaseen

Kuvaus:

Aiemman kuvauksen mukaan: "Kohde sijaitsee koillis-lounaisuuntaisella pitkulaisella moreenimäellä, Ritaalan kylätien ja Naarajoen länsipuolella. Mäen laella on matala röykkiö, jonka keskellä on iso lohkar. Röykkiö on pyöreä ja läpimitaltaan noin 5-6 metriä. Paksun varputurpeen takia se on maastossa vaikeasti havaittavissa."

Kohde tarkastettiin vuoden 2012 inventoinnissa. Siiriäisen kuvauksen mukaista röykkiötä ei varmuudella voitu tunnistaa, se vastasi lähinnä yhtä luonnonmuodostumaksi tulkittavaa kivikkoa. Sen sijaan alueelta löytyi neljä pientä röykkiötä isojen kivien vierestä. Röykkiöiden halkaisija on noin kaksi metriä, kahdessa niistä on kuoppa keskellä. Kyse lienee raivausröykkiöistä. Lisäksi mäen eteläosassa havaittiin mahdollinen rakennuksen pohjakiveys, noin 3x3 metriä.

Digikuvat: AKDG2687:1-4
 Karttaote: s.
 Tutkimukset:

Ari Siiriäinen 1966 inventointi

Inventointikertomus 1966, peruskarttalehti 1333 04 C, kohde Vainio-Praski

Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012 inventointi

Skogens kulturarv i Kvarkenregionen –projektin inventointi

Alakohteet:

Alakohteen nimi:	Röykkiö 2	Alakohteen tunnus: 18111
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990581 I: 255532
Tyyppi:	kivrakenteet	Alatyyppi: röykkiöt
Kuvaus:		

Alakohteen nimi:	Röykkiö 3	Alakohteen tunnus: 18112
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990595 I: 255529
Tyyppi:	kivrakenteet	Alatyyppi: röykkiöt
Kuvaus:		

Alakohteen nimi:	Röykkiö 4	Alakohteen tunnus: 18113
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990550 I: 255474
Tyyppi:	kivrakenteet	Alatyyppi: röykkiöt
Kuvaus:		

Röykkiö 1. Pohjoisesta. (AKDG2687:1, kuvaaja Mikael Nyholm)

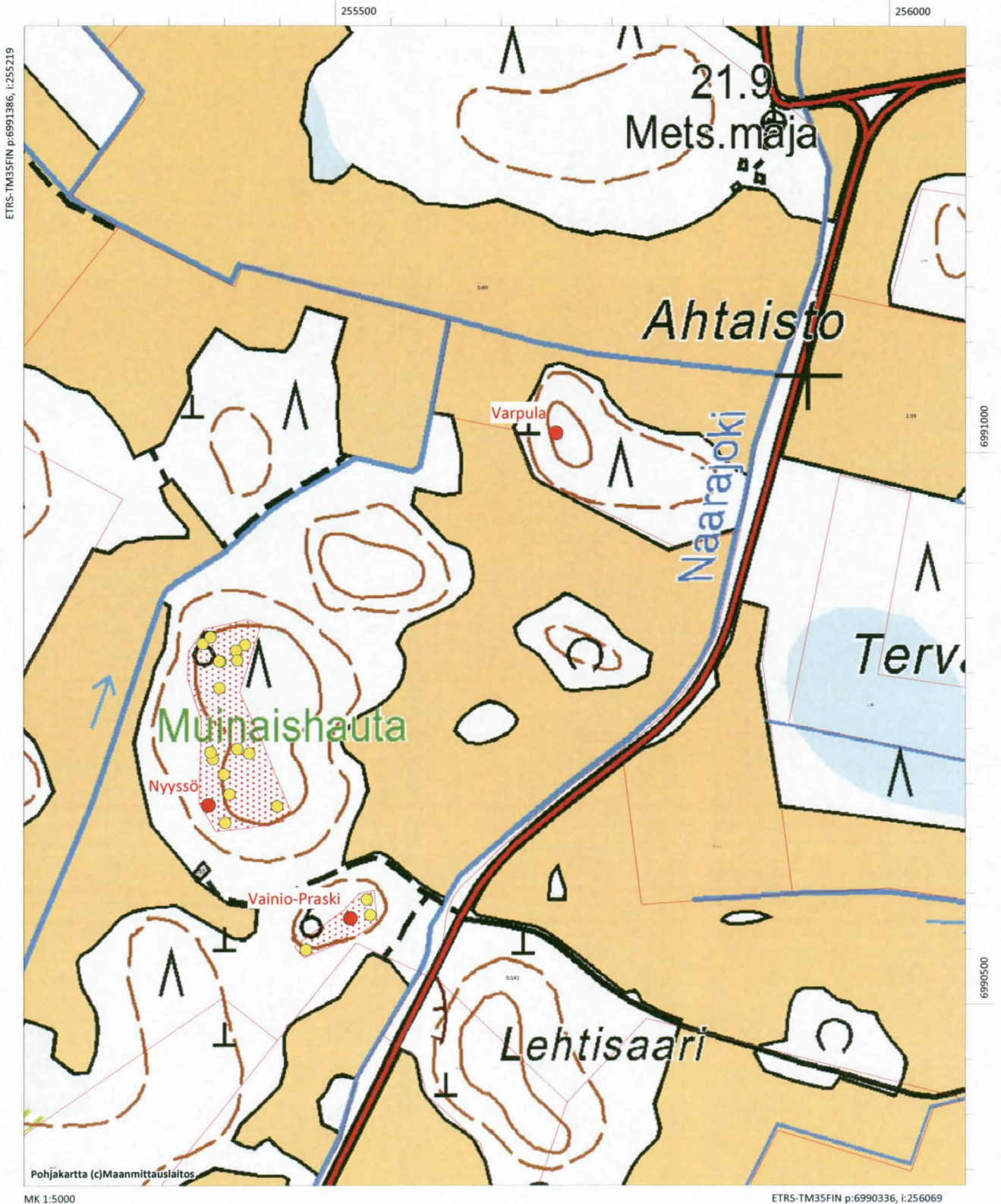

Röykkiö 2. Pohjoisesta. (AKDG2687:2, kuvaaja Mikael Nyholm)

Varpula (152010007)

Nyysö (152010022)

Vainio-Praski (152010023)

RINTA/ALLISTENMÄKI, 152010024

Muinaisjäännöstyyppi: kivrakenteet
 Muinaisjäännösosalatyyppi: ei määritelty
 Laji: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: rautakautinen
 Lukumäärä: 3
 Rauhoitusluokka 2
 Peruskartta: 133304 Laihia
 ETRS-TM35FIN P: 6989989 I: 255292 Z: 25
 Koordinaattiselite: Pohjoisimman rakenteen (nro 1) gps-koordinaatit
 Etäisyystieto Isonkyrön kirkosta (uusi kirkko) 9,9 km lounaaseen

Kuvaus:

Kohde sijaitsee Laihian rajan lähellä, Ritaalan-Naarajoen kylätien lounaispuolella, Naarajoen itäpuolella, louhikkoisella moreenimäellä. Kumpareen laella on kolme röykkiömäistä rakennetta. Ne ovat kehämäisiä, läpimitaltaan 5-3 metriä, isoista lohkkareista koottuja.

Vuoden 2012 inventoinnissa todettiin, että alueella on tehty hakkuu ja se kasvoi vesakkoa ja heinää, mutta rakenteet ovat säilyneet vahingoittumattomina. Röykkiöt ovat melko erikoisia ollakseen hautaröykkiöitä. Ilmeisesti niissä on tavoiteltu kantikasta muotoa ja keskikohdassa ei ole ollut kiviä ollenkaan. Lähinnä näyttäisi, että 1-1,5 metriä halkaisijaltaan oleva keskiosa on ympäröity kivivallilla. Rakenteiden leveys kaiken kaikkiaan on noin 2,5-3 metriä. Rakenteet muistuttavat ehkä ennemminkin jonkinlaisen pienen rakennuksen tai kellarin perustaa. Niiden luonteen ja iän selvittäminen vaatisi kaivaustutkimuksia.

Digikuvat: AKDG2688:1-3

Karttaote: s.

Tutkimukset:

Ari Siiriäinen 1966 inventointi

Inventointikertomus 1966, peruskarttalehti 1333

04 C, kohde Rinta

Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012 inventointi

Skogens kulturarv i Kvarkenregionen –projektin inventointi

Alakohteet:

Alakohteen nimi:	Kivirakenne 2	Alakohteen tunnus:	18101
Ajoitus:	ei määritelty	P:	6989975
Tyyppi:	kivirakenteet	I:	255304
Kuvaus:		Alatyyppi:	ei määritelty

Alakohteen nimi:	Kivirakenne 3	Alakohteen tunnus:	18102
Ajoitus:	ei määritelty	P:	6989983
Tyyppi:	kivirakenteet	I:	255315
Kuvaus:		Alatyyppi:	ei määritelty

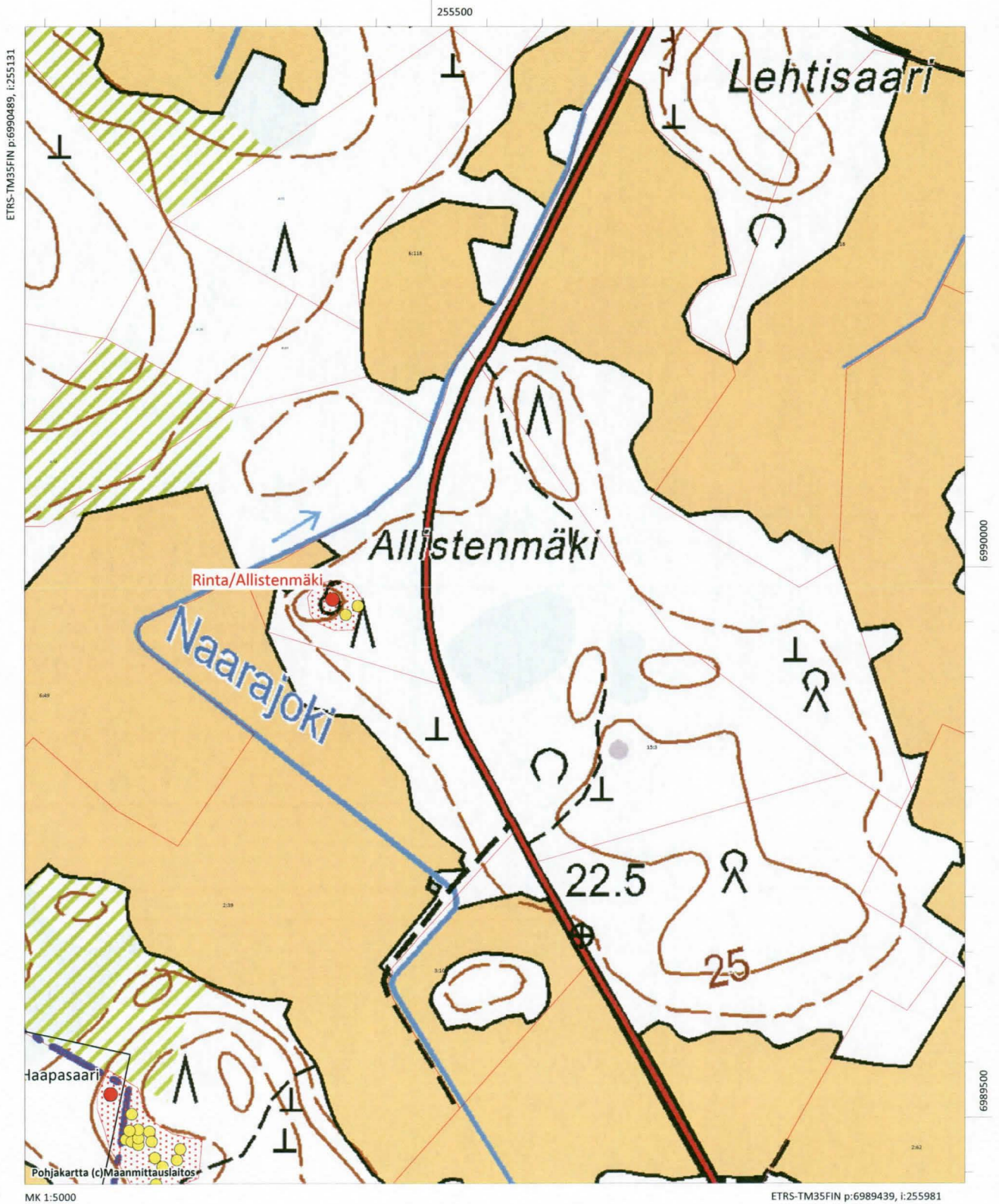

Kivirakenne 1. Kaakosta. (AKDG2688:2, kuvaaja Mikael Nyholm)

Kivirakenne 2. Lännestä. (AKDG2688:3, kuvaaja Mikael Nyholm)

Rinta/Allistenmäki (152010024)

KAPUSTAKANNANMÄKI, 152010026

Muinaisjäännöstyyppi: kivrakenteet
 Muinaisjäännösalatyyppi: ei määritelty
 Laji: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: pronssikautinen
 Lukumäärä: 2
 Rauhoitusluokka 2
 Peruskartta: 133311 Lehmäjoki
 ETRS-TM35FIN P: 6998501 I: 271619 Z: 57,5
 Koordinaattiselite: Eteläisemmän kiveyksen gps-piste sen keskeltä.
 Etäisyystieto Isonkyrön kirkosta (uusi kirkko) 8,5 km koilliseen

Kuvaus:

Ari Siiriäisen vuoden 1966 inventoinnin mukaan kohteessa on "aakealla metsäisellä kalliopaljastumalla kaksi hajoitettua röykkiötä, joiden halkaisijat ovat olleet noin 6-7 metriä. Ne sijaitsevat noin 15 metrin etäisyydellä toisistaan."

Kohde tarkastettiin vuoden 2012 inventoinnissa. Paikalla havaittiin kaksi erillistä kivikkoa. Niistä eteläisempi on kooltaan noin 25x20 metriä ja vaikuttaa pirunpellolta, johon on kaiveltu kuoppia. Osa kivikosta on jäkälän ja sammaleen peitossa, osa paljaana. Em. kivikosta noin 40 metriä pohjoiseen on pienempi kivikko, kooltaan noin 5x15 metriä, kokoa on vaikea määritellä tarkkaan, koska kiviä on levällään pitkin kalliota. Tämäkin kiveys voi olla pieni pirunpelto, mutta on myös mahdollista, että kyseessä on hajotettu hautaröykkiö. On syytä huomauttaa, että suurin osa alueen peruskartan muinaishautamerkeistä on osoittautunut pirunpelloiksi ym.

Digikuvat: AKDG2682:1-2

Karttaote: s.

Tutkimukset:

Ari Siiriäinen 1966 inventointi

Inventointikertomus 1966, peruskarttalehti 1333

11 C, kohde Pömpeli 1, Kapustakannanmäki

Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012 inventointi

Skogens Kulturarv i Kvarkenregionen –projektin

inventointi

Alakohteet:

Alakohteen nimi:	Pohjoisempi	Alakohteen tunnus: 18024
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6998550 I: 271598
Tyyppi:	ei määritelty	Alatyyppi: ei määritelty
Kuvaus:		

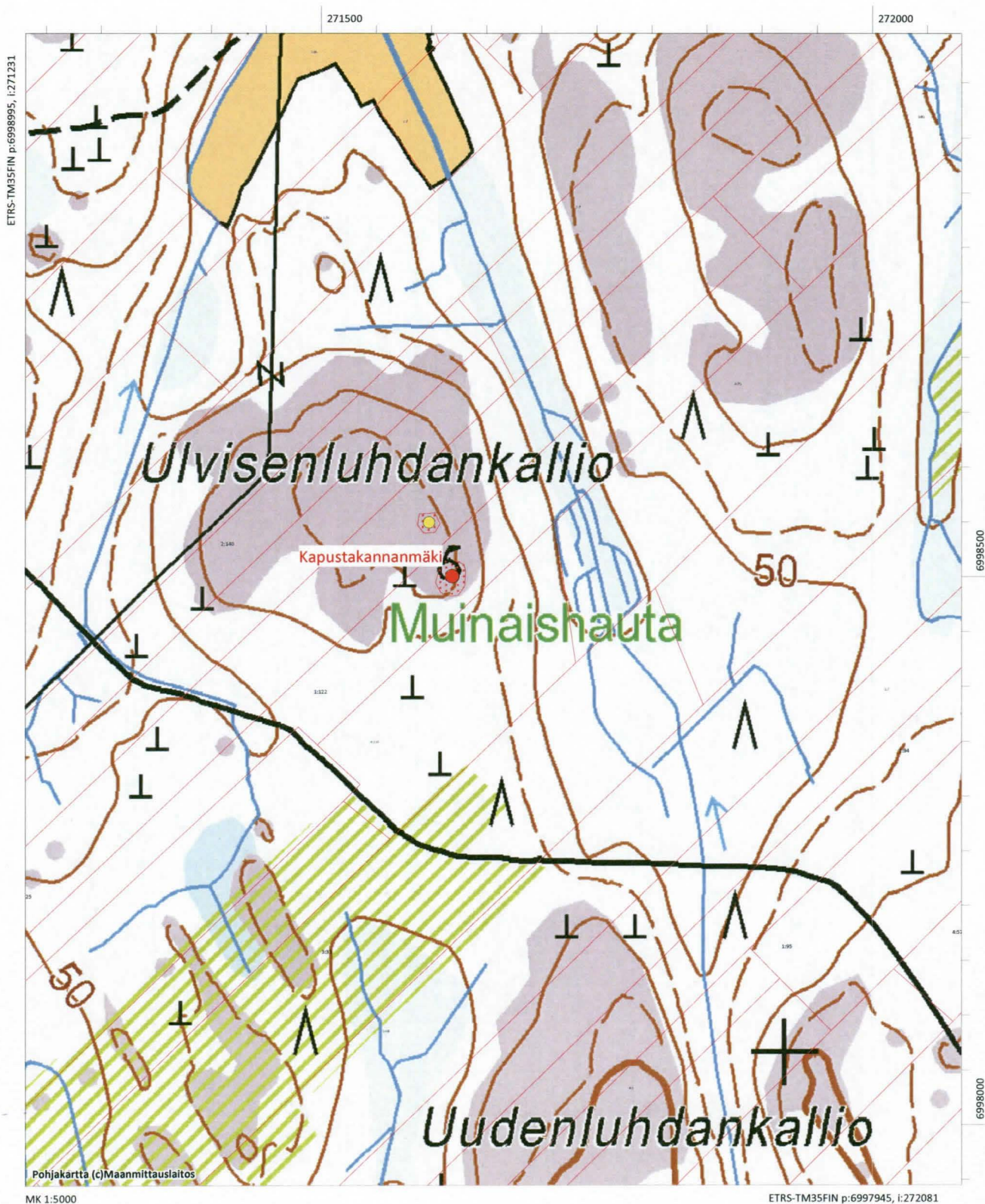

Röykkiö. Luoteesta. (AKDG2682:1, kuvaaja Mikael Nyholm)

Röykkiö 2. Etelästä. (AKDG2682:2, kuvaaja Mikael Nyholm)

Kapustakannanmäki (152010026)

MARJAMÄKI, 152010027

Muinaisjäännöstyyppi: kivirakenteet
 Muinaisjäännösalatyyppi: rökkiöt
 Laji: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: pronssi- ja/tai rautakautinen
 Lukumäärä: 3
 Rauhoitusluokka 2
 Peruskartta: 133307 Isokyrö
 ETRS-TM35FIN P: 6990225,6 I: 264973,559 Z: 25 - 40
 Koordinaattiselite:
 Etäisyystieto Isonkyrön kirkosta (uusi kirkko) 5,4 km eteläkaakkoon

Kuvaus:

Kohde sijaitsee Napuen kylän keskustasta ja Kyrönjoesta hieman yli 1 km etelään, Vaasa-Seinäjoki -rautatien pohjoispuolella sijaitsevalla korkealla kalliomaella. Mäen rinteet laskevat jyrkästi. Paikalle johtaa useita kuntopolkuja. Korkeimmalla kohdalla on laavu ja näköalatorni.

Kohteessa on ollut kolme rökkiötä, joista kalliolaen pohjoisreunalla jo viettävässä osassa sijainnut osin tuhoutunut rökkiö on tutkittu vuonna 1936. Kaivauksessa ei löytynyt merkkejä hautauksesta. Sarasmon mukaan rökkiö on ollut alunperin pyöreä ja noin 6 metriä läpimitaltaan. Inventoinnissa 2010 todettiin, että tutkittu rökkiö on hävinnyt kokonaan.

Näköalatornista vajaa 50 metriä pohjoisluoteeseen kartalle merkittyjen muinaisjäännösmerkkin kohdalta löytyi kalliokielekkeen alta noin 5 metriä halkaisijaltaan oleva pyöreä rökkiö, jonka keskellä on noin 2 metriä halkaisijaltaan oleva pengottu kuoppa. Rökkiö koostuu noin 20-30 cm halkaisijaltaan olevista kivistä. Rökkiö on ollut siinä jo vuoden 1938 kaivausten aikana. Kaivauksenjohtaja Sarasmo oletti, että kivet on aikoinaan vyörytetty kallion juureen siitä rökkiöstä, jonka hän kallion päällä kaivoi.

Länsirinteeltä peruskartan muinaisjäännösmerkin kohdalta ei löytynyt rökkiötä. Se on mahdollisesti tuhoutunut kuntopolkua tehtäessä tai koordinaattitiedot ovat väärät. Tämä rökkiö on (ollut) läpimitaltaan noin 12 metriä.

Digikuvat: AKDG2668:1

Karttaote: s.

Tutkimukset:

Ari Siiriäinen 1966 inventointi

Inventointikertomus 1966, peruskarttalehti 1333
 07 D, kohde Taipale 7, Marjamäki

Esko Sarasmo 1936 kaivaus

Jaana Itäpalo 2010 inventointi

Isonkyrön jokivarren osayleiskaavan arkeologinen
 inventointi 2010, K-P:n ArkeologiaPalvelu

Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012 inventointi

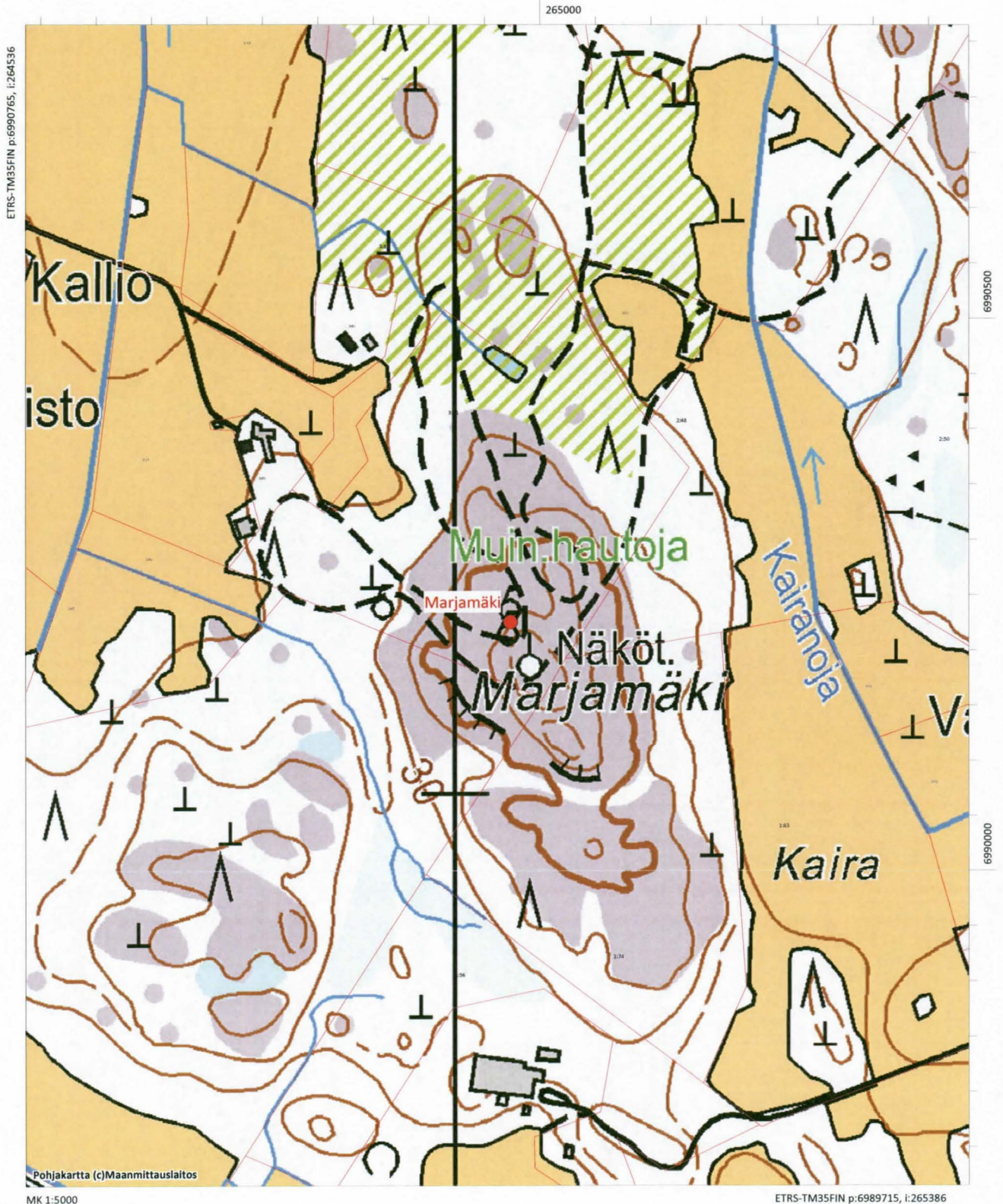
Skogens Kulturarv i Kvarkenregionen –projektin inventointi

Alakohteet: -

Kallionkielekkeen tyvessä oleva röykkiö. Koillisesta. (AKDG2668:1, kuvaaja Mikael Nyholm)

Marjamäki (152010027)

OJONMÄKI, 152010031

Muinaisjäännöstyyppi: kivirakenteet
 Muinaisjäännösalatyyppi: röykkiöt
 Laji: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: pronssi- ja/tai rautakautinen
 Lukumäärä: 1
 Rauhoitusluokka 2
 Peruskartta: 133307 Isokyrö
 ETRS-TM35FIN P: 6988759 I: 261837 Z: 30
 Koordinaattiselite: Röykkiön gps-koordinaatit
 Etäisyystieto Isonkyrön kirkosta (uusi kirkko) noin 7 km etelään

Kuvaus:

Kohde sijaitsee Seljänkankaalle vievän tien länsipuolella, Ventälän asemalta 2,6 km etelään, kivikkomäen kärjessä, kalliopaljastumalla, noin 30 metriä tieltä. Röykkiö on pitkänomainen, korkeudeltaan 60-80 cm ja se on metsänäestyksen osaksi rikkoma.

Kohde tarkastettiin vuoden 2012 inventoinnissa. Alue kasvoi tiheää noin 30-vuotiasta puustoa, joka oli kasvanut paikalle vuoden 1979 tarkastuksen jälkeen. Röykkiössä kasvoi myös muutamia puita, muuten se vaikutti olevan samassa kunnossa kuin vuonna 1979. Kyseessä lienee pronssi- tai rautakautinen hautaröykkiö.

Digikuvat: AKDG2676:1

Karttaote: s.

Tutkimukset:

Mirja Miettinen 1979 tarkastus

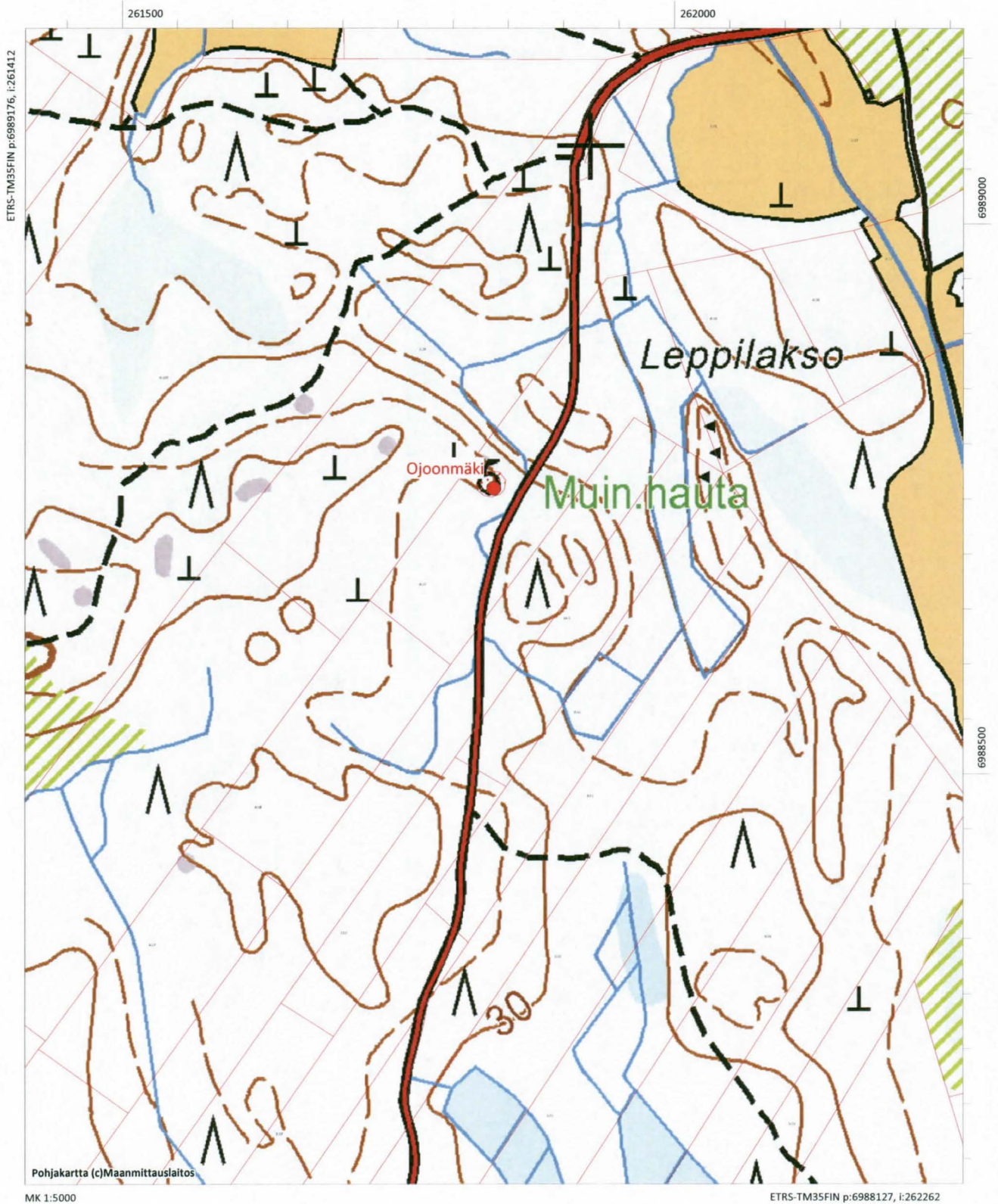
Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012 inventointi
 Skogens Kulturarv i Kvarkenregionen –projektin
 inventointi

Alakohteet: -

Röykkiö. Etelästä. (AKDG2676:1, kuvaaja Mikael Nyholm))

Ojoonmäki (152010031)

SIKOSALO, 152010033

Muinaisjäännöstyyppi: kivrakenteet
 Muinaisjäännösalatyyppi: röykkiöt
 Laji: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: ajoittamaton
 Lukumäärä: 3
 Rauhoitusluokka 2
 Peruskartta: 133308 Palhojainen
 ETRS-TM35FIN P: 7000829 I: 261338 Z: 25 - 27,5
 Koordinaattiselite: Röykkiön gps-koordinaatit
 Etäisyystieto Isonkyrön kirkosta (uusi kirkko) 5,8 km luoteeseen

Kuvaus:

Aiempien tietojen mukaan kohde on "Metsäalue Isonkyrön ja Vöyrin rajan lähellä. Suurten lohkareiden ympärillä kivikasoja, osa ison kiven ympärillä, osa ilman "keskuslohkareta". Röykkiöt ovat matalia ja sammaloituneita; osa on mahdollisesti luontaisia, osa ihmistyötä. Lukumäärää ei mainita."

Kohde tarkastettiin vuoden 2012 inventoinnissa. Alue kasvaa tiheää puustoa ja on hyvin lohkareista. Alueelta löytyi yksi röykkiö, halkaisija noin 3 metriä ja keskellä kuoppa. Röykkiössä on muovinen pieni muinaisjäännöskyltti. Havaittiin myös pari muuta kiviröykkiötä, mutta ne kaikki vaikuttavat raivausröykkiöiltä.

Digikuvat: AKDG2685:1–3
 Karttaote: s.
 Tutkimukset:

Matti Bergström 1985 tarkastus

Raportti AO:n arkistossa

Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012 inventointi

Skogens kulturarv i Kvarkenregionen –projektin inventointi

Alakohteet:

Alakohteen nimi:	Röykkiö 2	Alakohteen tunnus: 18109
Ajoitus:	ei määritelty	P: 7000799 I: 261355
Tyyppi:	kivrakenteet	Alatyyppi: röykkiöt
Kuvaus:		

Alakohteen nimi:	Röykkiö 3	Alakohteen tunnus: 18110
Ajoitus:	ei määritelty	P: 7000823 I: 261350
Tyyppi:	kivrakenteet	Alatyyppi: röykkiöt
Kuvaus:		

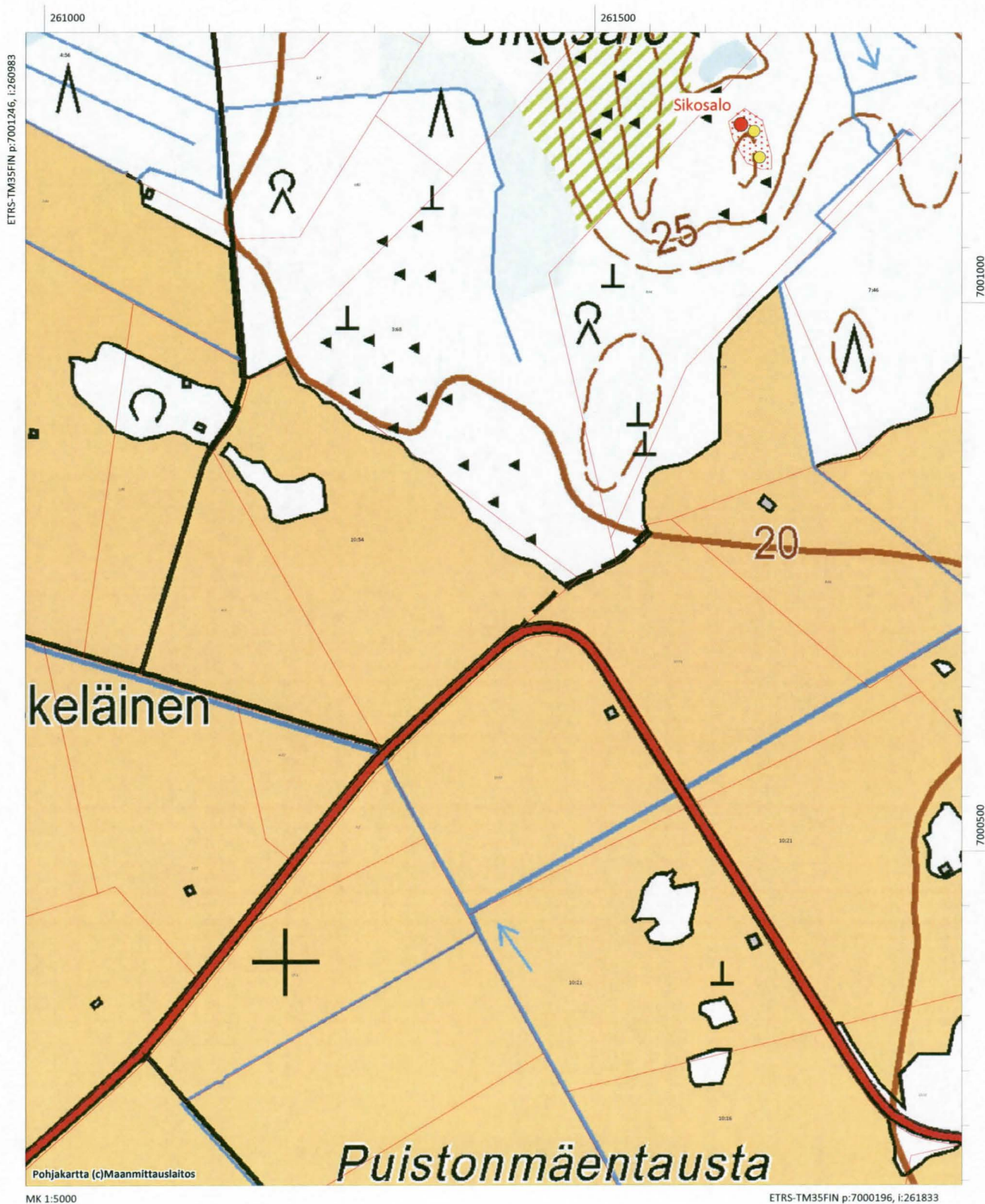

Röykkiö. Idästä. (AKDG2685:1, kuvaaja Mikael Nyholm)

Röykkiö. Pohjoisesta. (AKDG2685:2, kuvaaja Mikael Nyholm)

Sikosalo (152010033)

RAPAKKOJENKALLIO, 152010035

Muinaisjäännöstyyppi: hautapaikat
 Muinaisjäännösalatyyppi: hautaröykkiöt
 Laji: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: rautakautinen
 Lukumäärä: 1
 Rauhoitusluokka 1
 Peruskartta: 133307 Isokyrö
 ETRS-TM35FIN P: 6990924 I: 265921 Z: 27
 Koordinaattiselite: Röykkiön gps-koordinaatit
 Etäisyystieto Isonkyrön kirkosta (uusi kirkko) noin 5,1 kilometriä kaakkoon

Kuvaus:

Kohde sijaitsee Ylipään nuorisoseurantalosta (Valtaalantie 103) noin 100 m kaakkoon Rapakkojenkallio-nimisellä kallioalueella, Kyrönjoen eteläpuolella. Kohde on välittömästi pururadan pohjoispuolella avokallion reunalla.

Paikkaa on pidetty kärjäkivinä, mutta toukokuussa 2006 tehdyssä maastotarkastuksessa voitiin todeta, että kysymyksessä on selvästi muinaishauta, josta on poistettu pintakiveys. Jäljellä ovat suuret pohjakivet ja silmäkivi. Varsinkin röykkiön eteläreunalla on suurten kivien muodostamaa reunakehää vielä selvästi näkyvissä. Haudan koko on pohjois-eteläsuunnassa 7,5 metriä ja länsi-itäsuunnassa 6,5 metriä. Ennen pintakivien poistamista hauta on ollut selvästi Kyrönjoelle näkyvällä hallitsevalla paikalla.

Kysymyksessä on mitä ilmeisemmin paikka, josta on vuonna 1920 löydetty merovinkiajan aseita, kaksiteräinen miekka ja keihäänkärki. Aseiden on väitetty löytyneen maansekaisesta röykkiöstä rotkosta, joka sijaitsee Rapakkojenkallion länsipäässä kahden kallion väliin jäävällä alueella.

Kohde tarkastettiin vuoden 2012 inventoinnissa ja sen todettiin olevan yllä mainitun mukaisessa kunnossa. Siinä on myös uusi muinaisjäännöskyltti.

Digikuvat: AKDG2669:1–2
 Karttaote: s.
 Tutkimukset:

Pentti Rislä 2006 tarkastus

Tarkastuskertomus PMA 062

Pentti Rislän esittämä teoria:

"Todellinen tapahtumien kulku on luultavasti seuraava. Aikanaan on suoritettu joku työ, johon mukulakiviä on tarvittu esim. Osuusmeijerin rakentaminen vuonna 1908. On löydetty aseet silmäkivihaudasta ja hätäpäissään hylätty ne vajaan puolen kilometrin päähän rotkoon kahden kallion väliin Rapakkojenkallion länsireunalle, josta leskirouva Hilmi Knuutman ne myöhemmin löytää. Paikalla ei ole käynyt arkeologia, eikä "kärjäkiviä" ole myöhemmin yhdistetty aselöytöön ja suuremmat muinaishaudan pohjakivet saattaa vieläkin kätkeä

Jaana Itäpalo 2010 inventointi

Isonkyrön jokivarren osayleiskaavan arkeologinen

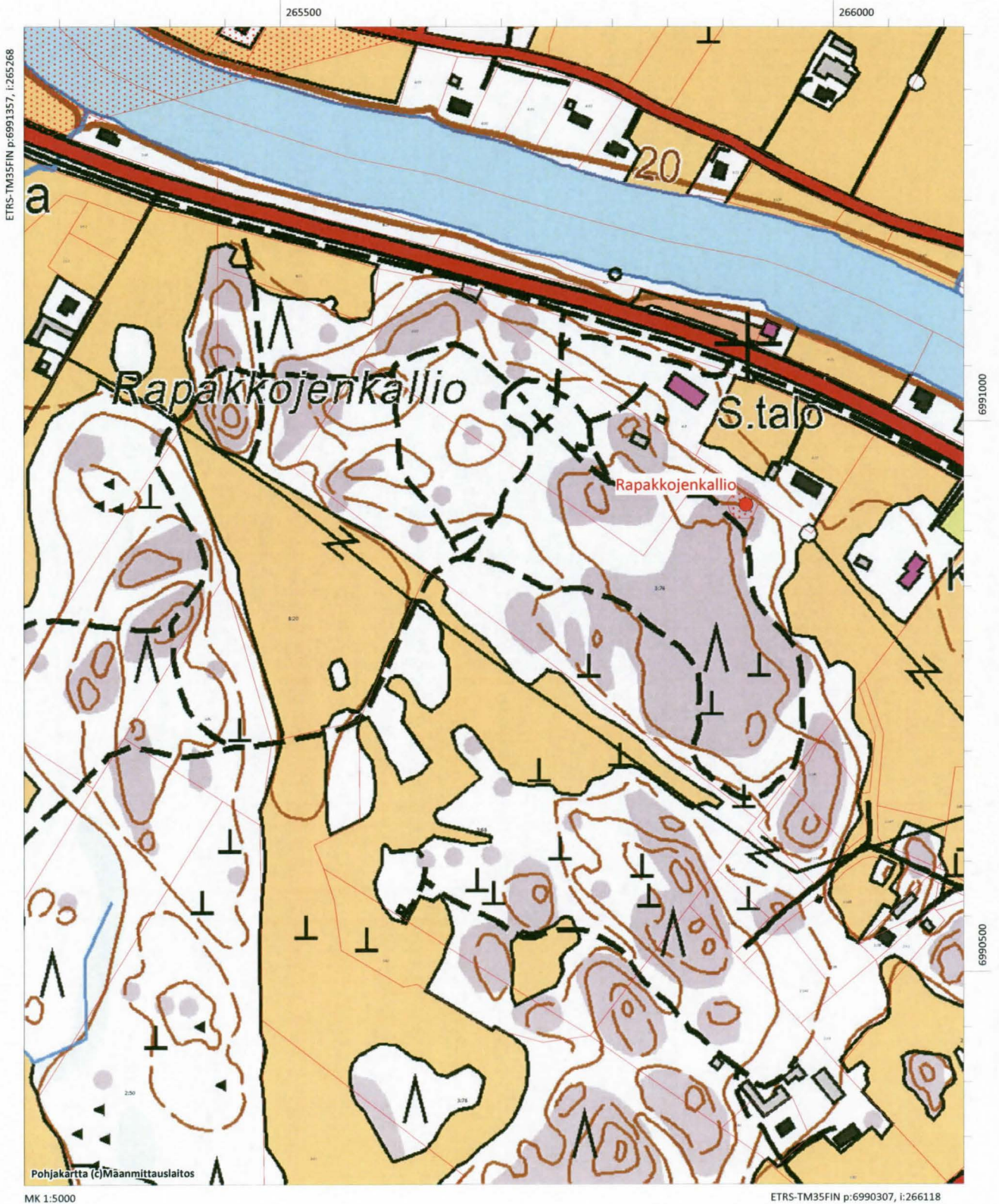
inventointi 2010, K-P:n ArkeologiaPalvelu
Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012 inventointi
Skogens kulturarv i Kvarkenregionen –projektin inventointi

Alakohteet: -

Yleiskuva röykkiöstä. Länestä. (AKDG2669:1, kuvaaja Mikael Nyholm)

Rapakkojenkallio (152010035)

SAARENKALLIO, 1000011040

Muinaisjäännöstyyppi: hautapaikat
 Muinaisjäännösalatyyppi: hautaröykkiöt
 Laji: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: rautakautinen
 Lukumäärä: 6
 Rauhoitusluokka: 2
 Peruskartta: 133308 Palhojainen
 ETRS-TM35FIN P: 6999491 I: 261800 Z: 27 - 28
 Koordinaattiselite: Röykkiön 4, mäen päällä, gps-koordinaatit
 Etäisyystieto Isonkyrön kirkosta 4,4 km luoteeseen

Kuvaus:

Kohde sijaitsee Kyrönjokirannasta noin 4 km pohjoiseen, Hietakunnaksen talosta noin 200 metriä luoteeseen, Saarenkallion kaakkoispäässä. Kalliolla ja metsämaastossa on 4-6 röykkiötä. Alempana moreenirinteessä on ainakin kolme, ympäristöstään selvästi erottuvaa röykkiötä ja muutama epäselvempi; ylempänä kalliolla on muutama hajanainen röykkiö, joita on pengottu.

Kohde tarkastettiin vuoden 2012 inventoinnissa. Alempana metsässä olevat röykkiöt ovat ennemminkin latomuksia. Ne ovat ilmeisesti ainakin osittain kallion päälle kasattuja, sammaleen peittämiä ja sulautuvat maastoon. Tarkkaa koko on vaikea määrittellä, halkaisija kaikissa kolmessa on ainakin 6-7 metriä. Alue kasvaa varttunutta havupuustoa.

Mäen päällä, kalliolla, on myös selvä röykkiö, jonka halkaisija on noin viisi metriä. Kiveystä lienee pengottu, koska sen keskeltä häämöttää peltisen ämpärin pohja, melko syvällä kiveyksen sisässä. Röykkiöstä noin 40 metriä pohjoiseen on kallion päällä myös hajanaista kiveystä.

Digikuvat: AKDG2684:1-5

Karttaote:

Tutkimukset:

Kaisa Lehtonen & Pentti Risla 2007 tarkastus
 Ei kertomusta.

Paikka käytiin tarkastamassa isokyröläisen Matti Hannukselan kanssa 19.6.2007. Alueen röykkiöistä (6 kpl) otettiin GPS-koordinaatit.

Mirja Miettinen 1979 tarkastus
 Arkeologian osasto 181/8.5.1995

Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012 inventointi
 Skogens kulturarv i Kvarkenregionen –projektin inventointi

Alakohteet:

Alakohteen nimi:	Röykkiö 1	Alakohteen tunnus: 18105
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6999441 I: 261827
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi: hautaröykkiöt
Kuvaus:		

Alakohteen nimi:	Röykkiö 2	Alakohteen tunnus: 18106
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6999420 I: 261852
Tyyppi:	hautapaikat	Alatyyppi: hautaröykkiöt
Kuvaus:		

Alakohteen nimi: Röykkiö 3
Ajoitus: ei määritelty
Tyyppi: hautapaikat
Kuvaus: Alakohteen tunnus: 18107
P: 6999454 I: 261815
Alatyyppi: hautaröykkiöt

Alakohteen nimi: Kiveystä kalliolla
Ajoitus: ei määritelty
Tyyppi: ei määritelty
Kuvaus: Alakohteen tunnus: 18108
P: 6999527 I: 261795
Alatyyppi: ei määritelty

Röykkiö tai latomus. Kaakosta. (AKDG2684:1, kuvaaja Mikael Nyholm)

Röykkiö. Idästä.(AKDG2684:2, kuvaaja Mikael Nyholm)

Röykkiö. Lännestä.(AKDG2684:3, kuvaaja Mikael Nyholm)

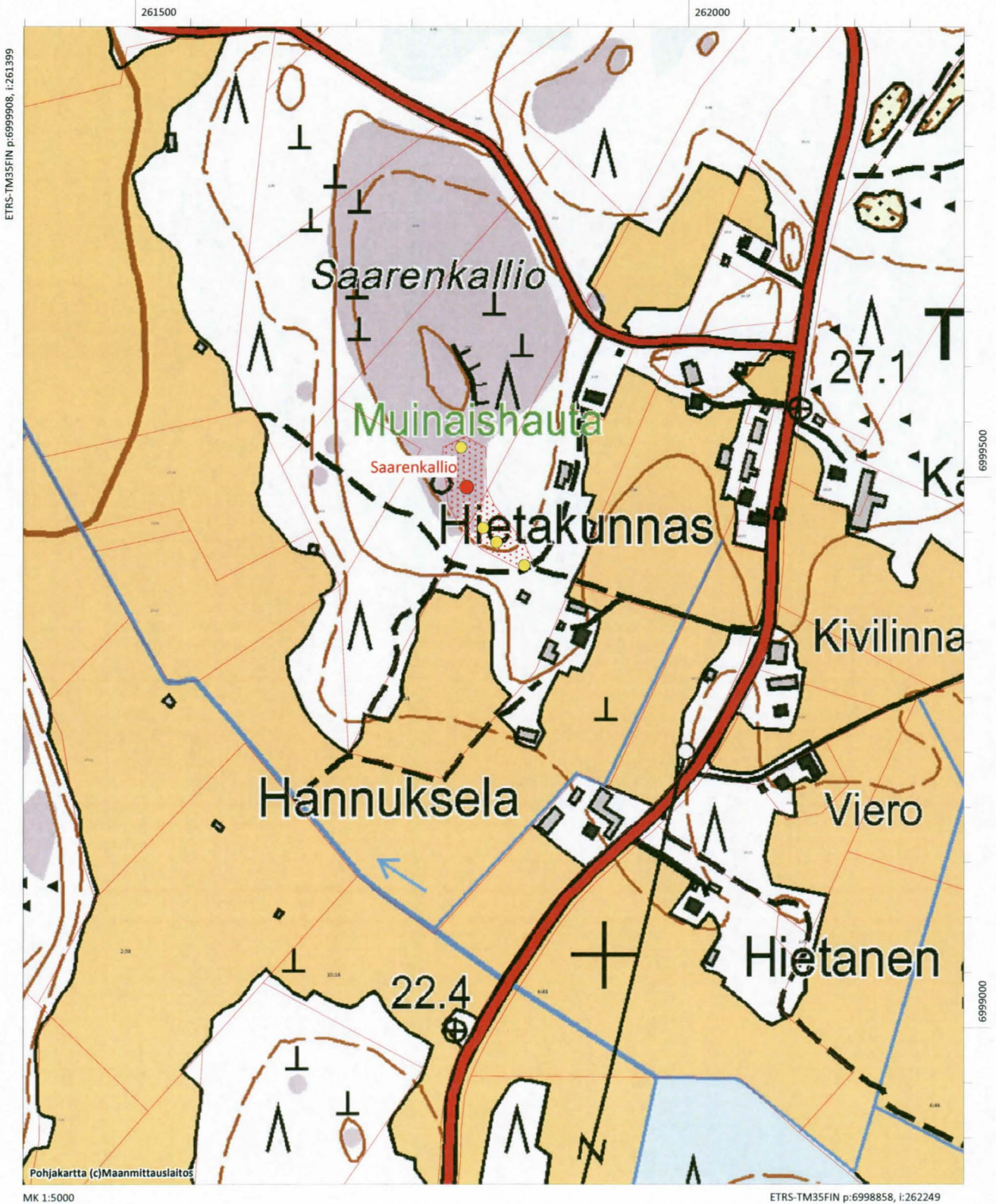

Röykkiö. Lounaasta. (AKDG2684:4, kuvaaja Mikael Nyholm)

Yleisnäkymä Saarenkallion laelta. Etualalla kallion päällä olevaa kiveystä, joka lienee Tuuralan ja Palhojaisten kylän rajan rajamerkki, ks teksti. Pohjoisesta. (AKDG2684:5, kuvaaja Mikael Nyholm)

Saarenkallio (1000011040)

SAHALA, 1000019431

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
Muinaisjäännösalatyyppi: ei määritelty
Laji: kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus: ei määritelty
Lukumäärä:
Rauhoitusluokka 2
Peruskartta: 124408 Jokiperä
ETRS-TM35FIN P: 6971247 I: 259346 Z: 60 - 63
Koordinaattiselite: GPS-paikannus, hiekanoton reunoilta kvartsia
Etäisyystieto Isonkyrön kirkosta 23,8 km etelälounaaseen. Lähin osoite Vaasantie 1809

Kuvaus:

Isonkyrön, Laihian ja Ilmajoen rajalta, Vaasantien itäpuolelta, pienehköjen hiekkakuoppien reunoilta ja metsäautotieltä kvartsia, palanutta luuta ja likamaata. Paikalla on Vaasantieltä itäkoilliseen johtava metsäautotie, jonka varressa on erikokoisia hiekanottoja. Maalaji paikalla on hiekkaa. Laihian Perälän kivikautinen asuinpaikka sijaitsee kohteelta noin 420 m koilliseen. Hiekanotosta huolimatta asuinpaikka lienee vielä osittain säilynyt. Alueella ei havaittu asumuspainanteita.

Digikuvat: AKDG

Karttaote: s.

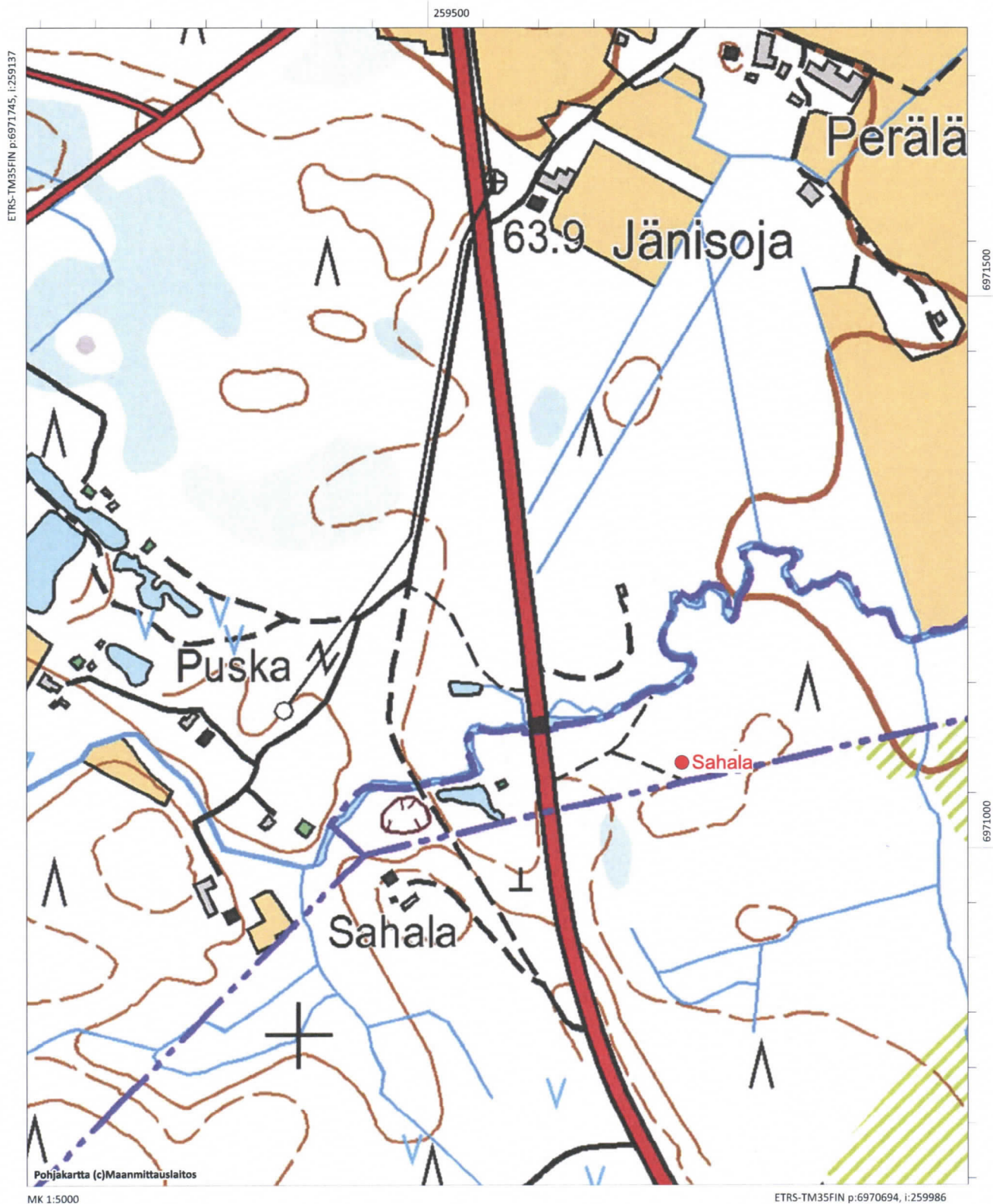
Tutkimukset:

Satu Koivisto 2011 inventointi

Skogens Kulturarv i Kvarkenregionen -projektin inventointi

Alakohteet: -

Sahala (1000019431)

KORVENKANGAS, 1000019564

Muinaisjäänöstyyppi: kivrakenteet
 Muinaisjäänösalatyyppi: rökkiöt
 Laji: kiinteä muinaisjäänös
 Ajoitus: ei määritelty
 Lukumäärä:
 Rauhoitusluokka 2
 Peruskartta: 133304 Laihia
 ETRS-TM35FIN P: 6990039 I: 254452 Z: 25 - 26
 Koordinaattiselite: Lähimpänä peruskartan mj-merkkiä olevan rökkiön gps-
 Etäisyystieto Kohde sijaitsee Isonkyrön vanhasta kirkosta 9,6 km
 länsilounaaseen. Lähin osoite Korventie 434 Isokyrö

Kuvaus:

Kohde sijaitsee Isonkyrön ja Laihian rajan tuntumassa, matkaa Laihian rajalle on noin 100 metriä. Alue on moreenipohjaista kangasmaastoa, joka kasvoi vuonna 2011 pääasiassa nuorta mäntymetsää.

Kohde tarkastettiin vuonna 2011, kun inventoitiin Laihian Allisten aluetta. Inventoinnin yhteydessä huomattiin, että Korvenkaan kohdalla on peruskartassa muinaisjäänösmerkki, mutta muinaisjäänösrekisterissä ei ollut mitään tietoja kohteesta. Alue tarkastettiin ja sieltä löytyi noin 40 rökkiötä 100 x 300 metrin kokoiselta alueelta. Rökkiöt ovat yleensä pieniä halkaisijaltaan noin 3-5 metriä. Osa niistä on koottu ison kiven viereen, osa on pyöreitä, kehämäisiä. Selvästi muista rökkiöistä poikkeava kohteen itäisin rökkiö, joka on yli metri korkea ja halkaisijaltaan noin kahdeksan metriä. Rökkiön keskiosa on kaivettu kuopalle ja siihen johtaa käytävä, vaikuttaa siltä, että rökkiötä on käytetty joskus kellarina.

Rökkiöt sijoittuvat jonkin verran 25 metrin korkeuskäyrän yläpuolelle ja sen perusteella kuuluisivat rautakauteen. Joukossa on todennäköisesti myös myöhempiä raivausrökkiöitä. Tilan 1:88 alueella suunniteltiin harvennushakkuita vuonna 2011 ja tilan omistajan mukaan alueella ei ole tehty koskaan maapohjan muokkausta

Digikuvat: AKDG
 Karttaote: s.
 Tutkimukset:

*Vesa Laulumaa ja Piritta Häkälä, Museovirasto
2011 inventointi*

Skogens kulturarv i Kvarkenregionen –projektin
inventointi

Alakohteet:

.Alakohteen nimi: Rökkiö 2 Alakohteen tunnus: 16363
 Ajoitus: ei määritelty P: 6990085 I: 254427
 Tyyppi: kivrakenteet Alatyyppi: rökkiöt
 Kuvaus:

Alakohteen nimi: Rökkiö 3 Alakohteen tunnus: 16364
 Ajoitus: ei määritelty P: 6990077 I: 254426
 Tyyppi: kivrakenteet Alatyyppi: rökkiöt
 Kuvaus:

Alakohteen nimi: Rökkiö 4 Alakohteen tunnus: 16365

Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990080	I: 254425
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt	
Kuvaus:			
Alakohteen nimi:	Röykkiö 5	Alakohteen tunnus: 16366	
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990061	I: 254442
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt	
Kuvaus:			
Alakohteen nimi:	Röykkiö 6	Alakohteen tunnus: 16367	
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990055	I: 254451
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt	
Kuvaus:			
Alakohteen nimi:	Röykkiö 7	Alakohteen tunnus: 16368	
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990039	I: 254452
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt	
Kuvaus:			
Alakohteen nimi:	Röykkiö 8	Alakohteen tunnus: 16369	
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990040	I: 254456
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt	
Kuvaus:			
Alakohteen nimi:	Röykkiö 9	Alakohteen tunnus: 16370	
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990064	I: 254457
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt	
Kuvaus:			
Alakohteen nimi:	Röykkiö 10	Alakohteen tunnus: 16371	
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990067	I: 254460
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt	
Kuvaus:			
Alakohteen nimi:	Röykkiö 12	Alakohteen tunnus: 16372	
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990047	I: 254532
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt	
Kuvaus:			
Alakohteen nimi:	Röykkiö 13	Alakohteen tunnus: 16373	
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990062	I: 254525
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt	
Kuvaus:			
Alakohteen nimi:	Röykkiö 14	Alakohteen tunnus: 16374	
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990057	I: 254545
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt	
Kuvaus:			
Alakohteen nimi:	Röykkiö 15	Alakohteen tunnus: 16375	
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990051	I: 254547
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt	
Kuvaus:			
Alakohteen nimi:	Röykkiö 16	Alakohteen tunnus: 16376	
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990027	I: 254540
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt	
Kuvaus:			
Alakohteen nimi:	Röykkiö 17	Alakohteen tunnus: 16377	
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990026	I: 254535
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt	
Kuvaus:			
Alakohteen nimi:	Röykkiö 18	Alakohteen tunnus: 16378	
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990100	I: 254569
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt	
Kuvaus:			

Alakohteen nimi:	Röykkiö 19	Alakohteen tunnus: 16379
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990121 I: 254604
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt
Kuvaus:		
Alakohteen nimi:	Röykkiö 20	Alakohteen tunnus: 16380
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990122 I: 254603
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt
Kuvaus:		
Alakohteen nimi:	Röykkiö 21	Alakohteen tunnus: 16381
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990121 I: 254634
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt
Kuvaus:		
Alakohteen nimi:	Röykkiö 22	Alakohteen tunnus: 16382
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990122 I: 254651
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt
Kuvaus:		
Alakohteen nimi:	Röykkiö 23	Alakohteen tunnus: 16383
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990111 I: 254705
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt
Kuvaus:		
Alakohteen nimi:	Röykkiö 24	Alakohteen tunnus: 16384
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990078 I: 254480
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt
Kuvaus:		
Alakohteen nimi:	Röykkiö 25	Alakohteen tunnus: 16385
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990078 I: 254471
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt
Kuvaus:		
Alakohteen nimi:	Röykkiö 26	Alakohteen tunnus: 16386
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990074 I: 254455
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt
Kuvaus:		
Alakohteen nimi:	Röykkiö 27	Alakohteen tunnus: 16387
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990077 I: 254450
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt
Kuvaus:		
Alakohteen nimi:	Röykkiö 28	Alakohteen tunnus: 16388
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990071 I: 254446
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt
Kuvaus:		
Alakohteen nimi:	Röykkiö 29	Alakohteen tunnus: 16389
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990067 I: 254448
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt
Kuvaus:		
Alakohteen nimi:	Röykkiö 30	Alakohteen tunnus: 16390
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990048 I: 254460
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt
Kuvaus:		
Alakohteen nimi:	Röykkiö 31	Alakohteen tunnus: 16391
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990040 I: 254440
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt
Kuvaus:		
Alakohteen nimi:	Röykkiö 32	Alakohteen tunnus: 16392
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990040 I: 254443
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt

Kuvaus:

Alakohteen nimi:	Röykkiö 34	Alakohteen tunnus: 16394
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990045 I: 254524
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt
Kuvaus:		
Alakohteen nimi:	Röykkiö 35	Alakohteen tunnus: 16395
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990056 I: 254538
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt
Kuvaus:		
Alakohteen nimi:	Röykkiö 36	Alakohteen tunnus: 16396
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990105 I: 254574
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt
Kuvaus:		
Alakohteen nimi:	Röykkiö 37	Alakohteen tunnus: 16397
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990134 I: 254603
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt
Kuvaus:		
Alakohteen nimi:	Röykkiö 38	Alakohteen tunnus: 16398
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990124 I: 254618
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt
Kuvaus:		
Alakohteen nimi:	Röykkiö 39	Alakohteen tunnus: 16399
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990098 I: 254485
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt
Kuvaus:		
Alakohteen nimi:	Röykkiö 40	Alakohteen tunnus: 16400
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990086 I: 254484
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt
Kuvaus:		
Alakohteen nimi:	Röykkiö 41	Alakohteen tunnus: 16401
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990085 I: 254512
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt
Kuvaus:		
Alakohteen nimi:	Röykkiö 42	Alakohteen tunnus: 16402
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990074 I: 254522
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt
Kuvaus:		
Alakohteen nimi:	Röykkiö 43	Alakohteen tunnus: 16403
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6990093 I: 254406
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi: röykkiöt
Kuvaus:		

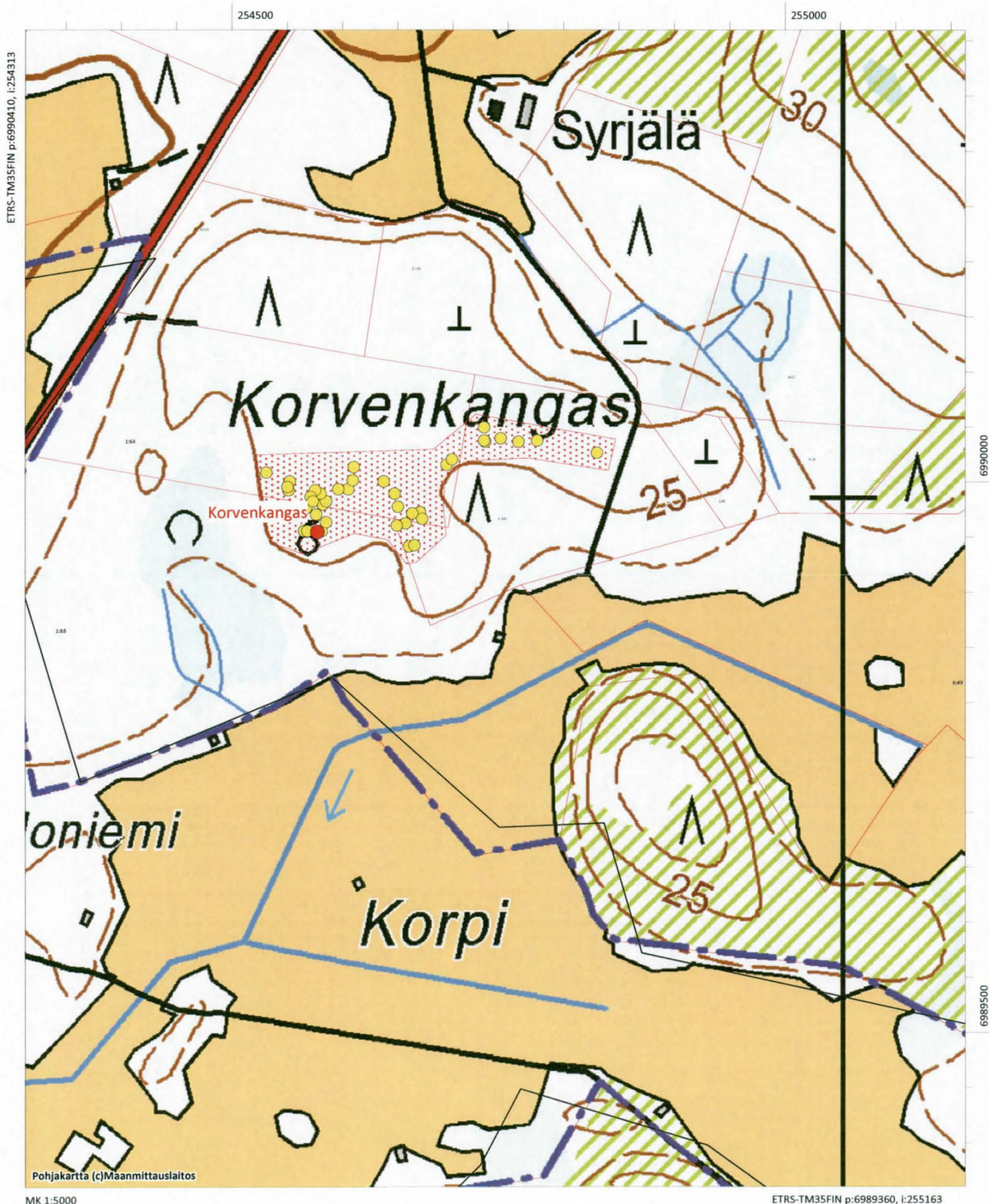

Yksi alueen röykkiöistä. Kuvassa Piritta Häkälä. Kuvattu etelästä. (AKDG3045:1, kuvaaja Vesa Laulumaa)

Kohteen itäisin ja samalla suurin röykkiö. Piritta Häkälä mittaa sijaintia. Kuvattu etelästä. (AKDG3045:2, kuvaaja Vesa Laulumaa)

Korvenkangas (1000019564)

VÄLKINNEVA, 1000020303

Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat
Muinaisjäännösalatyyppi: tervahaudat
Laji: kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus: ei määritelty
Lukumäärä: 1
Rauhoitusluokka: 2
Peruskartta: 124409 Kasinkylä
ETRS-TM35FIN P: 6975657 I: 260726 Z: 60
Koordinaattiselite: GPS-paikannus
Etäisyystieto: Isonkyrön kirkosta 19,1 km etelälounaaseen

Kuvaus:

Laihian ja Isonkyrön rajalla, Tampereentien itäpuolella, laajan Kempinsuon eteläosassa olevalla suosaarekkeella iso tervahauta. Mäntyvaltaisen moreenisaarekkeen pohjoisreunalle kaivettu hauta on halkaisijaltaan noin 15 m ja syvyydeltään noin 120 cm. Paksujen vallien ulkopuolella on muutamia ilma-aukkoja. Kohde löytyi ilmalaserkeilausaineiston (LiDAR) analyysin avulla.

Digikuvat: AKDG3142:1

Karttaote: s.

Tutkimukset:

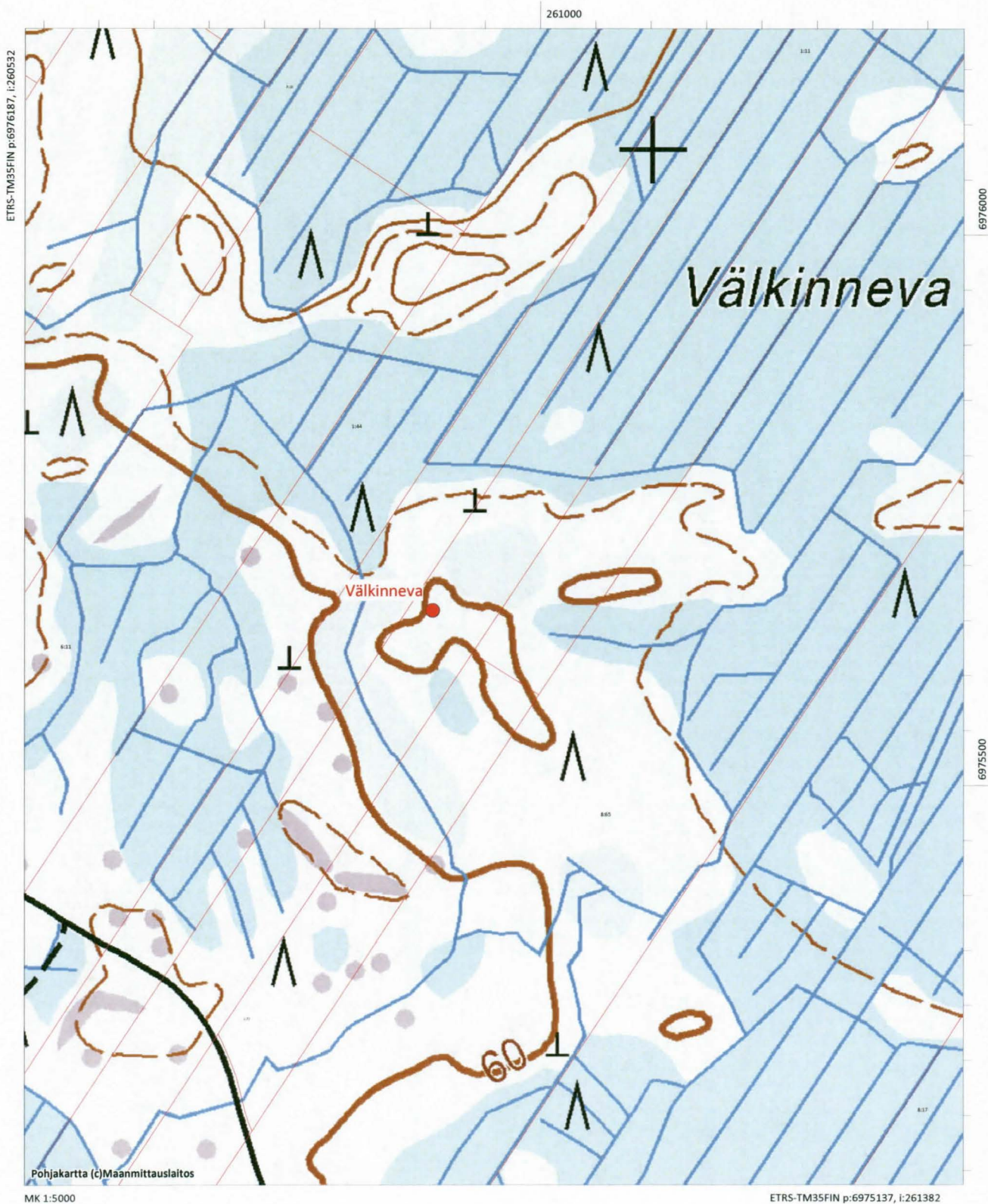
Satu Koivisto 2012 inventointi. Skogens kulturarv i Kvarkenregionen –projektin inventointi

Alakohteet: -

Tervahauta mäntytaimikossa. Kuvattu luoteeseen. (AKDG3142:1, kuvaaja Satu Koivisto)

Välkinneva (1000020303)

LAMMINJÄRVI, 1000020319

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Muinaisjäännösalatyyppi: asumuspainanteet
 Laji: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: ei määritelty
 Lukumäärä: 9
 Rauhoitusluokka 2
 Peruskartta: 124409 Kasinkylä
 ETRS-TM35FIN P: 6978973 I: 263169 Z: 60
 Koordinaattiselite: Asumuspainanteen 1 GPS-koordinaatit
 Etäisyystieto Isonkyrön kirkosta 15,7 km etelään

Kuvaus:

Isonkyrön eteläosassa, laajan Kempinnevan itäreunalla, osin kuivatetun Lamminjärven pohjoisrannalla. Paikalla on 60 m mpy kohoava moreenisaareke, jonka kaakkoisreunalla on yhteensä yhdeksän kivikautista asumuspainannetta ja eteläkärjessä viisi kivikkoon kaivettua pienempää kuoppaa. Asumuspainanteet on myös kaivettu osin kivikkoon ja muutamassa niistä on myöhemmän kaivelun merkkejä. Painanteet on sijoitettu selkeäksi muodostelmaksi muinaisen saaren rantavyöhykkeelle. Kohde löytyi ilmalaserkeilausaineiston (LiDAR) analyysin avulla. Tiedot rakenteista on liitetty rekisterin alakohteet-välilehdelle.

Digikuvat: AKDG3141:1–3

Karttaote: s.

Tutkimukset:

Satu Koivisto 2012 inventointi.

Skogens kulturarv i Kvarkenregionen –projektin inventointi

Alakohteet:

Alakohteen nimi:	Painanne 1	Alakohteen tunnus:	17063
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6978973 I: 263169	
Tyyppi:	asuipaikat	Alatyyppi:	asumuspainanteet
Kuvaus:	Lähes pyöreä, kivikkoon kaivettu painanne, kooltaan noin 7x6 metriä ja syvyydeltään noin metrin.		
Alakohteen nimi:	Painanne 2	Alakohteen tunnus:	17064
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6978969 I: 263160	
Tyyppi:	asuipaikat	Alatyyppi:	asumuspainanteet
Kuvaus:	Kivikkoon kaivettu selkeä painanne, jossa on tuoreita kaivelun jälkiä, kooltaan noin 8x7 m ja syvyydeltään yli metrin.		
Alakohteen nimi:	Painanne 3	Alakohteen tunnus:	17065
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6978968 I: 263158	
Tyyppi:	asuipaikat	Alatyyppi:	asumuspainanteet
Kuvaus:	Edellisen vieressä pienempi pyöreähkö painanne, halkaisijaltaan noin 5 metriä ja syvyydeltään noin 80 cm.		
Alakohteen nimi:	Painanne 4	Alakohteen tunnus:	17066
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6978972 I: 263152	
Tyyppi:	asuipaikat	Alatyyppi:	asumuspainanteet
Kuvaus:	Pienempi pyöreähkö painanne, jossa uudemman kaivelun merkkejä, halkaisijaltaan noin 5 metriä.		

Alakohteen nimi:	Painanne 5	Alakohteen tunnus:	17067
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6978962 I: 263152	
Tyyppi:	asuinpaikat	Alatyyppi: asumuspainanteet	
Kuvaus:	Selkeä ja iso painanne, kooltaan noin 9x7 metriä ja syvyydeltään yli metrin. Reunoja kiertää vallit.		
Alakohteen nimi:	Painanne 6	Alakohteen tunnus:	17068
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6978960 I: 263151	
Tyyppi:	asuinpaikat	Alatyyppi: asumuspainanteet	
Kuvaus:	Iso ja selkeä painanne, kooltaan noin 7x6 metriä ja syvyydeltään noin metrin. Kaivettu kiviseen maastoon.		
Alakohteen nimi:	Painanne 7	Alakohteen tunnus:	17069
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6978955 I: 263151	
Tyyppi:	asuinpaikat	Alatyyppi: asumuspainanteet	
Kuvaus:	Pyöreähkö painanne, kooltaan noin 6x7 metriä ja syvyydeltään noin 60 cm.		
Alakohteen nimi:	Painanne 8	Alakohteen tunnus:	17070
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6978945 I: 263144	
Tyyppi:	asuinpaikat	Alatyyppi: asumuspainanteet	
Kuvaus:	Kivikkoiseen maastoon kaivettu painanne, halkaisijaltaan noin 5 metriä ja syvyydeltään noin metrin.		
Alakohteen nimi:	Painanne 9	Alakohteen tunnus:	17071
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6978946 I: 263137	
Tyyppi:	asuinpaikat	Alatyyppi: asumuspainanteet	
Kuvaus:	Matalampi painanne edellisten takana, kooltaan noin 6x5 metriä ja syvyydeltään noin 50 cm.		
Alakohteen nimi:	Kuoppa 1	Alakohteen tunnus:	17072
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6978941 I: 263131	
Tyyppi:	maarakenteet	Alatyyppi: kuopat	
Kuvaus:	Kivikkoisessa maastossa saaren eteläkärjessä, halkaisijaltaan noin 3 metriä ja syvyydeltään noin 50 cm.		
Alakohteen nimi:	Kuoppa 2	Alakohteen tunnus:	17073
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6978941 I: 263130	
Tyyppi:	maarakenteet	Alatyyppi: kuopat	
Kuvaus:	Edellisen vieressä samankokoinen kuoppa.		
Alakohteen nimi:	Kuoppa 3	Alakohteen tunnus:	17074
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6978933 I: 263125	
Tyyppi:	maarakenteet	Alatyyppi: kuopat	
Kuvaus:	Saman kokoinen ja muotoinen kuin edelliset.		
Alakohteen nimi:	Kuoppa 4	Alakohteen tunnus:	17075
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6978930 I: 263128	
Tyyppi:	maarakenteet	Alatyyppi: kuopat	
Kuvaus:	Saaren kivikkoisessa eteläkärjessä samanlainen kuoppa kuin edelliset.		
Alakohteen nimi:	Kuoppa 5	Alakohteen tunnus:	17076
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6978925 I: 263138	
Tyyppi:	maarakenteet	Alatyyppi: kuopat	
Kuvaus:	Samanlainen kuin edelliset.		

Painanne 7. Kuvattu eteläkaakkoon. (AKDG3141:2, kuvaaja:Satu Koivisto)

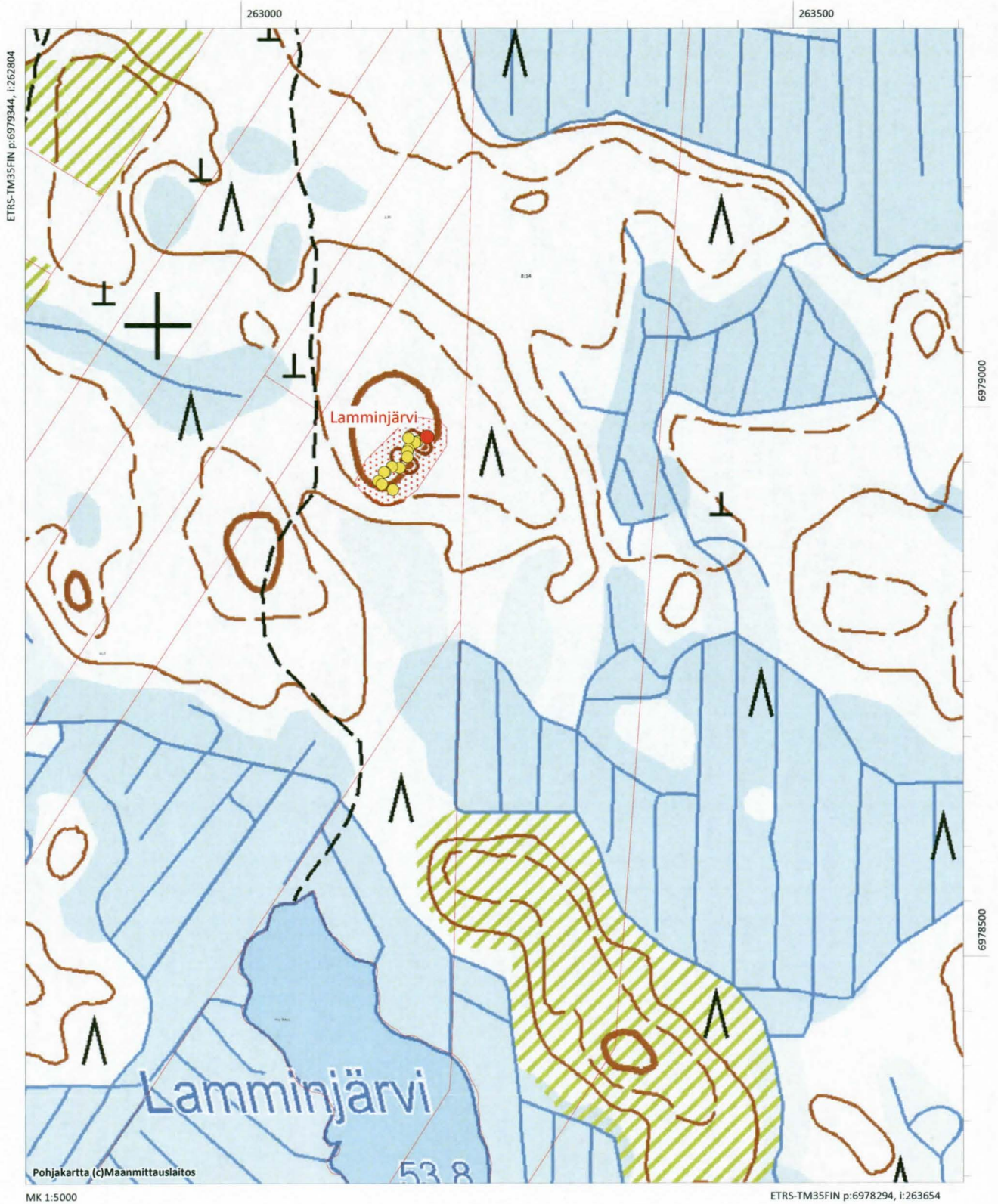

Painanne 8. Kuvattu etelään. (AKDG3141:2, kuvaaja:Satu Koivisto)

Painanteet 2, 3 ja 4. Kuvattu lounaaseen. (AKDG3141:3, kuvaaja:Satu Koivisto)

Lamminjärvi (1000020319)

LAURINLAKSON METSÄSAUNA, 1000020521

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikat
 Muinaisjäänösalatyyppi: piilopirtit
 Laji: kiinteä muinaisjäänös
 Ajoitus: ei määritelty
 Lukumäärä: 1
 Rauhoitusluokka 2
 Peruskartta: 133307 Isokyrö
 ETRS-TM35FIN P: 6987066 I: 259825 Z:
 Koordinaattiselite: Rakennuksen pohjan gps-koordinaatit
 Etäisyystieto Kohde sijaitsee 8,3 km etelään Isonkyrön Vanhasta kirkosta

Kuvaus:

Kohde sijaitsee noin 600 metriä Ventäläntiestä itään, Pitkäkorpi -nimisen viljelysaukean eteläpuolella. Paikallinen historianharrastaja paikallisti isonvihan aikaan kuuluvan pakosaunan paikan vanhojen kertomusten ja karttojen avulla. Nykyisin maastossa erottuu hyvin säilynyt neliskanttinen kivijalka vanhan kuusikon keskellä.

Piilopirttiin liittyy eri versioita seuraavanlaisesta kertomuksesta: Isonvihan aikaan raskaana ollut nainen ja piika pakenivat kasakoiden terroria tähän pirttiin. Viisi kasakkaa lopulta löysi paikan, mutta pyrkiessään sisään tomera piika nuiji heidät halolla kylmäksi – yksi toisensa jälkeen. Ruumiit hän upotti läheiseen suohon.

Digikuvat: AKDG3040:1

Karttaote: s.

Tutkimukset:

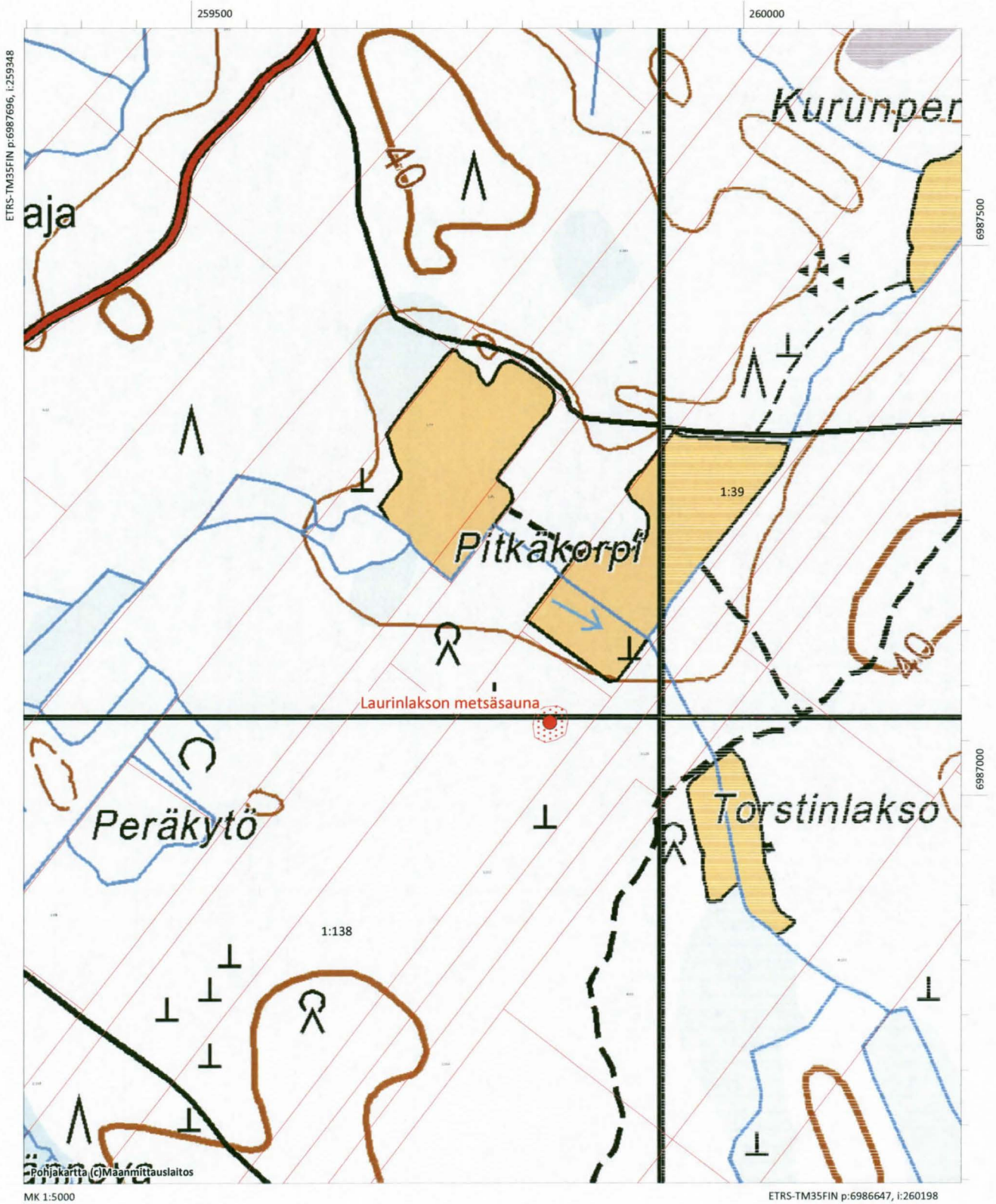
Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012 inventointi
 Skogens kulturarv i kvarkenregionen inventointi.
 Kohteen ilmoitti Kalervo Mielty Isostakyröstä.

Alakohteet: -

Pakosaunan keskellä seisovat Kalervo Mieltty ja Vesa Laulumaa. Kuvattu koillisesta. (AKDG3040:1, kuvaaja Mikael Nyholm)

Laurinlaksen metsäsauna (1000020521)

KINNARI, 1000021818

Muinaisjäänöstyyppi: kivrakenteet
 Muinaisjäänösalatyyppi: röykkiöt
 Laji: kiinteä muinaisjäänös
 Ajoitus: ei määritelty
 Lukumäärä: 1
 Rauhoitusluokka 2
 Peruskartta: 124409 Kasinkylä
 ETRS-TM35FIN P: 6977197 I: 263835 Z: 62
 Koordinaattiselite: Röykkiön gps-koordinaatit
 Etäisyystieto Isonkyrön vanhasta kirkosta 17,5 km etelään

Kuvaus:

Kohde sijaitsee 4,5 kilometriä Orisbergistä etelään Åbergintien itäpuolella, laakean mäen laella. Orisberginjoki kulkee noin 500 metriä itäpuolitse. Röykkiö on halkaisijaltaan noin seitsemän metriä ja matala, mutta erottuu maastossa selvästi. Röykkiön keskiosa on kaiveltu, siinä kasvaa kaksi kuusta. Alue on kivistä moreenia ja se puusto on varttunutta männikköä.

Röykkiö sijaitsee 62,5 metrin korkeudella meren pinnan yläpuolella. Sijaintikorkeus edustaa kivikautista rantalinjaa, samoin itäpuoleiset peltoaukeat ja jokiuoma ovat noin 47-48 m mpy ja rantavaiheeltaan myöhäiskivikautinen. Vastaavat röykkiöt kuuluvat yleensä pronssi- tai rautakaudelle. On myös mahdollista, että kyseessä on myöhäisempikin rakennelma. Röykkiön ikä voidaan ehkä selvittää kaivaustutkimuksin.

Kyseessä on vanhalla muinaisjäänöskyltillä merkitty röykkiö, josta ei ollut ennen vuoden 2012 inventointia rekisteritietoa.

Digikuvat: AKDG3044:1

Karttaote: s.

Tutkimukset:

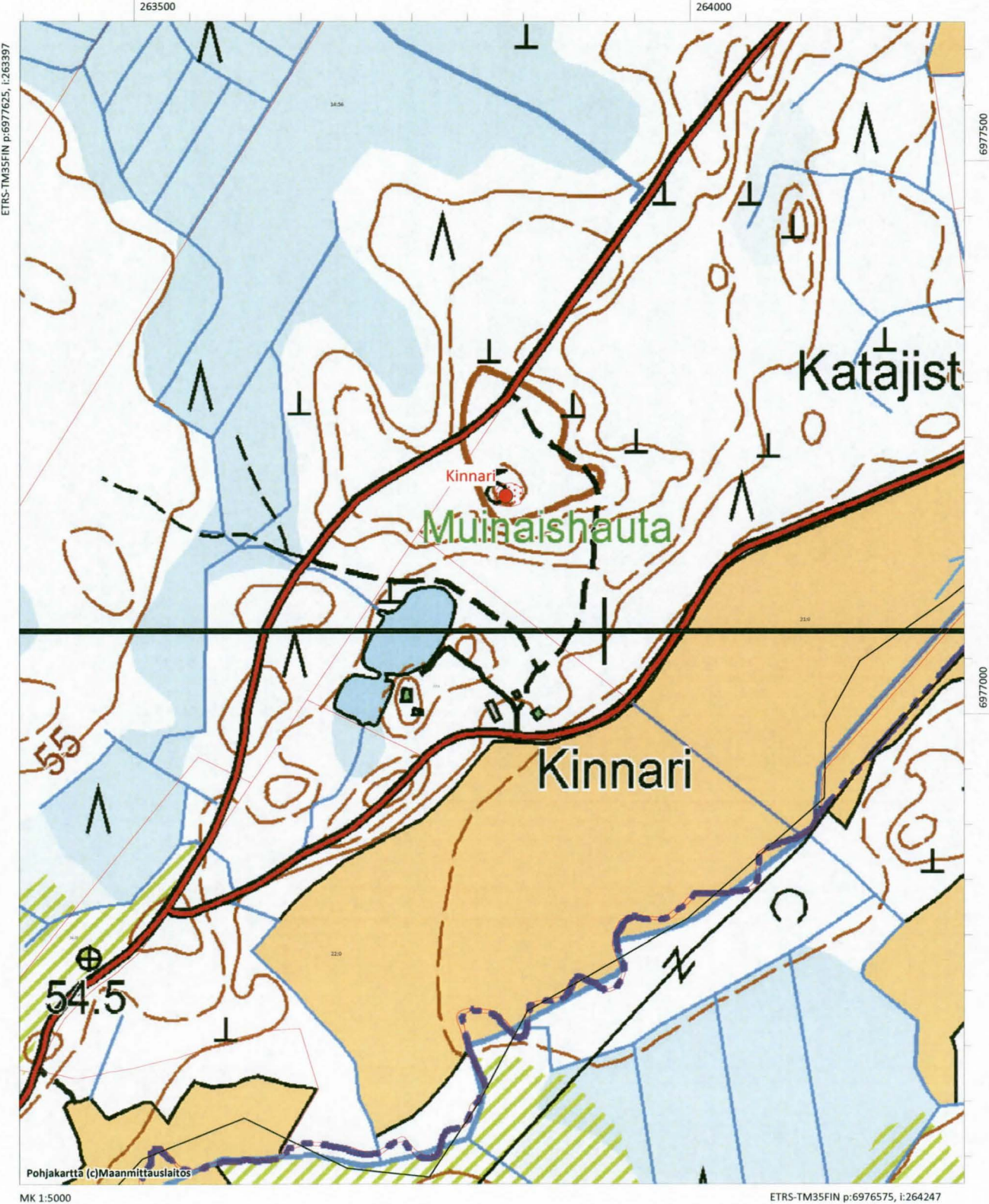
Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012 inventointi
 Skogens kulturarv i Kvarkenregionen –projektin inventointi

Alakohteet: -

Röykkiö kuvattuna luoteesta. (AKDG3044, kuvaaja Mikael Nyholm)

Kinnari (1000021818)

POIKKISARANSAARET 1, 1000021819

Muinaisjäännöstyyppi: kivrakenteet
 Muinaisjäännösosalatyyppi: rökkiöt
 Laji: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: ei määritelty
 Lukumäärä:
 Rauhoitusluokka 2
 Peruskartta: 133307 Isokyrö
 ETRS-TM35FIN P: 6988721 I: 259808 Z: 25
 Koordinaattiselite: Rökkiön 1 gps-koordinaatit alueen keskiosassa
 Etäisyystieto Kohde sijaitsee Isonkyrön Vanhasta kirkosta 6,8 km

Kuvaus:

Kohde tarkastettiin vuoden 2012 inventoinnissa, koska peruskartassa on muinaisjäännösmerkki, mutta muinaisjäännösrekisterissä ei ole mainintaa kohteesta. Kohteesta löytyi kolmetoista rökkiötä, joista yhtä oli muokattu rajamerkiksi.

Suosaarekkeella olevat rökkiöt ovat halkaisijaltaan 3-4 metriä ja ne on kasattu isojen kivien viereen tai kivien väliin, yhdessä rökkiöistä on kuoppa keskellä. Rökkiöt sijaitsevat kumpareella, joka noudattelee 25 metrin korkeuskäyrää, joten kysymys voi olla rautakautisista hautaröykkiöistä, mutta on myös mahdollista, että rökkiöt ovat myöhempiä raivausrökkiöitä.

Suo on metsitetty ja moreenikumpare kasvaa varttunutta sekametsää.

Digikuvat: AKDG3042:1-2

Karttaote:

Tutkimukset:

Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012 inventointi
 Skogens kulturarv i Kvarkenregionen –projektin
 inventointi

Alakohteet:

Alakohteen nimi: Rökkiö 2 Alakohteen tunnus: 18161
 Ajoitus: ei määritelty P: 6988698 I: 259806
 Tyyppi: kivrakenteet Alatyypit: rökkiöt
 Kuvaus:

Alakohteen nimi: Rökkiö 3 Alakohteen tunnus: 18162
 Ajoitus: ei määritelty P: 6988705 I: 259812
 Tyyppi: kivrakenteet Alatyypit: rökkiöt
 Kuvaus:

Alakohteen nimi: Rökkiö 4 Alakohteen tunnus: 18163
 Ajoitus: ei määritelty P: 6988701 I: 259809
 Tyyppi: kivrakenteet Alatyypit: rökkiöt
 Kuvaus:

Alakohteen nimi: Rökkiö 5 Alakohteen tunnus: 18164
 Ajoitus: ei määritelty P: 6988698 I: 259819
 Tyyppi: kivrakenteet Alatyypit: rökkiöt
 Kuvaus:

Alakohteen nimi: Rökkiö 6 Alakohteen tunnus: 18165
 Ajoitus: ei määritelty P: 6988691 I: 259795
 Tyyppi: kivrakenteet Alatyypit: rökkiöt

Kuvaus:

Alakohteen nimi:	Röykkiö 7	Alakohteen tunnus:	18166
Ajoitus:	ei määritelty	P:	6988696
Tyyppi:	kivirakenteet	I:	259778
Kuvaus:		Alatyyppi:	röykkiöt
Alakohteen nimi:	Röykkiö 8	Alakohteen tunnus:	18167
Ajoitus:	ei määritelty	P:	6988702
Tyyppi:	kivirakenteet	I:	259774
Kuvaus:		Alatyyppi:	röykkiöt
Alakohteen nimi:	Röykkiö 9	Alakohteen tunnus:	18168
Ajoitus:	ei määritelty	P:	6988725
Tyyppi:	kivirakenteet	I:	259789
Kuvaus:		Alatyyppi:	röykkiöt
Alakohteen nimi:	Röykkiö 10	Alakohteen tunnus:	18169
Ajoitus:	ei määritelty	P:	6988746
Tyyppi:	kivirakenteet	I:	259803
Kuvaus:		Alatyyppi:	röykkiöt
Alakohteen nimi:	Röykkiö 11	Alakohteen tunnus:	18170
Ajoitus:	ei määritelty	P:	6988748
Tyyppi:	kivirakenteet	I:	259814
Kuvaus:		Alatyyppi:	röykkiöt
Alakohteen nimi:	Röykkiö 12	Alakohteen tunnus:	18171
Ajoitus:	ei määritelty	P:	6988743
Tyyppi:	kivirakenteet	I:	259819
Kuvaus:		Alatyyppi:	röykkiöt
Alakohteen nimi:	Röykkiö 13	Alakohteen tunnus:	18172
Ajoitus:	ei määritelty	P:	6988719
Tyyppi:	kivirakenteet	I:	259828
Kuvaus:		Alatyyppi:	röykkiöt

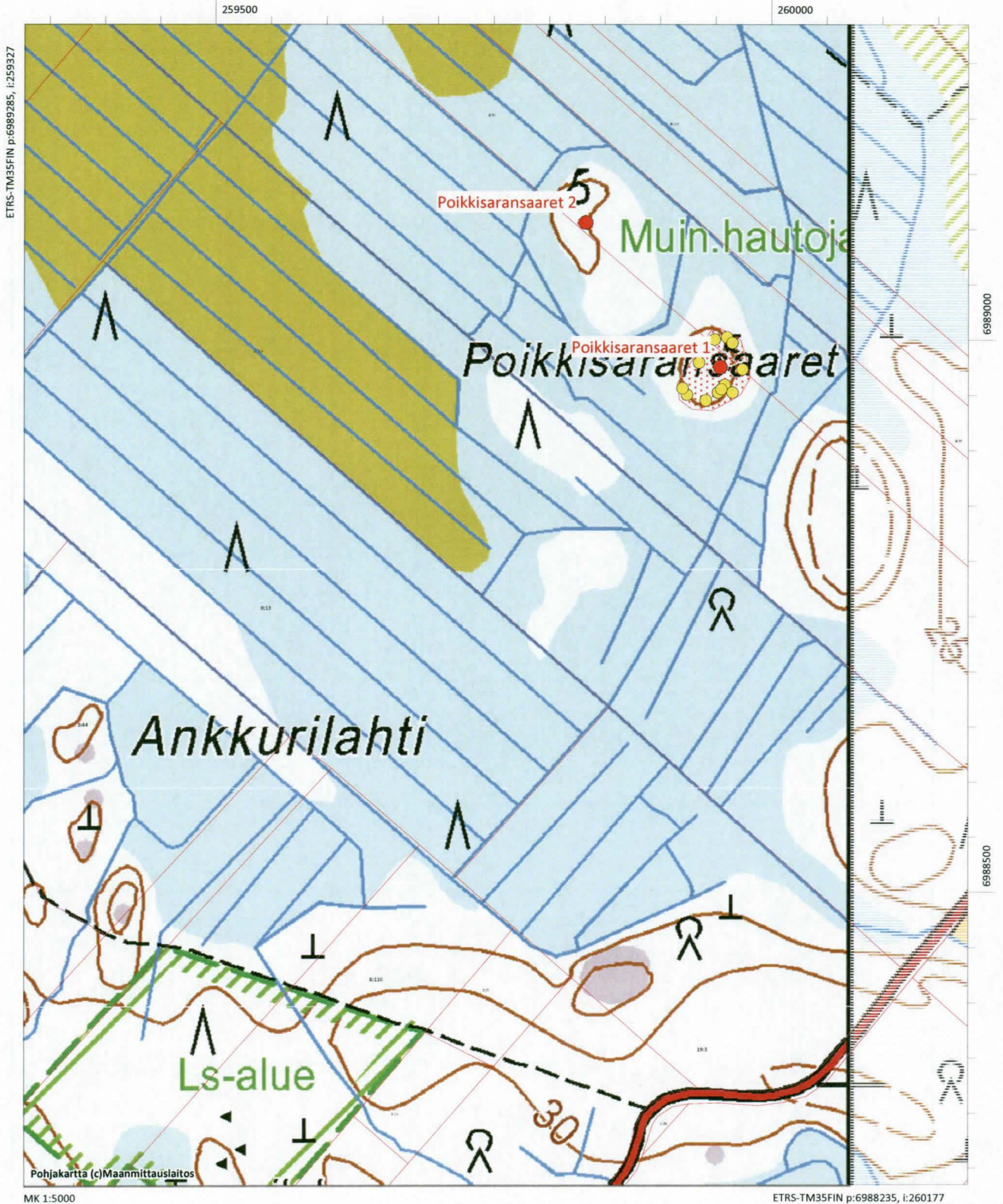
Yksi alueen pienistä röykkiöistä, jonka vieressä Vesa Laulumaa tekee muistiinpanoja. (AKDG3042:1, kuvaaja Mikael Nyholm)

Kohteen läntisin röykkiö. Kuvattu lounaasta. (AKDG3042:2, kuvaaja Mikael Nyholm)

Poikkisaransaaret 1 (1000021819)

Poikkisaransaaret 2 (1000021820)

POIKKISARANSAARET 2, 1000021820

Muinaisjäännöstyyppi: kivrakenteet
 Muinaisjäännösalatyyppi: röykkiöt
 Laji: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: ei määritelty
 Lukumäärä:
 Rauhoitusluokka 2
 Peruskartta: Isokyrö
 ETRS-TM35FIN P: 6988852 I: 259687 Z: 25
 Koordinaattiselite: Röykkiön gps-koordinaatit
 Etäisyystieto Kohde sijaitsee Isonkyrön Vanhasta kirkosta 6,7 km

Kuvaus:

Kohde sijaitsee Tervanevan itäosassa Poikkisaransaarista pohjoisemmalla. Poikkisaransaret 1 sijaitsee noin 200 metriä etelään.

Suosaarekkeen pohjoisosassa, rajalinjan tuntumassa on röykkiö, jonka halkaisija on noin viisi metriä. Se on kasattu suuren lohkareen tai kallionpaljastuman itäpuolelle. Röykkiö erottuu maastossa selvästi, korkeus on vajaa metri. Se on sammalen peittämä ja inventointi hetkellä vuonna 2012 alue kasvoi varttunutta sekametsää. Röykkiöstä löytyi metallinen muinaisjäännöskyltti, joten kohde lienee aiemmin tunnettu, vaikka siitä ei ole mitään merkintää mj-rekisterissä. Kohde tarkastettiin vuoden 2012 inventoinnissa peruskartan muinaisjäännösmerkinnän takia. Kyseessä voi sijaintikorkeutensa ja kokonsa perusteella olla hautaröykkiö.

Digikuvat: AKDG3041:1

Karttaote: s.

Tutkimukset:

Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012 inventointi
 Skogens kulturarv i Kvarkenregionen –projektin
 inventointi

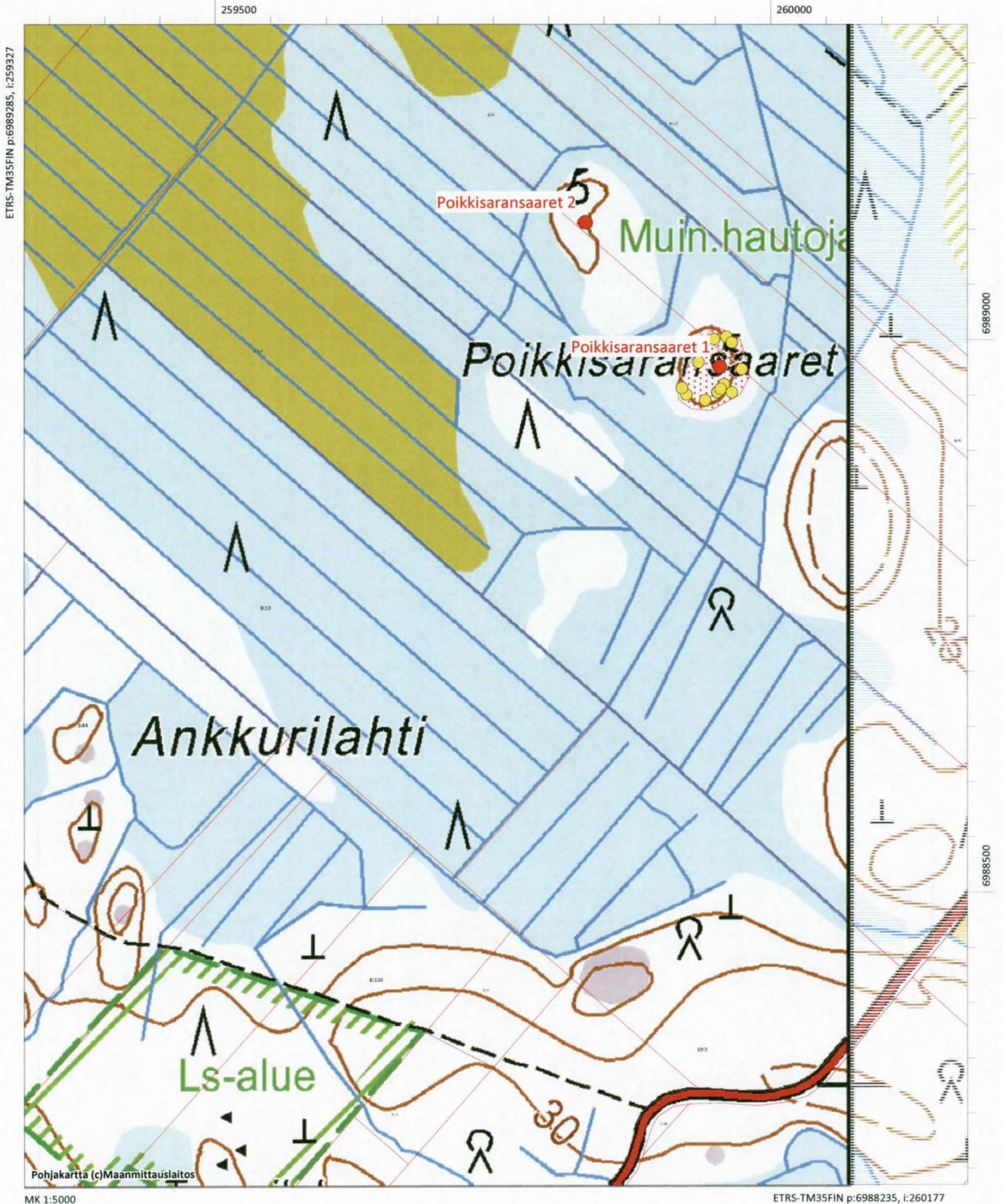
Alakohteet: -

Röykkiö kuvattu lännestä. (AKDG3041:1, kuvaaja Mikael Nyholm)

Poikkisaransaaret 1 (1000021819)

Poikkisaransaaret 2 (1000021820)

ETRS-TM35FIN p:6989285, i:259327

6989000

6988500

MK 1:5000

ETRS-TM35FIN p:6988235, i:260177

KÄRJENPÄÄ, 1000021821

Muinaisjäännöstyyppi: kivirakenteet
 Muinaisjäännösalatyyppi: röykkiöt
 Laji: kiinteä muinaisjäännös
 Ajoitus: ei määritelty
 Lukumäärä:
 Rauhoitusluokka 2
 Peruskartta: 133307 Isokyrö
 ETRS-TM35FIN P: 6993119 I: 268891 Z: 30
 Koordinaattiselite: Peruskartan mj-merkin kohdalla olevan röykkiön gps-lukemat
 Etäisyystieto Kohde sijaitsee Isonkyrön Vanhasta kirkosta 6,1 km itään. Lähin osoite: Ulvilantie 309

Kuvaus:

Kohde sijaitsee Isonkyrön Ulvilassa, kalliomäen päällä. Kohde käytiin tarkastamassa vuonna 2012 siinä olleen peruskartan mj-merkinnän takia, koska siitä ei ollut aiempia tietoja.

Peruskarttamarkin osoittamalla paikalla on kivirakennelma. Se koostuu matalista kivivalleista, jotka muodostavat soikean rakenteen, jonka koko on noin 8x5 metriä. Kyseessä voi olla purettu hautaröykkiö. Alueen kallioperä lohkeilee helposti ja sitä on voitu louhia röykkiön lähistöltä, sillä siellä täällä on näkyvissä teräviä kiviä. Röykkiön kivet ovat kuitenkin pääasiassa pyöristyneitä.

Edellisestä 40 metriä eteläkaakkoon on kallion päällä matala kiviröykkiö, halkaisija noin viisi metriä. Kiviä on hajallaan hieman laajemminkin. Kyseessä voi olla hajoitettu hautaröykkiö. Sijaintikorkeutensa perusteella rakenteet ovat pronssikautisia, mutta niiden luonne ja ajoitus ovat epävarmoja.

Digikuvat: AKDG3043:1–2

Karttaote:

Tutkimukset:

Vesa Laulumaa ja Mikael Nyholm 2012 inventointi
 Skogens kulturarv i Kvarkenregionen –projektin inventointi

Alakohteet:

Alakohteen nimi:	Röykkiö 2	Alakohteen tunnus:	18173
Ajoitus:	ei määritelty	P: 6993083	I: 268899
Tyyppi:	kivirakenteet	Alatyyppi:	röykkiöt
Kuvaus:			

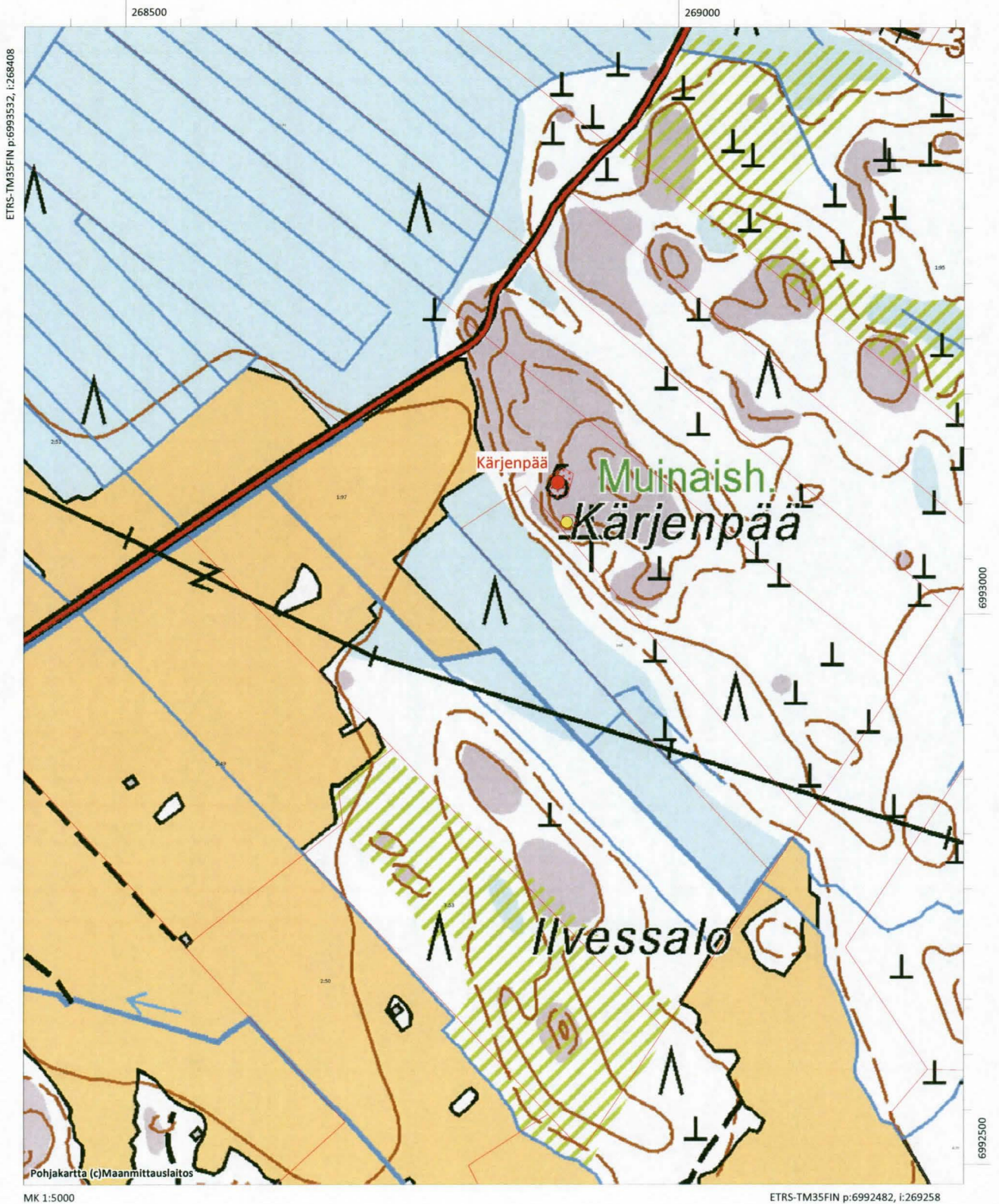

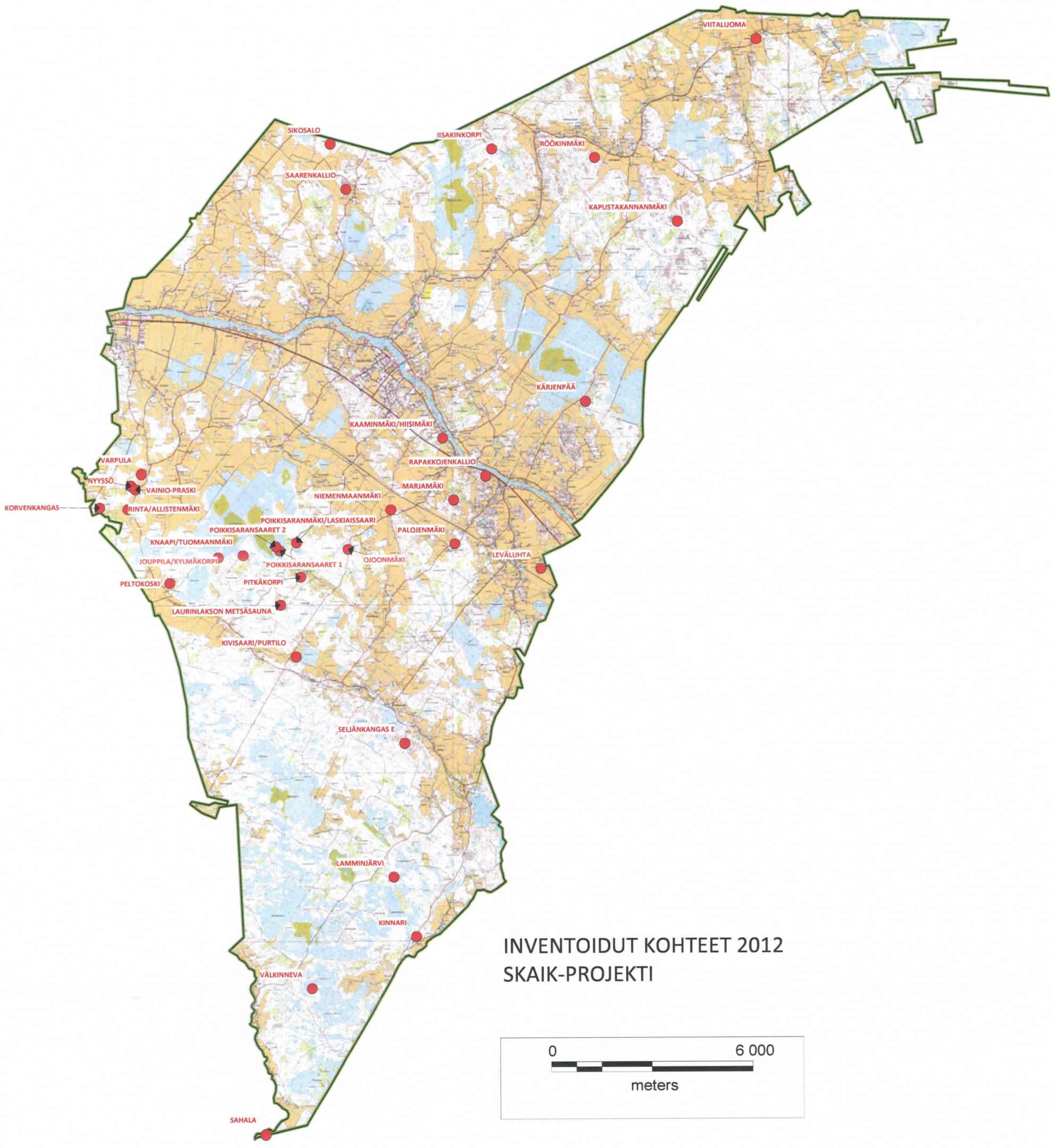
Kivirakennelma, kuvattu koillisesta.(AKDG3043:1, kuvaaja Mikael Nyholm)

Röykkiö kuvattu pohjoisesta. Vesa Laulumaa tekee muistiinpanoja.(AKDG3043:2, kuvaaja Mikael Nyholm)

Kärjenpää (1000021821)

INVENTOIDUT KOHTEET 2012
SKAIK-PROJEKTI

